

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ
Cash Flows statements
Σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο IAS No 7

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΟΓΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΟΡΑΚΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΜΑΚΡΥΓΙΩΡΓΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ
ΦΑΣΙΑΗ ΣΟΦΙΑ
ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑ

Πάτρα 2005

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	6742
----------------------	------

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο	
1.- ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
Λογιστική τυποποίηση	3
Έννοια και σημασία των οικονομικών καταστάσεων	3
Σύντομη αναφορά στις επί μέρους οικονομικές καταστάσεις	5
Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις	5
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις	6
Θεμελιώδεις παραδοχές για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων	6
Αρχές κατάρτισης και παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων	7
Η δομή των Οικονομικών καταστάσεων, κατά νόμο	8
Η δομή των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων	8
Η δομή των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο	
Γενικές πληροφορίες για την κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης	
Εισαγωγή	11
Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο (International Accounting Standard)	11
Σημασία της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης	12
Η Σημασία της κατάστασης των Ταμιακών ροών	12
Τύποι κατάστασης μεταβολών χρηματοοικονομικής θέσης	13
Μέθοδοι κατάρτισης της κατάστασης μεταβολών	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο	
Το κεφάλαιο κίνησης	
Η κυκλοφορία των αγαθών και των κεφαλαίων μέσα στην επιχείρηση	16
Ροή Κεφαλαίων και ταμειακά διαθέσιμα	16
Η έννοια του κεφαλαίου κίνησης (θεωρητικά και πρακτικά)	17
Παράδειγμα υπολογισμού του κεφαλαίου κίνησης	18
Οι μεταβολές στο κεφάλαιο κίνησης	24
Επίδραση των συναλλαγών στο κεφάλαιο κίνησης (θεωρία και παραδείγματα)	26
Παραδείγματα συναλλαγών που επηρεάζουν η όχι το κεφάλαιο κίνησης:	26
Πηγές κεφαλαίου κίνησης	27
Συνήθειες (τρέχουσες) επιχειρηματικές συναλλαγές	27
Παράδειγμά αυξομείωσης κεφαλαίου κίνησης εταιρίας "Ψ"	34
Η πώληση των μη κυκλοφοριακών στοιχείων	35
Μακροπρόθεσμος δανεισμός	35

Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	35
Χρήσεις κεφαλαίου κίνησης	36
Συνήθειες (τρέχουσες) επιχειρηματικές συναλλαγές	37
Αγορά μη κυκλοφοριακών στοιχείων	37
Έξοδα εγκατάστασης:	37
Ασώματες ακινητοποιήσεις	38
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	38
Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις	39
Εξόφληση μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	39
Εξαγορά μετοχών που έχει εκδώσει η εταιρία	39
Διανομή μερισμάτων	40
Συναλλαγές ανταλλαγών	40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

Κατάσταση μεταβολών χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το κεφάλαιο κίνησης

Το περιεχόμενο της κατάστασης μεταβολών και τα απαραίτητα στοιχεία	42
Η διαδικασία και οι μέθοδοι κατάρτισης της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το Κεφάλαιο Κίνησης	44
Η διαδικασία της κατάρτισης	44
Μέθοδος του Φύλλου Εργασίας	44
Πρακτικό Παράδειγμα	45
Μέθοδος του T- λογαριασμού	46
Πρακτικό Παράδειγμα	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

Κατάσταση μεταβολών χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το ταμείο

Κεφάλαιο κίνησης και ταμείο	49
Η επίδραση των συναλλαγών στο κεφάλαιο κίνησης και στο ταμείο	49
Πηγές και χρήσεις Ταμείου	51
Συνήθειες (τρέχουσες) συναλλαγές της επιχείρησης	51
Άλλες πηγές και χρήσεις Ταμείου	52
Μέθοδοι προσδιορισμού των ταμειακών εισροών και εκροών από τις συνήθειες συναλλαγές της επιχείρησης	53
Άμεση ή ευθεία μέθοδος	53
Έμμεση ή βραχεία μέθοδος	55
Μέθοδοι κατάρτισης της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το ταμείο	55
Μέθοδος του φύλλου εργασίας	56
Μέθοδος του T-λογαριασμού	60

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο

Κατάσταση Ταμιακών Ροών κατά το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο

Γενικά	62
Εννοιολογικός προσδιορισμός	62
Υποχρέωση κατάρτισης της Κατάστασης Ταμιακών Ροών	62
Διάκριση μεταξύ Κεφαλαιακών και Ταμιακών ροών	63
Σκοπός, χρησιμότητα και τύπος της Κατάστασης Ταμιακών ροών	64
Σκοπός και επιδιώξεις της Κατάστασης Ταμιακών ροών	64
Χρησιμότητα της Κατάστασης Ταμιακών ροών	64
Τύπος της Κατάστασης Ταμιακών ροών	65
Ταξινόμηση των Ταμιακών ροών	66
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία	66
Ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα	66
Ισοδύναμα προς τα ταμιακά διαθέσιμα στοιχεία	66
Μικτές και καθαρές ταμιακές ροές	67
Κατηγορίες ταμιακών ροών	68
Συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες	69
Επενδυτικές δραστηριότητες	69
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες	70
Τόκοι και μερίσματα	70
Φόρος Εισοδήματος	72
Συμμετοχές σε εξαρτημένες, συγγενείς επιχειρή-σεις και Κοινοπραξίες	72
Αγορές και πωλήσεις εξαρτημένων και άλλων επιχειρήσεων	73
Έκτακτα, ανόργανα και κονδύλια προηγούμενης χρήσης	74
Ειδικά θέματα της Κατάστασης ταμιακών ροών	75
Μη ταμιακές συναλλαγές	75
Αποκάλυψη της σύνθεσης των ταμιακών διαθεσί-μων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων και η συσχέτιση αυτών με τα στοιχεία του Ισολογισμού	75
Άλλες αποκαλύψεις, κατά το Δ.Λ.Π.	75
Ταμιακές ροές σε ξένο νόμισμα	76
	77

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο

Τεχνική Κατάρτισης Κατάστασης Ταμιακών Ροών

Τεχνική Κατάρτισης Κατάστασης Ταμιακών Ροών	80
Υπόδειγμα Κατάρτισης Κατάστασης ταμια-κών ροών μιας επιχείρησης με την ευθεία μέθοδο	82
Υποδείγματα Κατάσταση ταμιακών ροών (cash flow) με την έμμεση μέθοδος	86
Υπόδειγμα κατάρτισης κατάστασης ταμιακών ροών ενός πιστωτικού ιδρύματος (Τράπεζας)	89

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο

1ο Παράδειγμα κατάρτισης ταμιακών ροών της εταιρίας "SATO ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΙΠΛΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ Α.Ε. "

Ιστορικό	91
Γεγονότα – σταθμοί που χαρακτήρισαν την πορεία της εταιρίας	91
Εταιρικό προφίλ	92

Οικονομικά στοιχεία της εταιρίας " Sato "	93
Ενίσχυση της κερδοφορίας και συνολικά των οικονομικών μεγεθών μητρικής και Ομίλου	93
Τα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν τις προβλέψεις της διοίκησης της εταιρίας	93
Θυγατρικές εταιρίες	94
Ισολογισμός	96
Κατάσταση λογαριασμού Αποτελεσμάτων χρήσης	98
Κατάσταση ταμιακών ροών	101

2^ο Παράδειγμα κατάρτισης ταμιακών ροών της Τράπεζας "ALPHA BANK A.E"

Όμιλος	103
Τράπεζες	104
Κοινωνική ευθύνη	107
Ιστορίες	107
Ιστορικό Αρχείο	107
Ισολογισμός	109
Κατάσταση λογαριασμού Αποτελεσμάτων χρήσης	111
Κατάσταση ταμιακών ροών	114

ΕΠΙΛΟΓΟΣ	115
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	116

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κατ' αρχή η ομάδα εργασίας θέλει να ευχαριστήσει θερμά τον Κύριο **Τόγια Κωνσταντίνο**, Καθηγητή του Λογιστικού Τμήματος του Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ και εισηγητής της παρούσα πτυχιακής εργασίας με τον τίτλο "**Καταστάσεις Ταμιακών Ροών (Cash Flows statements)**" για τις πολύτιμες συμβουλές που μας παρείχε καθ' όλη την διάρκεια σύνταξη της.

Στην πτυχιακή εργασία που ακολουθεί θα αναπτυχθεί με απλό τρόπο και με σαφήνεια ο σκοπός, το περιεχόμενο, και ο τρόπος σύνταξης και κατάρτισης των καταστάσεων των ταμιακών ροών (Cash Flows statements) σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο IAS No 7 από θεωρητική και πρακτικής άποψης και θα δοθούν παράδειγμα.

Η εργασία αυτή περιλαμβάνει μια σύντομη εισαγωγή για τις οικονομικές καταστάσεις και ειδικότερα για την κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης. Ακολουθεί μια λεπτομερής ανάλυση για το Κεφάλαιο κίνησης, τις πηγές και τις χρήσεις αυτού. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η κατάρτιση της κατάστασης μεταβολών με βάση το Κεφάλαιο κίνησης και το Ταμείο. Ιδιαίτερο όμως κεφάλαιο αφιερώνεται για την κατάσταση ταμιακών ροών, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο I.A.S. Αριθμός 7, ενώ ακολουθούν υποδείγματα και πλήρη παραδείγματα κατάρτισης της κατάστασης των ταμιακών ροών της Βιομηχανικής εταιρίας "SATO ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΙΠΛΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ Α.Ε." και της Τράπεζας ALPHA BANK.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο στις ΗΠΑ άρχισε να διαδίδεται η κατάρτιση της Καταστάσεων Κεφαλαίων (Funds statements). Το 1959 τη θέση αυτή έλαβε η Κατάσταση μεταβολών στη χρηματοοικονομική θέση (statement of changes in financial position) ή κατάσταση πηγών και χρήσης κεφαλαίων (Statement of sources and application of funds). Το 1970 η Επιτροπή του Χρηματιστηρίου στις ΗΠΑ κατέστησε υποχρεωτική την κατάρτιση της παρά πάνω κατάστασης.

Η κατάρτιση της κατάστασης των μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης γινόταν τουλάχιστον μέχρι το 1987 με βάση το Κεφάλαιο Κίνησης, ενώ από το 1987 και μετά με βάση το Ταμείο και για αυτό έλαβε το όνομα **Κατάσταση Ταμιακών ροών (Cash flows statement)**.

Στη χώρα μας, σύμφωνα με το Νόμο 2992/2002 "Μέτρα για την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας κι άλλες διατάξεις", καθιερώθηκαν τα Διεθνή Λογιστικά πρότυπα και σύμφωνα με το άρθρο 1 του εν λόγω Νόμου από 01-01-2002 όλες οι Ανώνυμες εταιρίες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, υποχρεούνται σε κατάρτιση και δημοσίευση οικονομικών καταστάσεων οι οποίες περιλαμβάνουν:

- α) Ισολογισμό
- β) Κατάσταση αποτελεσμάτων
- γ) Κατάσταση μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων
- δ) Κατάσταση Ταμιακών Ροών και
- ε) Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Λογιστική τυποποίηση

Η λογιστική είναι η επιστήμη των λογαριασμών και σκοπός αυτής είναι η μεθοδική καταχώρηση όλων των οικονομικών πράξεων μιας επιχείρησης, κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορεί να προσδιοριστεί, σε κάθε στιγμή, η ακριβής περιουσιακή κατάσταση αυτής και το αποτέλεσμα των εργασιών της.

Η λογιστική, συγκεντρώνει, αναλύει, προσδιορίζει ποσοτικά, ταξινομεί και συνοψίζει τα πολυάριθμα και πολυσύνθετα λογιστικά γεγονότα με τελικό σκοπό την παροχή των αναγκαίων, αλλά και χρήσιμων πληροφοριών για τους κοινωνικούς εταίρους, δηλαδή για τις διοικήσεις και τους μετόχους των επιχειρήσεων, τους πιστωτές αυτών, τους εργαζομένους σε αυτές, το Δημόσιο, τους καταναλωτές και κάθε άλλο ενδιαφερόμενο φορέα.

Η παροχή των πιο πάνω αναγκαίων και χρήσιμων πληροφοριών γίνεται μέσω των οικονομικών καταστάσεων.

Τα πληροφοριακά αυτά στοιχεία αποκτούν μεγαλύτερη σπουδαιότητα, όταν είναι διαχρονικά συγκρίσιμα όχι μόνο μέσα στα πλαίσια της ίδιας επιχείρησης, αλλά και μεταξύ των επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου ή διαφόρων κλάδων της οικονομίας.

Η σύγκριση αυτή των λογιστικών πληροφοριών επιτυγχάνεται μόνο, όταν οι επιχειρήσεις εφαρμόζουν τις ίδιες λογιστικές αρχές, μεθόδους και γενικότερα διαδικασίες επεξεργασίας των δεδομένων που συγκεντρώνει και αναλύει η λογιστική.

Απαιτείται, δηλαδή, τυποποίηση ολόκληρου του φάσματος της λογιστικής διαδικασίας.

Ιδιαίτερη σημασία έδωσε και δίνει η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα στην τυποποίηση των οικονομικών καταστάσεων. Η έκδοση από αυτήν των οδηγιών 78/660 (γνωστή ως 4η), 83/349 (γνωστή ως 7η), 86/635 και άλλων αποδεικνύουν τα προαναφερόμενα και υπογραμμίζουν τη σπουδαιότητα της τυποποίησης των οικονομικών καταστάσεων.

Τη λογιστική τυποποίηση σε διεθνές επίπεδο έχει αναλάβει η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC). Η ομοσπονδία αυτή μέσω της International Accounting Standards Committee εκδίδει τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, τη διάδοση και εφαρμογή των οποίων έχουν αναλάβει οι επαγγελματικές οργανώσεις που συμμετέχουν στην IFAC.

Το Ε.Γ.Α.Σ., αλλά και οι πρόσφατες τροποποιήσεις στην Ελληνική Εμπορική νομοθεσία έχουν υιοθετήσει τους κανόνες τυποποίησης των Οδηγιών και έχουν λάβει υπόψη τους, σε αρκετές περιπτώσεις, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Έννοια και σημασία των οικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές καταστάσεις αποβλέπουν στην ενημέρωση των μετόχων και πιστωτών της επιχείρησης, δηλαδή των χρηματοδοτών αυτής, παρέχοντας ανάλογες για αυτούς πληροφορίες. Είναι λοιπόν ορθότερο να αποκαλούνται οι καταστάσεις αυτές χρηματοοικονομικές, σύμφωνα με το είδος των πληροφοριών που παρέχουν.

Η αξιοποίηση των δεδομένων, τόσο για την πρόβλεψη όσο και για την απολογιστική επαλήθευση, πραγματοποιείται με την κατάρτιση από το Λογιστήριο καταστάσεων που καλούνται οικονομικές (Financial statements).

Κατά το Ε.Γ.Λ.Σ., οικονομικές καταστάσεις είναι πίνακες στους οποίους εμφανίζονται τα στοιχεία του Ισολογισμού και ορισμένων άλλων λογαριασμών των οικονομικών μονάδων κεφαλαιώδους σημασίας.

Οι οικονομικές καταστάσεις για να επιτελέσουν σωστά το ρόλο τους πρέπει να είναι διαχρονικά ομοιόμορφες. Αυτά βέβαια επιτυγχάνεται με τη λογιστική τυποποίηση.

Η βάση της λογιστικής τυποποίησης στην Ελλάδα είναι το Ε.Γ.Λ.Σ.

Οι σχετικές με τις οικονομικές καταστάσεις διατάξεις αυτού είναι προσαρμοσμένες προς τις απαιτήσεις της Οδηγίας της ΕΟΚ (78/660) και του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου αριθμός 5.

Η Ελληνική Εμπορική νομοθεσία υιοθέτησε τις διατάξεις του ΕΓΛΣ σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.

Κατά το ΕΓΛΣ στις οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνονται:

- α) Η κατάσταση του Ισολογισμού τέλους χρήσεως
- β) Η κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως
- γ) Ο πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων
- δ) Η κατάσταση του λογαριασμού γενικής εκμετάλλευσης, και
- ε) Το προσάρτημα του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης

Με το Νόμο 2992/2002 "Μέτρα για την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας κι άλλες διατάξεις", καθιερώθηκε η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και στην Ελλάδα.

Με το άρθρο 1 του εν λόγω νόμου τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ.Π.) (International Accounting Standards) (I.A.S.) εφαρμόζονται στη χώρα μας κατά την κατάρτιση των δημοσιευόμενων οικονομικών καταστάσεων οι οποίες περιλαμβάνουν:

- α) Ισολογισμό
- β) Κατάσταση Αποτελεσμάτων
- γ) Κατάσταση Μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων
- δ) Κατάσταση ταμιακών ροών
- ε) Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων, ως εξής:

Υποχρεωτικά από τις Ανώνυμες Εταιρίες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

Προαιρετικά από τις λοιπές επιχειρήσεις που έχουν τη μορφή Ανώνυμου Εταιρίας και επιλέγουν τους τακτικούς κατά νόμο ελεγκτές τους από το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ.).

Στις οικονομικές καταστάσεις της παραγράφου 1α - 1γ περιλαμβάνονται τόσο οι ατομικές οικονομικές καταστάσεις των «μητρικών» εταιριών όσο και οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις των Ομίλων εταιριών που συντάσσονται με ευθύνη των «μητρικών» εταιριών των Ομίλων αυτών.

Κατά το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθ. 5 στις οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνονται:

- α) Ο Ισολογισμός
- β) Ο λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσεως
- γ) Ο πίνακας μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως και
- δ) Οι σημειώσεις και λοιπές καταστάσεις και επεξηγηματικό υλικό, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων.

Πρόκειται ουσιαστικά για το προσάρτημα του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης.

Τα παραπάνω αναφερόμενα αφορούν τις οικονομικές καταστάσεις μιας οικονομικής μονάδας και όχι ενός ομίλου επιχειρήσεων, για τον οποίο πρέπει να συντάσσονται ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις εξετάζουν τη μορφή της εταιρικής οργάνωσης και εμφανίζουν την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα των εργασιών ενός ομίλου εταιριών, σαν να ήταν μια επιχείρηση.

Οι οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται και παρουσιάζονται τουλάχιστο, κάθε χρόνο, με βάση την παροχή των κοινών οικονομικολογιστικών πληροφοριών που ενδιαφέρουν μια ευρύτερη ομάδα ενδιαφερόμενων χρηστών.

Η ομάδα αυτή των ενδιαφερομένων χρηστών περιλαμβάνει τους επενδυτές, τους εργαζόμενους, τους δανειστές, τους προμηθευτές και άλλους πιστωτές, τους καταναλωτές, το κράτος και τις δημόσιες υπηρεσίες και το κοινωνικό σύνολο γενικότερα.

Σύντομη αναφορά στις επί μέρους οικονομικές καταστάσεις

Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις

Ο Ισολογισμός αποτελεί το πλέον επίσημο και αξιόπιστο λογιστικό έγγραφο, καθόσον με αυτό παρουσιάζεται η οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, που έχει προσδιοριστεί κατόπιν απογραφής των περιουσιακών στοιχείων.

Ισολογισμός: είναι η συνοπτική λογιστική κατάσταση που εμφανίζει τα περιουσιακά στοιχεία, κατ' είδος και αξία, όπως και τις πηγές κεφαλαιοδότησης ενός οικονομικού οργανισμού σε ενιαίο νόμισμα και σε ορισμένη στιγμή.

Ο Ισολογισμός είναι μια στατική οικονομική κατάσταση, ένα φωτογραφικό στιγμιότυπο εκφρασμένο σε λογιστικούς όρους, που δείχνει τη χρηματοοικονομική θέση της επιχείρησης σε μια δεδομένη στιγμή και για αυτό η σωστή ονομασία της κατάστασης αυτής θα ήταν "κατάσταση οικονομικής θέσης" (Statement Financial position). Στη διεθνή πρακτική επικράτησε η ονομασία Ισολογισμός (Balance sheet).

Η κατάσταση του λογαριασμού των αποτελεσμάτων χρήσης: περιλαμβάνει και περιγράφει με κατάλληλο τρόπο όλα τα έσοδα και έξοδα, όπως αυτά προσδιορίζονται από τις γενικά παραδεγμένες λογιστικές αρχές. Ο λογαριασμός αποτελέσματα χρήσης εκφράζει το αποτέλεσμα της χρήσης, στο πλαίσιο της αρχής του ιστορικού κόστους.

Ο λογαριασμός αποτελέσματα χρήσης σε συνδυασμό με τον πίνακα διάθεσης των αποτελεσμάτων εκφράζει τις μεταβολές που επήλθαν στα "αδιανέμητα κέρδη" μεταξύ δύο διαδοχικών ισολογισμών.

Η κατάσταση λογαριασμού γενικής εκμετάλλευσης: παρέχει σημαντικές πληροφορίες, τις οποίες δεν παρέχουν οι άλλες οικονομικές καταστάσεις.

Παρέχει τη συνοπτική εικόνα της δραστηριότητας της επιχείρησης και αποτελεί πηγή πληροφοριών για την ίδια την επιχείρηση, αλλά και για τους συναλλασσομένους με αυτή.

Στην κατάσταση αυτή παρουσιάζεται το οργανικό αποτέλεσμα της επιχείρησης, εμφανίζονται τα αναλυτικά στοιχεία του μικτού κέρδους και απεικονίζεται η κυκλοφορία των αποθεμάτων.

Ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων: καταρτίζεται υποχρεωτικά μόνον, όταν πρόκειται να γίνει διάθεση των αποτελεσμάτων (κερδών). Η διάθεση των αποτελεσμάτων, δηλαδή των κερδών, περιλαμβάνει τόσο τη διανομή των κερδών, που εξέρχονται από την εταιρία, όσο και την αποθεματοποίηση των κερδών, τα οποία παραμένουν στην εταιρία.

Το προσάρτημα του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης είναι το απαραίτητο συμπλήρωμα των οικονομικών αυτών καταστάσεων.

Στο προσάρτημα αυτό δίνονται διάφορες πρόσθετες ή επεξηγηματικές πληροφορίες που έχουν ως σκοπό να διευκολύνουν τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να κατανοούν το περιεχόμενο τους, την αληθινή οικονομική κατάσταση και τα ακριβή αποτελέσματα των εργασιών της επιχείρησης.

Κατάσταση Ταμιακών ροών: είναι αυτή που δείχνει τις επιδράσεις (αυξήσεις και μειώσεις) πάνω στα ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα, όπως και στα προς αυτά ισοδύναμα στοιχεία, από τις συνήθεις επιχειρηματικές συναλλαγές, αλλά και τις επενδυτικές και τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες (δραστηριότητες της χρηματοδοτικής λειτουργίας) μιας επιχείρησης κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου.

Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις

Οι διοικούντες σοβαρές ιθύνουσες (μητρικές) εταιρίες έπρεπε να γνωρίζουν πρακτικά και όχι θεωρητικά την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα συνολικά όλων των επιχειρήσεων που ελέγχουν, ο λόγος αυτός αποτέλεσε την αφορμή στη σύνταξη των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Οι μέτοχοι της μητρικής, οι πελάτες και οι πιστωτές κλπ ενδιαφέρονται για την τύχη ολοκλήρου του ομίλου.

Συνεπώς, έχουν ανάγκη να πληροφορούνται για τα αποτελέσματα των εργασιών και την οικονομική κατάσταση του ομίλου, ως ενιαίου συνόλου. Η ανάγκη αυτή εξυπηρετείται με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, που εμφανίζουν τις οικονομικές πληροφορίες, οι οποίες αφορούν τον όμιλο, ως να ήταν μία ενιαία επιχείρηση.

Κατά το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο της International Accounting Statements Committee (αριθμ. 27), ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις είναι οι καταστάσεις ενός ομίλου που παρουσιάζονται, ως να αφορούσαν μία απλή επιχείρηση.

Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνονται, σύμφωνα με το νόμο 2190/1920, ο Ισολογισμός, ο λογαριασμός των αποτελεσμάτων χρήσης και το προσάρτημα.

Θεμελιώδεις παραδοχές για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων

Η λογιστική, όπως είναι γνωστό, υπηρετεί την επιχείρηση και την ευρύτερη ομάδα των ενδιαφερόμενων φορέων.

Η λογιστική είναι μία εφαρμοσμένη επιστημονική τεχνική, που πρέπει να λειτουργεί μέσα σε ένα περιβάλλον, το οποίο επιβάλλει κάποιους περιορισμούς. Οι περιορισμοί αυτοί καλούνται παραδοχές.

Οι θεμελιώδεις αυτές παραδοχές είναι οι εξής:

- α) της επιχειρηματικής οντότητας
- β) της συνέχισης της δραστηριότητας της επιχείρησης
- γ) της νομισματικής μονάδας μέτρησης
- δ) της περιοδικότητας

Αρχές κατάρτισης και παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων

Ο αντικειμενικός σκοπός των οικονομικών καταστάσεων είναι να πληροφωρήσουν μια ευρύτερη ομάδα χρηστών, για την περιουσιακή κατάσταση, την οικονομική θέση και τις μεταβολές μιας οικονομικής μονάδας.

Με τις οικονομικές καταστάσεις πρέπει να γνωστοποιούνται όλες οι ουσιώδεις πληροφορίες, που είναι αναγκαίες για να καταστήσουν αυτές σαφείς και κατανοητές.

Οι οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται και παρουσιάζονται με βάση ορισμένες αρχές, οι οποίες μπορεί να διαφέρουν από χώρα σε χώρα, λόγω των ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζει η κοινωνική, οικονομική και νομική ζωή κάθε χώρας.

Η I.A.S.C. έχει αναλάβει να εναρμονίσει τους κανονισμούς, τα λογιστικά πρότυπα και τις διαδικασίες που έχουν σχέση με την κατάρτιση και την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.

Οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να περιλαμβάνουν σαφή και συνοπτική αποκάλυψη όλων των σημαντικών λογιστικών αρχών ή μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν.

Η Ελληνική εμπορική νομοθεσία ακολουθώντας την 4η Οδηγία της Ε.Ο.Κ., έχει καθιερώσει τις παρακάτω **βασικές αρχές** για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων:

α) Η αρχή της αλήθειας, δηλαδή της πιστής εικόνας της περιουσίας, της χρηματοοικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων της επιχείρησης.

β) Η αρχή της απόλυτης σαφήνειας.

γ) Η αρχή της ομοιογένειας, δηλαδή δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στο ίδιο ποσό του Ισολογισμού ή του λογαριασμού αποτελεσμάτων ανομοιογενή στοιχεία.

δ) Η αρχή της συνέπειας δηλαδή οι μέθοδοι αποτίμησης, διάρθρωσης και κατάρτισης του Ισολογισμού και του λογαριασμού των αποτελεσμάτων χρήσης πρέπει να παραμένουν αμετάβλητοι από χρήση σε χρήση.

ε) Η αρχή ή κανόνας του μη συμψηφισμού στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού ή λογαριασμών εσόδων και εξόδων.

στ) Η αρχή της συντηρητικότητας ή σύνεσης ή πρόνοιας. Η αρχή αυτή πρέπει να διέπει την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων.

ζ) Επίσης, πρέπει να αναφερθούμε σε δύο ακόμη κανόνες.

Κατά τον πρώτο κανόνα, οι τίτλοι των λογαριασμών πρέπει να είναι σαφώς δηλωτικοί των εικονιζόμενων στοιχείων. Κατά τον άλλο κανόνα πρέπει να παρατίθενται στις οικονομικές καταστάσεις (Ισολογισμός, Αποτελέσματα Χρήσης και πίνακας διάθεσης αυτών) και τα κονδύλια της προηγούμενης χρήσης.

Οι οικονομικές καταστάσεις είναι το τελικό προϊόν της λογιστικής διαδικασίας.

Η διαδικασία αυτή πρέπει να διεξάγεται, σύμφωνα με τις γενικά παραδεγμένες λογιστικές αρχές.

Οι ακολουθούμενες λογιστικές αρχές πρέπει να γνωστοποιούνται μέσω των δημοσιευόμενων οικονομικών καταστάσεων.

Οι βασικές αυτές **λογιστικές αρχές** είναι οι εξής:

α) Αρχή του ιστορικού κόστους

β) Αρχή της πραγματοποίησης του εσόδου

γ) Αρχή της συσχέτισης των εσόδων και εξόδων που αφορούν τη χρήση

δ) Αρχή της αντικειμενικότητας.

ε) Αρχή της συνέπειας των λογιστικών μεθόδων

στ) Αρχή της συντηρητικότητας

ζ) Αρχή του ουσιώδους των λογιστικών γεγονότων.

Παρόμοιες αρχές κατάρτισης και παρουσίασης ισχύουν και για τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Η δομή των Οικονομικών καταστάσεων, κατά νόμο

Η δομή των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων

Το Ε.Γ.Λ.Σ. παρέχει τα υποδείγματα των οικονομικών καταστάσεων, όπως και ποιοι λογαριασμοί αυτού συγκροτούν τα απεικονιζόμενα στους τίτλους των οικονομικών καταστάσεων κονδύλια.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. αναλύει και καθορίζει το περιεχόμενο κάθε λογαριασμού, όπως και τους κανόνες αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων.

Είναι γνωστό ότι η προσαρμοσμένη προς τις διατάξεις των Οδηγιών της Ε.Ο.Κ. 78/660 και 83/349 εμπορική νομοθεσία παραπέμπει στο Ε.Γ.Λ.Σ. σε ό,τι αφορά τη δομή και το περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων.

Οι αρχές που καθιερώνονται από την εμπορική νομοθεσία για τη δομή των οικονομικών καταστάσεων έχουν σε γενικές γραμμές ως εξής:

α) Αρχή της πραγματικής εικόνας. Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις πρέπει να εμφανίζουν με απόλυτη σαφήνεια την πραγματική εικόνα της περιουσιακής διάρθρωσης, της χρηματοοικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων χρήσης της επιχείρησης.

β) Αρχή της απόλυτης σαφήνειας.

γ) Αρχή της κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα υποδείγματα του Ε.Γ.Λ.Σ.

δ) Αρχή της συνέπειας στη δομή των οικονομικών καταστάσεων.

ε) Αρχή της ιδιαίτερης εμφάνισης και της σειράς των λογαριασμών στις οικονομικές καταστάσεις.

στ) Αρχή της προσαρμογής του ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων σε ειδικές περιπτώσεις

ζ) Αρχή της ομοιογένειας.

η) Αρχή της συγχώνευσης λογαριασμών με αραβική αρίθμηση.

θ) Αρχή της παράθεσης των κονδυλίων της προηγούμενης χρήσης.

ι) Αρχή της ενσωμάτωσης των οικονομικών καταστάσεων των υποκαταστημάτων της εταιρίας.

ια) Αρχή του μη συμψηφισμού λογαριασμών ενεργητικού και παθητικού και εσόδων-εξόδων.

Η δομή των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Ο ενοποιημένος Ισολογισμός, τα ενοποιημένα αποτελέσματα και το προσάρτημα αυτών αποτελούν, κατά το νόμο, ένα ενιαίο σύνολο εγγράφων και το περιεχόμενο της έννοιας ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Συγκρίνοντας τις παραπάνω ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, όπου απεικονίζεται η οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα ενός ομίλου επιχειρήσεων, με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις κάθε επιχείρησης

διαπιστώνουμε ότι μεταξύ των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων δεν περιλαμβάνεται ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων.

Επιπλέον παρατηρήσουμε ακόμη και τα εξής:

α) Δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η ενοποιημένη κατάσταση του λογαριασμού εκμετάλλευσης.

Η διάρθρωση (δομή) των ενοποιημένων καταστάσεων, Ισολογισμού και αποτελεσμάτων χρήσης, δεν διαφέρει εκείνης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και για το λόγο αυτό γίνεται από τη σχετική διάταξη του Νόμου παραπομπή στις αντίστοιχες διατάξεις της δομής των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων.

Για τη δομή και την εμφάνιση του Ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων ισχύουν οι εξής βασικοί κανόνες.

α) Απαγορεύεται η μεταβολή από χρήση σε χρήση της δομής του Ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων, όπως και της μορφής εμφάνισης τους. Παρέκκλιση επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Η παρέκκλιση αυτή πρέπει να αναφέρεται και να αιτιολογείται στο προσάρτημα.

β) Για τα υποδείγματα του Ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων εφαρμόζονται όσα ορίζει το Ε.Γ.Λ.Σ.

γ) Απαγορεύεται οποιοσδήποτε συμψηφισμός μεταξύ κονδυλίων των λογαριασμών ενεργητικού και παθητικού ή των λογαριασμών εσόδων και εξόδων.

δ) Απαγορεύεται η καταχώρηση ανομοιογενών στοιχείων στον ίδιο λογαριασμό.

ε) Υποχρεωτικά αναγράφεται στα αποτελέσματα ο κύκλος εργασιών.

στ) Το περιεχόμενο των λογαριασμών του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων προσδιορίζεται από τις διατάξεις του Ε.Γ.Λ.Σ., οι οποίες εφαρμόζονται υποχρεωτικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

Εισαγωγή

Η εργασία της Λογιστικής Επιστήμης είναι να σχεδιάζει συστήματα ανάλυσης των λογιστικών γεγονότων και να καταχωρεί τις πληροφορίες αυτές στα λογιστικά βιβλία των οικονομικών οργανισμών.

Συγκεκριμένα, από τη στιγμή που ένα οικονομικό γεγονός εμφανίζεται σε μια επιχείρηση αυτό αναλύεται και εν συνεχεία καταχωρείται στα βιβλία της. Με βάση των καταχωρημένων στα βιβλία οικονομικών πράξεων καταρτίζονται οι οικονομικές καταστάσεις και από εκεί οι χρήστες αντλούν τις πληροφορίες που χρειάζονται.

Επομένως οι χρήστες (εσωτερικοί – εξωτερικοί) μέσω των οικονομικών καταστάσεων αντλούν τις πληροφορίες που επιθυμούν.

Η οικονομική κατάσταση και το αποτέλεσμα μιας επιχείρησης μέσω των οικονομικών καταστάσεων πρέπει να διέπεται από την αρχή της πραγματοποίησης.

Ο Ισολογισμός και ο λογαριασμός των αποτελεσμάτων παρέχουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης για μια δεδομένη χρονική στιγμή στατικά και όχι την πλήρη εικόνα των ροών των πηγών κεφαλαίων. Επίσης ο λογαριασμός των αποτελεσμάτων δεν διακρίνει τις διάφορες πηγές κεφαλαίων που αναλώθηκαν για την κερδοφόρα δραστηριότητα της οικονομικής μονάδας ούτε επίσης αναφέρει τις μεταβολές στις πηγές κεφαλαίων που προέρχονται από την οικονομική ή επενδυτική δραστηριότητα αυτής.

Οι ξένες επιχειρήσεις και ιδίως των ΗΠΑ για να παρέχουν τις πιο πάνω πληροφορίες καταρτίζουν οικονομικές καταστάσεις με το τίτλο **“Κατάσταση μεταβολών στη χρηματοοικονομική θέση”** με βάση το Κεφάλαιο κίνησης ή το Ταμείο.

Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο (International Accounting Standard)

Η κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης καθιερώθηκε με το αριθμό 7 Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, το οποίο όριζε:

« Στις οικονομικές καταστάσεις πρέπει να περιλαμβάνεται, ως αναπόσπαστο μέρος τους, πίνακας μεταβολών της χρηματοοικονομικής κατάστασης. Ο πίνακας μεταβολών της χρηματοοικονομικής κατάστασης πρέπει να περιέχει για κάθε περίοδο, για την οποία παρέχεται ανάλυση αποτελεσμάτων.

Κεφάλαια που πηγάζουν από εργασίες μιας επιχείρησης ή που διατέθηκαν για αυτές πρέπει να εμφανίζονται στο πίνακα μεταβολών της χρηματοοικονομικής κατάστασης, χωριστά από τα κεφάλαια που προήλθαν από άλλες πηγές ή που διατέθηκαν σε άλλους τομείς.

Επίσης χωριστά πρέπει να εμφανίζονται ανόργανα κονδύλια που δεν συγκαταλέγονται στις συνηθισμένες δραστηριότητες της επιχείρησης.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθμός 7 αναθεωρήθηκε το 1992 και τέθηκε σε ισχύ από 01-01-1994 αναθεωρημένο το οποίο αναφέρεται πλέον στις καταστάσεις ταμιακών ροών.

Σημασία της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης

Σε κάθε επιχείρηση αναπτύσσονται χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες με μοναδικό σκοπό το κέρδος. Οι χρηματοοικονομικές δραστηριότητες αποβλέπουν στην εισροή πόρων (πηγές κεφαλαίων) ενώ οι επενδυτικές δραστηριότητες αποβλέπουν σε εκροή πόρων (χρήσεις κεφαλαίων).

Στον Ισολογισμό μπορούμε να δούμε την αριθμητική κατάσταση των παραπάνω δραστηριοτήτων σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή και στο λογαριασμό των αποτελεσμάτων βλέπουμε την εξέλιξή τους.

Πληροφορίες για τις πηγές και τις χρήσεις κεφαλαίων της επιχείρησης δεν είναι δυνατό να αντλήσουμε από σύγκριση διαδοχικών Ισολογισμών γιατί δε φαίνονται όλες οι αυξομειώσεις των επί μέρους στοιχείων, αλλά μόνο οι καθαρές μεταβολές. Το ίδιο ισχύει και στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης.

Έτσι λοιπόν είναι αναγκαία η δημιουργία μιας νέας κατάστασης η οποία θα παρέχει πληροφορίες όπως π.χ.

α) για το που χρησιμοποιήθηκαν τα κεφάλαια που προήλθαν από δραστηριότητες της επιχείρησης

β) ο τρόπος χρηματοδότησης της αύξησης κεφαλαίου κίνησης

γ) πως μειώθηκαν οι υποχρεώσεις

δ) ο τρόπος εξαγοράς π.χ. προνομιούχων μετοχών.

ε) πως χρηματοδοτήθηκε ο εκσυγχρονισμός της επιχείρησης κ.λ.π.

Από τα παραπάνω εκτεθέντα δύο είναι τα βασικά ερωτήματα που απασχολούν την επιχείρηση και που αναζητά τις απαντήσεις:

➤ Η προέλευση των πόρων και

➤ Ο προορισμός των πόρων.

Η κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης είναι αυτή που απαντά στα δύο πιο πάνω βασικά ερωτήματα.

Η Σημασία της κατάστασης των Ταμιακών ροών

Υπάρχουν αρκετά ερωτήματα τα οποία δεν μπορούν να απαντηθούν από τις οικονομικές καταστάσεις του Ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων. Όπως π.χ.:

➤ ποιες νέες δραστηριότητες (επενδυτικές και χρηματοοικονομικές) ανέπτυξε η επιχείρηση σε μία χρήση.

➤ σε κάποια χρήση έχουμε αύξησης κεφαλαίου ή υποχρεώσεων και που επενδύθηκαν οι αυξήσεις αυτές

➤ η επιχείρηση δημιούργησε ζημίες, μπορούν αυτές να καλυφθούν από τα ταμιακά διαθέσιμα κ. α.

Απαντήσεις στα πιο πάνω ερωτήματα δεν μπορούν να δοθούν επειδή:

α) Η κατάσταση του λογαριασμού των αποτελεσμάτων καταρτίζεται με βάση την αρχή της πραγματοποίησης και δεν εμφανίζει το αποτέλεσμα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που αφορούν τα ταμιακά διαθέσιμα και τη ρευστότητα της επιχείρησης και

β) Ο Ισολογισμός δεν εμφανίζει τις αλλαγές που προκαλούν οι χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες από τη μια χρήση στην άλλη γιατί αυτό αποτελεί μια οικονομική κατάσταση στατικής μορφής.

Απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα μπορεί να δώσει η κατάσταση των ταμιακών ροών.

Η εν λόγω κατάσταση παρέχει πληροφορίες για τις ταμιακές εισπράξεις και πληρωμές της επιχείρησης σε μια χρήση όπως επίσης και πληροφορίες για τις επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες της επιχείρησης.

Σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο η κατάσταση των ταμιακών ροών παρέχει πληροφορίες για τις ιστορικές αλλαγές στα ταμιακά διαθέσιμα και στα ισοδύναμα με αυτά στοιχεία μιας επιχείρησης κατά τη διάρκεια μιας χρήσης, και απεικονίζει τις ταμιακές ροές της περιόδου κατά τομέα δραστηριότητας (επιχειρηματικές, χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες).

Η κατάσταση των ταμιακών ροών διευκολύνει τη διοίκηση της επιχείρησης στην λήψη ασφαλών (ορθών) αποφάσεων χρηματοδότησης νέων επενδύσεων αλλά και τους επενδυτές και πιστωτές οι οποίοι θέλουν να γνωρίζουν εάν η επιχείρηση μπορεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της.

Τύποι κατάστασης μεταβολών χρηματοοικονομικής θέσης

Στην κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης, παρουσιάζονται οι μεταβολές στα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις και η καθαρή θέση μίας επιχείρησης με βάση τις εισροές και εκροές κεφαλαίων σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Οι μεταβολές αυτές προκύπτουν από τη σύγκριση δύο διαδοχικών Ισολογισμών (έναρξης και λήξης περιόδου).

Από τη σύγκριση δύο διαδοχικών Ισολογισμών παίρνουμε πληροφορίες σχετικά με τις πηγές και χρήσεις κεφαλαίων αλλά αυτή η διαδικασία δεν μπορεί να μας δώσει απαντήσεις σε ερωτήματα όπως:

α) που χρησιμοποιήθηκαν τα κεφάλαια που προήλθαν από τις δραστηριότητες της επιχείρησης,

β) πως χρηματοδοτήθηκε η αύξηση κεφαλαίου κίνησης,

γ) γιατί το κεφάλαιο κίνησης είναι μικρότερο από αυτό της προηγούμενης χρήσης παρά την ύπαρξη κερδών

δ) αν μπορεί να συνεχιστεί ομαλά η διανομή μερισμάτων σε περίπτωση ζημιών,

ε) που χρησιμοποιήθηκαν τα κεφάλαια που προήλθαν από έκδοση π.χ. ομολογιακού δανείου ή την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, κ.α.

Απαντήσεις παίρνουμε μόνο από την κατάσταση μεταβολών χρηματοοικονομικής θέσης.

Η δυνατότητα μιας επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της και η ικανότητα αυτής να επεκτείνεται εξαρτώνται από την ύπαρξη ρευστών κεφαλαίων.

Δεδομένου ότι το "Ταμείο" και το "Κεφάλαιο κίνησης" αποτελούν τους σημαντικότερους παράγοντες οικονομικής υγείας μιας επιχείρησης είναι αυτονόητο ότι, τα στοιχεία αυτά προσδιορίζουν και τους δύο βασικούς τύπους της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης.

Επομένως, η κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης μπορεί να καταρτιστεί με βάση το "Κεφάλαιο κίνησης" ή με βάση το "Ταμείο".

Υπάρχει ουσιαστική διαφορά μεταξύ των δύο αυτών τύπων αφού άλλη έννοια έχει το Ταμείο και άλλη το Κεφάλαιο Κίνησης.

Υπάρχουν σημαντικές συναλλαγές που γίνονται στην επιχείρηση αλλά δεν απεικονίζονται στην κατάσταση μεταβολών χρηματοοικονομικής θέσης γιατί δεν επηρεάζουν το Ταμείο ή το Κεφάλαιο Κίνησης.

Επομένως, είναι απαραίτητο στην κατάσταση μεταβολών χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το «Ταμείο» ή με βάση το «Κεφάλαιο Κίνησης» να περιλαμβάνονται μεγάλες χρηματοοικονομικές και επενδυτικές συναλλαγές που δεν επηρεάζουν το Ταμείο ή το Κεφάλαιο Κίνησης όπως:

- Έκδοση ομολογιακών δανείων για αγορά παγίων στοιχείων
- Μετατροπή μακροπρόθεσμων δανείων ή προνομιούχων μετοχών σε κοινές μετοχές
- Άλλες μη νομισματικές συναλλαγές

Επισημαίνεται επίσης ότι στην κατάσταση μεταβολών χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το «Κεφάλαιο Κίνησης» δεν απεικονίζονται μεταβολές των επιμέρους στοιχείων που συνιστούν το κεφάλαιο κίνησης π. χ. αύξηση ή μείωση αποθεμάτων, απαιτήσεων κ.τ.λ.

Μέθοδοι κατάρτισης της κατάστασης μεταβολών

Η κατάρτιση της κατάστασης μεταβολών χρηματοοικονομικής θέσης μπορεί να γίνει είτε με την μέθοδο του T- λογαριασμού είτε με τη μέθοδο του Φύλλου εργασίας.

Η μέθοδος του T- λογαριασμού πλεονεκτεί στο ότι είναι πιο σαφής και ευκολονόητη από τη μέθοδο του Φύλλου εργασίας που εφαρμόζεται σε πιο πολύπλοκες περιπτώσεις.

Το χαρακτηριστικό των εν λόγω μεθόδων είναι ότι αποτελούν εξωλογιστικές μεθόδους και δεν απαιτείται η καταχώρηση λογιστικών εγγραφών στα βιβλία των επιχειρήσεων.

Η κατάρτιση της κατάστασης των μεταβολών με βάση το κεφάλαιο κίνησης μπορεί να γίνει με την ευθείας ή με την βραχεία μέθοδο, ενώ η κατάρτιση της κατάστασης των ταμιακών ροών μπορεί να γίνει με την άμεση ή έμμεση μέθοδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ

ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ

Η κυκλοφορία των αγαθών και των κεφαλαίων μέσα στην επιχείρηση

Το κύκλωμα μιας βιομηχανική επιχείρηση έχει ως εξής:

Η επιχείρηση αγοράζει τις πρώτες και βοηθητικές ύλες τις οποίες χρησιμοποιεί για την παράγωγη των προϊόντων που θα πωλήσει.

Για την μετατροπή αυτών των υλών σε προϊόντα απαιτείται μια συγκεκριμένη εργασία, δηλαδή εργατικά χέρια και συνεπώς χρήμα για την εξόφληση μισθών και ημερομισθίων.

Εν συνεχεία τα παραγόμενα προϊόντα πωλούνται είτε με μετρητά είτε με πίστωση.

Στη δεύτερη περίπτωση έχουμε δημιουργία απαιτήσεων δηλαδή εισπρακτέοι λογαριασμοί

Η ρευστοποίηση αυτή των λογαριασμών, που σημαίνει εισπράξεις δηλαδή αύξηση των ταμιακών διαθεσίμων (ταμείου) της επιχείρησης, παρέχει την δυνατότητα σε αυτή να πληρώσει τις πρώτες και βοηθητικές ύλες, τους μισθούς, τα ημερομίσθια και λοιπά βιομηχανικά έξοδα.

Το κύκλωμα μιας εμπορική επιχείρηση ως εξής:

Η επιχείρηση αγοράζει εμπορεύματα με πίστωση. Δηλαδή δημιουργούνται για αυτήν υποχρεώσεις προς τους προμηθευτές της και συνεπώς πληρωτέοι λογαριασμοί.

Εν συνεχεία πωλεί τα εμπορεύματα με πίστωση στους πελάτες της δηλαδή δημιουργούνται εισπρακτέοι λογαριασμοί. Μετά τη ρευστοποίηση των εισπρακτέων λογαριασμών, εξοφλεί τους προμηθευτές της και έτσι έχουμε μια συνεχή κυκλοφορία.

ΧΡΗΜΑ - ΑΓΑΘΑ - ΧΡΗΜΑ

Ροή Κεφαλαίων και ταμιακά διαθέσιμα

Η ρευστότητα είναι ένας σημαντικός παράγοντας για τη σωστή πορεία των εργασιών της επιχείρησης. Η ρευστότητα των κεφαλαίων διαφέρει από τη ρευστότητα των ταμιακών διαθεσίμων και δεν ταυτίζονται.

Η Ροή των κεφαλαίων, αναφέρεται στα καθαρά κέρδη χρήσης που πραγματοποίησε η επιχείρηση μετά την αφαίρεση των φόρων, αλλά προσαυξημένων με τις αποσβέσεις. Αυτή η ροή του κεφαλαίου χαρακτηρίζεται ως καθαρή.

Η ροή των ταμιακών διαθέσιμων, διαφέρει υπολογιστικά από τη ροή των κεφαλαίου επειδή δε λαμβάνονται υπόψη οι μεταβολές των στοιχείων του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού (με την ευρύτερη του έννοια) και του βραχυπρόθεσμου παθητικού, που επηρεάζουν την κίνηση του ταμείου.

Η έννοια του κεφαλαίου κίνησης (θεωρητικά και πρακτικά)

Το κεφάλαιο κίνησης όπως ορίζεται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο είναι το καθαρό κυκλοφορούν ενεργητικό και προσδιορίζεται λογιστικά με δύο τρόπους:

Α' τρόπος

Από το άθροισμα του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού (ΕΔ) και των μεταβατικών λογαριασμών του ενεργητικού (ΕΕ), αφαιρώντας το άθροισμα των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (ΠΓΠ) και των μεταβατικών λογαριασμών του παθητικού (ΠΔ) δηλαδή:

(ΕΔ) Κυκλοφορούν Ενεργητικό:
(ΔΙ) Αποθέματα
(ΔΙΙ) Απαιτήσεις (μειωμένες κατά το ποσό του εισπρακτέου την επόμενη χρήση κεφαλαίου)
(ΔΙΙΙ) Χρεόγραφα
(ΔΙΥ) Διαθέσιμα
Πλέον: (ΕΕ) Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού

ΜΕΙΟΝ:

(ΠΓΠ) Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις
Πλέον: (ΠΔ) Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού

Β' τρόπος

Από το άθροισμα των ιδίων κεφαλαίων (ΠΑ), των προβλέψεων (ΠΒ) και των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων (ΠΠΓ) αφαιρώντας το άθροισμα του πάγιου ενεργητικού(ΕΓ) και των εξόδων εγκατάστασης (ΕΒ), αφού προηγουμένως από τα ίδια κεφάλαια έχει αφαιρεθεί τυχόν οφειλόμενο κεφάλαιο (Α) και το κεφάλαιο που είναι εισπρακτέο την επόμενη χρήση (ΔΠ 4) δηλαδή:

Ίδια κεφάλαια (ΠΑ)
Προβλέψεις (ΠΒ)
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (ΠΠΓ)
ΜΕΙΟΝ
Πάγιο Ενεργητικό (ΕΓ)
Έξοδα εγκατάστασης (ΕΒ)

Με οποιοδήποτε τρόπο και αν υπολογίσουμε το "Κεφάλαιο κίνησης" καταλήγουμε στο ίδιο αριθμητικό αποτέλεσμα.

**Παράδειγμα υπολογισμού του κεφαλαίου κίνησης
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «Χ»**

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ**Α' Οφειλόμενο Κεφάλαιο****Β. Έξοδα εγκαταστάσεως**

1. Έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως
2. Συναλλαγματικές διαφορές δανείων παγίων στοιχείων
3. Τόκοι δανείων κατασκευαστικής περιόδου
4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως

Γ. Πάγιο Ενεργητικό**Ι. Ασώματες ακινητοποιήσεις**

1. Έξοδα ερευνών και αναπτύξεως
2. Παραχωρήσεις και δικαιώματα βιομηχ. ιδιοκτησίας
3. Υπεραξία επιχειρήσεως
4. Προκαταβολές κτήσεως ασώματων ακινητοποιήσεων
5. Λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις

Σύνολο ασώματων ακινητοποιήσεων**ΙΙ. Ενσώματες ακινητοποιήσεις**

1. Γήπεδα- Οικόπεδα
Μείον: προβλ. απαξιώσεων και Υποτιμήσεων
2. Ορυχεία- λατομεία- μεταλλεία- αγροί- δάση-φυτείες
3. Κτίρια και τεχνικά έργα
4. Μηχανήματα- τεχνικές εγκαταστάσεις και Λ. Ε
5. Μεταφορικά μέσα
6. Έπιπλα και Λ.Ε
7. Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές

Σύνολο ενσώματων ακινητοποιήσεων

	Ποσά κλειόμενης χρήσης			Ποσά προηγούμενης χρήσης		
	Αξία κτήσης	Από σβέσεις	Αναπ. αξία	Αξία κτήσης	Από σβέσεις	Αναπ. αξία
Α' Οφειλόμενο Κεφάλαιο			25000			35000
Β. Έξοδα εγκαταστάσεως						
1. Έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως	14000	7000	7000	14000	8000	6000
2. Συναλλαγματικές διαφορές δανείων παγίων στοιχείων	15000	7000	8000	15000	8000	7000
3. Τόκοι δανείων κατασκευαστικής περιόδου	12000	3000	9000	12000	6000	6000
4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	18000	4000	14000	18000	10000	8000
	<u>59000</u>	<u>27000</u>	<u>36000</u>	<u>59000</u>	<u>32000</u>	<u>27000</u>
Γ. Πάγιο Ενεργητικό						
Ι. Ασώματες ακινητοποιήσεις						
1. Έξοδα ερευνών και αναπτύξεως	9000	1000	8000	8000	3000	5000
2. Παραχωρήσεις και δικαιώματα βιομηχ. ιδιοκτησίας	7000	2000	5000	7000	3000	4000
3. Υπεραξία επιχειρήσεως	8000	1000	7000	8000	3000	5000
4. Προκαταβολές κτήσεως ασώματων ακινητοποιήσεων	10000	-	10000	10000	-	10000
5. Λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις	15000	5000	10000	15000	9000	6000
Σύνολο ασώματων ακινητοποιήσεων	<u>49000</u>	<u>9000</u>	<u>40000</u>	<u>48000</u>	<u>18000</u>	<u>30000</u>
ΙΙ. Ενσώματες ακινητοποιήσεις						
1. Γήπεδα- Οικόπεδα Μείον: προβλ. απαξιώσεων και Υποτιμήσεων	65000	-	65000	65000	-	65000
2. Ορυχεία- λατομεία- μεταλλεία- αγροί- δάση-φυτείες	8000	1000	7000	6000	2000	4000
3. Κτίρια και τεχνικά έργα	35000	2000	33000	35000	5000	30000
4. Μηχανήματα- τεχνικές εγκαταστάσεις και Λ. Ε	70000	5000	65000	70000	5000	65000
5. Μεταφορικά μέσα	65000	6000	59000	65000	10000	55000
6. Έπιπλα και Λ.Ε	25000	2000	23000	25000	3000	22000
7. Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	12000	-	12000	6000	-	6000
Σύνολο ενσώματων ακινητοποιήσεων	<u>280000</u>	<u>16000</u>	<u>264000</u>	<u>272000</u>	<u>25000</u>	<u>247000</u>
	329000	25000	304000	320000	43000	277000

	Ποσά κλειόμενης χρήσης	Ποσά προηγούμενης χρήσης
III. Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις		
1. Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	37000	20000
2. Συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις	15000	15000
Μείον: οφειλόμενες δόσεις προβλέψεις για υποτιμήσεις	- -	- -
3. Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδ. επιχειρήσεις	10000	6000
4. Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμ. ενδιαφ. επιχειρήσεων	7000	3000
5. Γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμης λήξεως	2000	3000
Μείον: μη δουλεμένοι τόκοι	-	-
6. Τίτλοι με χαρακτήρα ακινήτοποιήσεων	4000	1000
7. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	1000	1000
Σύνολο συμμετοχών και άλλων μακροπρόθεσμων απαιτήσεων	76000	49000
Σύνολο (A+B+Γ)	441000	418000
Δ. Κυκλοφορούν Ενεργητικό		
I. Αποθέματα		
1. Εμπορεύματα	22000	18000
2. Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή	15000	11000
3. Παραγωγή σε εξέλιξη	6000	7000
4. Πρώτες και βοηθητικές ύλες- Ανταλλακτικά	17000	12000
5. Προκαταβολές αγοράς αποθεμάτων	9000	5000
Σύνολο αποθεμάτων	69000	53000
II. Απαιτήσεις		
1. Πελάτες	89000	70000
2. Γραμμάτια εισπρακτέα	26000	12000
Μείον: μη δουλεμένοι τόκοι	-	-
3. Γραμμάτια σε καθυστέρηση	18000	-
4. Κεφάλαιο εισπρακτέο στην επόμενη χρήση	8000	8000
5. Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδ. επιχειρ.	20000	14000
6. Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συμμ. ενδιαφ. επιχειρ.	14000	8000
7. Απαιτήσεις κατά οργάνων διοικήσεως	8000	8000
8. Δεσμευμένοι λογαριασμοί καταθέσεων	38000	20000
9. Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις εισπρακτέες στην επόμενη χρήση	4000	2000
10. Επισφαλείς- επίδικοι πελάτες και χρεώστες	14000	14000
Μείον: Προβλέψεις	(14000)	(7000)
11. Χρεώστες διάφοροι	9000	3000
12. Λογαριασμοί διαχείρισης προκαταβολών και πιστώσεων	6000	6000
Σύνολο απαιτήσεων	240000	158000

III. Χρεόγραφα

1. Μετοχές
 2. Ομολογίες
 3. Λοιπά χρεόγραφα
 4. Ίδιες μετοχές
- Μείον: Οφειλόμενες δόσεις

Σύνολο χρεογράφων

IV. Διαθέσιμα

1. Ταμείο
2. Ληγμένα τοκομερίδια
3. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας

Σύνολο διαθεσίμων

Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού

E. Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού

1. Έξοδα επόμενων χρήσεων
2. Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα
3. Λοιποί μεταβατικοί λογ/μοί

Σύνολο μεταβατικών λογ/μών ενεργητικού

Σύνολο κυκλοφορούντος και
μεταβατικών λογ/μών ενεργητικού
Σύνολο Ενεργητικού

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

A. Ίδια κεφάλαια

I. Μετοχικό

1. Καταβεβλημένο
2. Οφειλόμενο
3. Αποσβεσμένο

Σύνολο μετοχικού κεφαλαίου

II. Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο

III. Διαφορές αναπροσαρμογής-επιχορηγήσεις επενδύσεων

1. Διαφορές αναπροσαρμογής αξίας συμμετοχών και χρεογράφων
2. Διαφορές αναπροσαρμογής αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων
3. Επιχορηγήσεις επενδύσεων παγίου ενεργητικού

Σύνολο διαφορών αναπροσαρμογής

	Ποσά κλειόμενης χρήσης	Ποσά προηγούμενης χρήσης
	12000	8000
	20000	10000
	13000	4000
	-	-
	-	-
Σύνολο χρεογράφων	45000	22000
	35000	36000
	3000	1000
	122000	125000
Σύνολο διαθεσίμων	160000	162000
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού	514000	395000
	3000	1000
	4000	2000
	1000	1000
Σύνολο μεταβατικών λογ/μών ενεργητικού	8000	4000
	522000	399000
Σύνολο Ενεργητικού	963000	813000
	110000	100000
	25000	45000
	-	-
Σύνολο μετοχικού κεφαλαίου	135000	145000
	35000	35000
	30000	-
	25000	18000
	60000	-
Σύνολο διαφορών αναπροσαρμογής	115000	18000

	Ποσά κλειόμενης χρήσης	Ποσά προηγούμενης χρήσης
IV. Αποθεματικά κεφάλαια		
1. Τακτικό	13000	12000
2. αποθεματικό καταστατικών	12000	11000
3. Ειδικά αποθεματικά	8000	7000
4. Έκτακτα αποθεματικά	10000	7000
5. Αφορολόγητα αποθεματικά	10000	5000
6. Αποθεματικό για ίδιες μετοχές	-	-
Σύνολο αποθεματικών	53000	42000
V. Αποτελέσματα εις νέο	6000	4000
VI. Ποσά προορισμένα για αύξηση κεφαλαίου		
1. Καταθέσεις μετοχών	18000	-
2. Διαθέσιμα μερίσματα χρήσεως για αύξηση κεφαλαίου	-	-
Σύνολο Ιδίων κεφαλαίων (I+II+III+IV+V+VI)	362000	244000
B. Προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα		
1. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου	18000	15000
2. Λοιπές προβλέψεις	3000	4000
Σύνολο προβλέψεων	21000	19000
Γ. Υποχρεώσεις		
I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
1. Ομολογιακά δάνεια	65000	65000
2. Δάνεια τραπεζών	45000	50000
3. Δάνεια ταμειυτηρίων	22000	20000
4. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις προς συνωδ. Επιχειρήσεις	22000	20000
5. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις συμμετ. εδιαφ. Επιχ.	24000	32000
6. Τράπεζες λ/μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων	45000	65000
7. Γραμμάτια πληρωτέα μακρ. λήξεως	38000	37000
Μείον: μη δουλεμένοι τόκοι	-	-
8. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	20000	8000
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	281000	297000

	Ποσά κλειόμενης χρήσης	Ποσά προηγούμενης χρήσης
II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	44000	42000
1. Προμηθευτές	34000	33000
2. Γραμμάτια πληρωτέα	-	-
Μείον: Μη δουλεμένοι τόκοι	40000	62000
3. Τράπεζες λογ/μοι βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	18000	17000
4. Προκαταβολές πελατών	30000	28000
5. Υποχρεώσεις από Φόρους- Τέλη	13000	15000
6. Ασφαλιστικοί Οργανισμοί		
7. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις στην επόμενη χρήση	25000	24000
8. Υποχρεώσεις προς συνδεμένες επιχειρήσεις	10000	15000
9. Υποχρεώσεις προς υπόλοιπες συμμετ. συνδ. επιχειρήσεις	22000	20000
10. Μερίσματα πληρωτέα	10000	15000
11. Πιστωτές διάφοροι	31000	30000
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	<u>277000</u>	<u>301000</u>
Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού		
1. Έσοδα επόμενων χρήσεων	10000	12000
2. Έξοδα χρήσεως δουλεμένα	10000	12000
3. Λοιποί μεταβατικοί λογ/μοι	2000	-
Σύνολο μεταβατικών λογαρ. παθητικού	<u>22000</u>	<u>24000</u>
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και μεταβατικών λογαριασμών	<u>299000</u>	<u>325000</u>
Σύνολο παθητικού	<u>963000</u>	<u>885000</u>

**ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ
ΧΡΗΣΗΣ**

Α' Τρόπος:

$$\text{Κεφάλαιο Κίνησης} = \text{ΕΔ} + \text{ΕΕ} - \text{ΠΓΠ} - \text{ΠΔ}$$

Όπου:

ΕΔ = Κυκλοφορούν ενεργητικό μείον εισπρακτέο κεφάλαιο την επόμενη χρήση.

ΕΕ = Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού.

ΠΓΠ = Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

ΠΔ = Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού.

Κυκλοφορούν ενεργητικό (αποθέματα + απαιτήσεις + χρεόγραφα + διαθέσιμα) = 69000 + 240000 + 45000 + 160000 = 514000

Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού = 8000

Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις = 277000

Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού = 22000

ΕΔ + ΕΕ = 522000, ΠΓΠ + ΠΔ = 229000,

522000 - 229000 = 223000

Β' Τρόπος:

$$\text{Κεφάλαιο Κίνησης} = \text{ΠΑ} + \text{ΠΒ} + \text{ΠΓΙ} - \text{ΕΒ} - \text{ΕΓ}$$

Όπου:

ΠΑ = Ίδια κεφάλαια μείον οφειλόμενο μετοχικό κεφάλαιο

ΠΒ = Προβλέψεις

ΠΓΙ = Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

ΕΒ = Έξοδα εγκαταστάσεως

ΕΓ = Πάγιο Ενεργητικό

Ίδια κεφάλαια = Σύνολο ιδίων κεφαλαίων - οφειλόμενο κεφάλαιο = 362000 - 25000 = 337000

Προβλέψεις = 21000

Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις = 281000

Έξοδα εγκαταστάσεως = 36000

Πάγιο Ενεργητικό = 380000

337000 + 21000 + 281000 - 36000 - 380000 = 223000

Οι μεταβολές στο κεφάλαιο κίνησης

Το κεφάλαιο κίνησης προσδιορίζεται από τις παρακάτω δύο εξισώσεις:

$$\alpha) \text{Κεφάλαιο κίνησης} = \text{ΕΔ} + \text{ΕΕ} - \text{ΠΓΠ} - \text{ΠΔ}$$

$$\beta) \text{Κεφάλαιο κίνησης} = \text{ΠΑ} + \text{ΠΒ} + \text{ΠΓΙ} - \text{ΕΒ} - \text{ΕΓ}$$

Παρατηρώντας τους δύο τύπους προσδιορισμού του κεφαλαίου κίνησης στην προηγούμενη παράγραφο, διαπιστώνουμε ότι αν μεταβληθεί ένας από τους όρους των εξισώσεων θα μεταβληθεί και το κεφάλαιο κίνησης.

Θεωρώντας τους όρους της πρώτης εξίσωσης ότι αφορούν το Κυκλοφορούν Ενεργητικό και το Βραχυπρόθεσμο Παθητικό και τους όρους της δεύτερης εξίσωσης ότι αφορούν τα μη κυκλοφοριακά στοιχεία, τις μη τρέχουσες υποχρεώσεις και τα ίδια κεφάλαια, οι μεταβολές στο κεφάλαιο κίνησης θα έχουν ως εξής:

- Όταν έχουμε Χρέωση (αύξηση) αύξηση του κυκλοφορούν ενεργητικού ή και των μεταβατικών λογαριασμών του ενεργητικού ή Χρέωση (μείωση) των λογαριασμών των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων ή και των μεταβατικών λογαριασμών του παθητικού, οι λογαριασμοί αυτοί χρεώνονται, με πίστωση οποιουδήποτε ή οποιωνδήποτε από τους λογαριασμούς που αναφέραμε και θα έχουμε μηδενική επιρροή στο κεφάλαιο κίνησης
- Όταν έχουμε Χρέωση (αύξηση) του κυκλοφορούν ενεργητικού ή και των μεταβατικών λογαριασμών του ενεργητικού ή Χρέωση (μείωση) των λογαριασμών των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων ή και των μεταβατικών λογαριασμών του παθητικού, με πίστωση (μείωση) των λογαριασμών εξόδων εγκατάστασης, παγίου ενεργητικού ή με πίστωση (αύξηση) των λογαριασμών μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων, των προβλέψεων ή των ίδιων κεφαλαίων θα έχουμε αύξηση στο κεφάλαιο κίνησης
- Όταν έχουμε Χρέωση (αύξηση) των λογαριασμών εξόδων εγκατάστασης ή και του παγίου ενεργητικού ή Χρέωση (μείωση) των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων ή και των προβλέψεων ή και των ίδιων κεφαλαίων, με πίστωση του κυκλοφορούντος ενεργητικού ή και των μεταβατικών λογαριασμών του ενεργητικού αφού μειωθούν ή με πίστωση (αύξηση) των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων ή και των μεταβατικών λογαριασμών του παθητικού αφού αυξηθούν θα έχουμε μείωση του κεφαλαίου κίνησης
- Όταν έχουμε Χρέωση (αύξηση) των λογαριασμών εξόδων εγκατάστασης ή και του παγίου ενεργητικού ή Χρέωση (μείωση) των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων ή και των προβλέψεων ή και των ίδιων κεφαλαίων, με πίστωση οποιουδήποτε ή οποιωνδήποτε από τους λογαριασμούς που αναφέραμε θα έχουμε μηδενική επιρροή στο κεφάλαιο κίνησης

Ο παρακάτω πίνακας μας βοηθάει να κατανοήσουμε καλύτερα πότε έχουμε αύξηση και πότε έχουμε μείωση του κεφαλαίου κίνησης:

Κεφάλαιο κίνησης	Χρέωση	Πίστωση
<u>Αύξηση</u>	<ul style="list-style-type: none">• Κυκλοφοριακά στοιχεία• Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	<ul style="list-style-type: none">• Μη κυκλοφοριακά στοιχεία• Μη βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις• Ίδια κεφάλαια
<u>Μείωση</u>	<ul style="list-style-type: none">• Μη κυκλοφοριακά στοιχεία• Μη βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις• Ίδια κεφάλαια	<ul style="list-style-type: none">• Κυκλοφοριακά στοιχεία• Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Πηγές και Χρήσεις κεφαλαίου

Επίδραση των συναλλαγών στο κεφάλαιο κίνησης (θεωρία και παραδείγματα)

Όσο αφορά τις συναλλαγές που γίνονται μέσα στην επιχείρηση, η συναλλαγή που αυξάνει το κεφάλαιο κίνησης θεωρείται και ως πηγή αυτού ενώ αντίθετα, η συναλλαγή που μειώνει το κεφάλαιο κίνησης θεωρείται ως χρήση του κεφαλαίου κίνησης.

Στον παρακάτω πίνακα μπορούμε να δούμε ακριβώς πότε υπάρχει πηγή και πότε υπάρχει χρήση του κεφαλαίου κίνησης σε μια επιχείρηση:

Λογαριασμοί	Χρέωση *	Πίστωση **
<ul style="list-style-type: none"> • Κυκλοφορούν ενεργητικό • Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις • Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού ή και παθητικού 	Αύξηση (πηγή) κεφαλαίου κινήσεως	Μείωση (χρήση) κεφαλαίου κινήσεως

* πιστώνοντας άλλον ή άλλους εκτός των εντός του πίνακα λογαριασμών.

** χρεώνοντας άλλον ή άλλους εκτός των εντός του πίνακα λογαριασμών.

Παραδείγματα συναλλαγών που επηρεάζουν η όχι το κεφάλαιο κίνησης

- I. Όταν υπάρχει μια συναλλαγή όπως η έκδοση ομολογιακού δανείου, το κεφάλαιο κίνησης επηρεάζεται γιατί αυξάνεται αφού χρεώνεται ο λογαριασμός του κυκλοφορούντος ενεργητικού και πιστώνεται ο λογαριασμός της μακροπρόθεσμης υποχρέωσης.
- II. Όταν έχουμε αγορά εμπορευμάτων το κεφάλαιο κίνησης παραμένει σταθερό. Δηλαδή δεν επηρεάζεται και αυτό φαίνεται λογιστικά από το ότι χρεώνεται λογαριασμός του κυκλοφορούντος ενεργητικού (αποθέματα) και πιστώνεται άλλος ένας λογαριασμός του κυκλοφορούντος ενεργητικού (ταμείο ή προμηθευτές) ανάλογα με το αν η αγορά έγινε με μετρητά ή με πίστωση.

Είναι αυτονόητο (όσο αφορά τις συναλλαγές) ότι οι συναλλαγές που αποδίδουν έσοδα στην επιχείρηση αποτελούν πηγή του κεφαλαίου κίνησης ενώ οι συναλλαγές που δημιουργούν έξοδα για την επιχείρηση αποτελούν χρήση κεφαλαίου.

Υπάρχουν βέβαια και κάποια έξοδα που εξαιρούνται από αυτό τον κανόνα γιατί δεν επηρεάζουν μειωτικά το κεφάλαιο κίνησης όπως οι αποσβέσεις των παγίου ενεργητικού.

Πηγές κεφαλαίου κίνησης

Οι κυριότερες πηγές κεφαλαίου κίνησης είναι:

- ❖ Οι συνήθειες (τρέχουσες) επιχειρηματικές συναλλαγές.
- ❖ Η πώληση μη κυκλοφοριακών στοιχείων.
- ❖ Ο μακροπρόθεσμος δανεισμός.
- ❖ Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.

Συνήθειες (τρέχουσες) επιχειρηματικές συναλλαγές

Τα έσοδα και τα έξοδα μιας επιχείρησης είναι αποτελέσματα συναλλαγών της.

Έσοδα που προκύπτουν από πωλήσεις με οποιοδήποτε τρόπο (μετρητά ή με πίστωση) αποτελούν πηγή κεφαλαίου κίνησης. Αντίθετα, έξοδα που προέρχονται από το κόστος πωλήσεων, αυξάνουν τις υποχρεώσεις (συνήθως τις βραχυπρόθεσμες) ή μειώνουν τα αποθέματα και συνεπώς αποτελούν χρήση του κεφαλαίου κίνησης.

Επομένως διαπιστώνουμε πως όταν η επιχείρηση έχει κέρδος, έχει ταυτόχρονα και εισροή κεφαλαίου ενώ όταν έχει ζημιά, έχει εκροή κεφαλαίου.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

**ΑΥΞΟΜΕΙΩΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ
ΕΤΑΙΡΙΑΣ "Ψ"**

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ "Ψ"

Κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεων της «Ψ» μιας χρήσης	Ποσά σε €		Αυξομειώσεις κεφαλαίου κίνησης Ποσά σε €	
I. Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης				
Πωλήσεις		1000		1000
- Κόστος πωλήσεων		<u>800</u>		<u>(800)</u>
Μικτά αποτελέσματα κέρδη εκμετάλλευσης		200		200
+ Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης		<u>50</u>		<u>50</u>
Σύνολο		250		250
- 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας		20	(20)	
2. Έξοδα λειτουργίας ερευνών		10	(10)	
3. Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως		20	(20)	50
Μερικά αποτελέσματα (κέρδη) εκμετάλλευσης		200		200
Πλέον ή μείον				
1. Έσοδα συμμετοχών		10	10	
2. Έσοδα χρεογράφων		5	5	
3. Κέρδη πωλήσεως συμμετοχών		10	10	
4. Πιστωτικοί τόκοι και συναφή		20	20	
Σύνολο		50	50	
Μείον: 1. Διαφορές αποτιμήσεως συμμετοχών- χρεογράφων	0			0
2. Έξοδα και ζημιές συμμετοχών- χρεογράφων	5 5		(5) (5)	
3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή				
Σύνολο		10	40	40
Ολικά αποτελέσματα (κέρδη) εκμετάλλευσης		240		240
II. Πλέον ή Μείον: Έκτακτα αποτελέσματα				
1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα		8	8	
2. Έκτακτα κέρδη		2	2	
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων		4	4	
4. Έσοδα από προβλ. πρ.		0	0	

χρήσεων					
Σύνολο		14		4	
Μείον:					
1. Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	3			(3)	
2. Έκτακτες ζημιές	1			(1)	
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	2			(2)	
4. Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	0			0	
Σύνολο		6	8		8
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (κέρδη)			248		248
Μείον: Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχείων		100			
Μείον: οι ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος		100	0		100
Καθαρά αποτελέσματα (κέρδη) προ φόρων			248		348

Οι αυξομειώσεις στο κεφάλαιο κίνησης προσδιορίστηκαν αναλυτικά με βάση τα αριθμητικά δεδομένα των επιμέρους αποτελεσμάτων χρήσης. Αυτή η μέθοδος ονομάζεται **ευθεία ή άμεση**. Αν και φαίνεται εύκολη δεν είναι γιατί η πολυπλοκότητα των κονδυλίων από τα οποία συνθέτονται τα αποτελέσματα χρήσης δημιουργεί σοβαρές δυσκολίες κατά την εφαρμογή της μεθόδου αυτής.

Γι' αυτό λοιπόν υπάρχει και μια άλλη μέθοδος, η **βραχεία ή έμμεση μέθοδος** κατά την οποία οι αυξομειώσεις στο κεφάλαιο κίνησης προσδιορίζονται με βάση τα καθαρά αποτελέσματα και τα κονδύλια των εσόδων και των εξόδων, που δεν αποτελούν πηγή ή δέν απαιτούν κεφάλαιο κίνησης. Στο παραπάνω παράδειγμα ο προσδιορισμός της αύξησης του κεφαλαίου κίνησης μπορεί να γίνει με τη βραχεία μέθοδο ως εξής:

Καθαρά κέρδη χρήσης	248
πλέον: Έξοδα που δεν αποτελούν χρήση κεφαλαίου (Αποσβέσεις παγίου ενεργητικού)	100
Σύνολο αύξησης κεφαλαίου κίνησης	348

Οι αποσβέσεις δείχνουν ότι ανήκουν στο κεφάλαιο κίνησης όμως στην πραγματικότητα οι αποσβέσεις προστίθενται στα καθαρά κέρδη χρήσης και ο λόγος είναι ότι πρέπει να αποκατασταθούν τα έσοδα από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Άλλωστε οι αποσβέσεις επηρεάζουν λογαριασμούς που δεν ξεπερνούν το κεφάλαιο κίνησης. Γενικά, βλέπουμε πως με τη βραχεία ή έμμεση μέθοδο αποφεύγονται οι αναλύσεις των επιμέρους λογαριασμών αποτελεσμάτων.

Επιπροσθέτως πρέπει να πούμε πως οι αποσβέσεις των ασώματων παγίων στοιχείων, η απόσβεση των φυσικών πόρων και οι πωλήσεις παγίων στοιχείων επιδρούν στη διαμόρφωση του κεφαλαίου κίνησης

Υπάρχει περίπτωση να έχουμε αρνητικό κεφάλαιο κίνησης, δηλαδή αρνητικό κονδύλι των πηγών κεφαλαίου κίνησης ή αυξητικό των χρήσεων κεφαλαίων κίνησης.

Αυτό συμβαίνει όταν το καθαρό αποτέλεσμα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μιας χρήσης είναι ζημίες και μάλιστα μεγαλύτερες από τα έξοδα που δεν αποτελούν χρήση κεφαλαίου.

Πέρα από τις αποσβέσεις υπάρχουν κονδύλια τα οποία δεν επηρεάζουν την αύξηση ή τη μείωση του κεφαλαίου κίνησης. Για τα κονδύλια αυτά σημειώνουμε τα παρακάτω:

A. Έξοδα που επηρεάζουν τα αποτελέσματα χρήσης (μείωση κερδών ή αύξηση ζημιών) δίχως να επηρεάζουν μειωτικά το κεφάλαιο κίνησης. Τέτοια έξοδα είναι:

- Αποσβέσεις εξόδων εγκατάστασης
- Αποσβέσεις παγίων στοιχείων (ενσώματων και άυλων)
- Απόσβεση διαφοράς έκδοσης ομολογιών υπό το άρτιο
- Απόσβεση διαφοράς αγοράς ομολογιών υπέρ το άρτιο

Παράδειγμα: Την 01/01/2004 συστήθηκε και άρχισε αμέσως τη λειτουργία της μια επιχείρηση με μετοχικό κεφάλαιο 300.000 € που καταβλήθηκε όλο το ποσό σε μετρητά. η επιχείρηση αγόρασε πάγια στοιχεία αξίας 150.000 € με μετρητά και με αυτά άρχισε να παρέχει υπηρεσίες στους πελάτες της.

Όλα τα έσοδα αυτής της χρήσης ανήλθαν σε 400.000 € ενώ τα έξοδα στο ποσό των 350.000 €. Όλα τα έσοδα και έξοδα πραγματοποιήθηκαν με μετρητά.

Οι αποσβέσεις των παγίων στοιχείων ανήλθαν στο ποσό των 30.000 €. Οπότε το καθαρό αποτέλεσμα θα είναι: $400.000 - 350.000 - 30.000 = 20.000$ €. Όμως το ταμείο της επιχείρησης 31/12/2004 παρουσιάζει: **αρχικό υπόλοιπο (20000) + εισπράξεις 50.000** ($400.000 - 350.000$) = **70.000 €**.

Βλέπουμε λοιπόν ότι το κεφάλαιο κίνησης δεν επηρεάστηκε από τις αποσβέσεις παρόλο που το καθαρό κέρδος μειώθηκε λόγω των αποσβέσεων ισόποσα.

Συνεπώς αν θελήσουμε να προσδιορίσουμε τη καθαρή εισροή ή εκροή κεφαλαίου κίνησης με βάση το καθαρό αποτέλεσμα της χρήσης, πρέπει να αναμορφώσουμε το τελευταίο κατά το ποσό των εξόδων που δεν απαιτούν κεφάλαιο κίνησης, δηλαδή δεν προκαλούν εκροή κεφαλαίου κίνησης.

B. Άλλα κονδύλια που ενώ μπορεί να αυξάνουν ή να μειώνουν τα καθαρά κέρδη ή τις ζημίες, δεν αυξάνουν ή μειώνουν αντίστοιχα το κεφάλαιο κίνησης, δηλαδή δεν δημιουργούν αντίστοιχη εισροή ή εκροή κεφαλαίου π. χ.

- 1) Απόσβεση διαφοράς έκδοσης ομολογιών υπέρ το άρτιο
- 2) Έκτακτα αποτελέσματα (κέρδη ή ζημίες από πώληση, απόσυρση κ.λ.π. παγίων στοιχείων, ζημία από πυρκαγιά, ζημία από εξαγορά ομολογιών, προβλέψεις για υποτιμήσεις και απαξιώσεις παγίων στοιχείων, προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους, έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων).

Με βάση τα παραπάνω εκτεθέντα δημιουργήσαμε τον παρακάτω πίνακα οδηγό ανάλυσης των λογαριασμών αποτελεσμάτων χρήσης:

Ανάλυση λογαριασμού Αποτελεσμάτων χρήσης

Χρέωση	Λογαριασμού Δαπάνης ή Ζημίας	Πίστωση	Λογαριασμού Εσόδου Κέρδους ή Δαπάνης
Πίστωση	Κατωτέρω λογαριασμών	Χρέωση	Κατωτέρω λογαριασμών
1. Κυκλοφορ. Ενεργητικού 2. Βραχυπρ. Υποχρεώσεων 3. Μεταβατ. λογ/μων (ενεργητικού – παθητικού)	Λοιπών λογ/μων	1. Κυκλοφορ. Ενεργητικού 2. Βραχυπρ. Υποχρεώσεων 3. Μεταβατ. λογ/μων (ενεργητικού – παθητικού)	Λοιπών λογ/μων
//	//	//	//
Χρήση κεφαλαίου κινήσεως	Δεν απαιτεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως	Πηγή κεφαλαίου κινήσεως	Δεν απαιτεί πηγή κεφαλαίου κινήσεως
	Συνεπώς: Δαπάνη ή Ζημία Προσθετέα στο αποτέλεσμα για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου κίνησης		Συνεπώς: Έσοδο, Κέρδος ή Δαπάνη Αφαιρετέα από το αποτέλεσμα για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου κινήσεως

Με βάση τον παραπάνω πίνακα- οδηγό σημειώνουμε τα εξής:

- Κάθε δαπάνη ή ζημία, που περιλαμβάνεται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης, ως χρεωστικό βέβαια κονδύλια και προϋποθέτει αντίστοιχη πίστωση ενός ή περισσότερων λογαριασμών (λοιποί λογαριασμοί στον πίνακα), που δεν απαιτούν χρήση κεφαλαίου κίνησης, πρέπει να προσανξάνει το θετικό της χρήσης αποτέλεσμα ή να μειώνει το τυχόν αρνητικό, προκειμένου με βάση το αποτέλεσμα της χρήσης να προσδιοριστεί εισροή κεφαλαίου κίνησης.

- Κάθε έσοδο, κέρδος ή και δαπάνη, που περιλαμβάνεται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, ως πιστωτικά βέβαια κονδύλια και προϋποθέτουν αντίστοιχη χρέωση ενός ή περισσότερων λογαριασμών (λοιποί λογαριασμοί στον πίνακα), που δεν αποτελούν πηγή κεφαλαίου κίνησης, πρέπει να μειώνουν το θετικό της χρήσης αποτέλεσμα ή να προσανξάνουν το αρνητικό, προκειμένου με βάση το αποτέλεσμα να προσδιοριστεί η καθαρή εισροή ή εκροή κεφαλαίου κίνησης.

Πρέπει επίσης να αναφερθούμε σε θέματα που προκύπτουν από την εφαρμογή της μεθόδου αναβολής των φόρων, των πιστωτικών φόρων λόγω επενδύσεων, των εξόδων και των πιστώσεων όπως και από την ενοποίηση των οικονομικών καταστάσεων.

Ετσι λοιπόν αν εφαρμόζεται η μέθοδος της αναβολής για τους φόρους εισοδήματος και για τους πιστωτικούς φόρους λόγω επενδύσεων, τότε για τον προσδιορισμό της καθαρής εισροής ή εκροής κεφαλαίου κίνησης, σε προσαύξηση του

θετικού της χρήσης αποτελέσματος ή σε μείωση του αρνητικού, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

- ✓ Η αύξηση των σε αναβολή πληρωτέων φόρων εισοδήματος.
- ✓ Προσθήκες στους πιστωτικούς φόρους λόγω επενδύσεων.

Αντίθετα, σε μείωση του θετικού της χρήσης αποτελέσματος ή σε αύξηση του αρνητικού, για τον προσδιορισμό της καθαρής εισροής ή εκροής κεφαλαίου κίνησης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

- ✓ Η απόσβεση των σωρευμένων πιστωτικών φόρων λόγω επενδύσεων
- ✓ Η μείωση τους σε αναβολή πληρωτέων φόρων εισοδήματος

Παρεμφερές χειρισμός γίνεται και για τις δαπάνες και πιστώσεις σε αναβολή και ειδικότερα:

- ✓ Σε βελτίωση των αποτελεσμάτων χρήσης όπου πρέπει να θεωρείται η απόσβεση των σε αναβολή δαπανών.
- ✓ Σε μείωση των αποτελεσμάτων χρήσης όπου πρέπει να θεωρείται η απόσβεση των σε αναβολή πιστώσεων.

Για τις ενοποιημένες καταστάσεις και σε ότι αφορά την ενοποιημένη κατάσταση πηγών και χρήσης κεφαλαίων με βάση το κεφάλαιο κίνησης σημειώνουμε τα παρακάτω:

Σε επαύξηση του ενοποιημένου θετικού αποτελέσματος της χρήσης ή σε μείωση του αρνητικού για τον προσδιορισμό της καθαρής εισροής ή εκροής κεφαλαίου κίνησης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα μειοψηφίας στα καθαρά κέρδη των ενοποιημένων εξαρτημένων επιχειρήσεων.

Σε μείωση του ενοποιημένου θετικού αποτελέσματος της χρήσης ή σε επαύξηση του αρνητικού για τον προσδιορισμό της καθαρής εισροής ή εκροής κεφαλαίου κίνησης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα (υποχρεώσεις) μειοψηφίας στις ζημίες των ενοποιημένων εξαρτημένων επιχειρήσεων.

Όμως θα πρέπει να αναφερθούμε και στις εξαρτημένες επιχειρήσεις που δεν ενοποιούνται (συγγενείς επιχειρήσεις) αλλά απεικονίζονται στα βιβλία της μητρικής οι συμμετοχές σε αυτές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Σε αυτές τις περιπτώσεις απεικονίζονται τα αναλογούντα στις συμμετοχές κέρδη ή ζημίες στα βιβλία της μητρικής. Έτσι, τα κέρδη ή οι ζημίες που έχουν καταχωρηθεί στα αποτελέσματα της μητρικής, αλλά δεν αντιστοιχούν σε πραγματικές συναλλαγές, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της καθαρής εισροής ή εκροής κεφαλαίου κίνησης με βάση το αποτέλεσμα της χρήσης.

Η πώληση μη κυκλοφοριακών στοιχείων

Σύμφωνα με αυτά που σημειώθηκαν στις προηγούμενες παραγράφους, έχουμε αύξηση κεφαλαίου κίνησης από τη χρέωση των λογαριασμών του κυκλοφορούντος ενεργητικού, των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και των μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού και παθητικού με πίστωση άλλου ή άλλων λογαριασμών.

Επίσης και με την πώληση μη κυκλοφοριακών στοιχείων έχουμε πηγή κεφαλαίου. Όταν έχουμε λοιπόν πώληση μη κυκλοφοριακού στοιχείου, ανεξάρτητα από τον τρόπο διακανονισμού του αντίτιμου της πώλησης, έχουμε αύξηση (πηγή) του κεφαλαίου κίνησης γιατί αυξάνεται το κυκλοφορούν ενεργητικό και μειώνεται το πάγιο ενεργητικό. Αυτό φαίνεται και στους παραπάνω πίνακες που έχουμε αναφέρει.

Ως μη κυκλοφοριακά στοιχεία θεωρούνται:

1. **Έξοδα εγκατάστασης:** α) έξοδα ίδρυσης και εγκατάστασης της επιχείρησης, β) συναλλαγματικές διαφορές δανείων για κτήσεις παγίων στοιχείων, γ) τόκοι δανείων κατασκευαστικής περιόδου και δ) τα λοιπά έξοδα εγκατάστασης.

2. **Ασώματες ακινητοποιήσεις:** α) έξοδα ερευνών και ανάπτυξης, β) παραχωρήσεις και δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, γ) υπεραξία επιχειρήσεως, δ) προκαταβολές κτήσης ασώματων ακινητοποιήσεων και ε) λοιπές ακινητοποιήσεις.

3. **Ενσώματες ακινητοποιήσεις:** εδώ αρκεί να πούμε πως σημασία έχει το ύψος του αντίτιμου της πώλησης το οποίο θα αυξήσει ανάλογα με την τιμή πώλησης το κεφάλαιο κίνησης. Το αν υπάρχει κέρδος ή ζημιά που μπορεί να προκύπτει από την πώληση ή απόσυρση παγίου στοιχείου δεν επηρεάζει το κεφάλαιο κίνησης.

4. **Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις:** α) πάσης φύσης συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις, β) οι τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων, γ) μακροπρόθεσμες απαιτήσεις, δ) γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμης λήξης. Και εδώ το αντίτιμο της πώλησης είναι αυτό που αποτελεί πηγή κεφαλαίου ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της πώλησης (κέρδος ή ζημιά).

Αριθμητικά παραδείγματα

1^η περίπτωση

Πώληση μηχανημάτων σε τρίτους συνολικής αξίας κτίσης 1.500 €. Μέχρι την πώληση οι αποσβέσεις ανέρχονται στο ποσό των 800 € και τα μηχανήματα πωλήθηκαν στην τιμή των 900 €. Έχουμε:

Αξία κτήσης – αποσβέσεις

$$1500 - 800 = 700 \text{ €}$$

Τιμή πώλησης – διαφορά (αξίας κτήσης & αποσβέσεων)

$$900 - 700 = 200 \text{ € (κέρδος)}$$

Όμως ο λογαριασμός του ταμείου που ανήκει στο κυκλοφορούν ενεργητικό χρεώθηκε (αυξήθηκε) κατά 900 €. Άρα το κεφάλαιο κίνησης αυξήθηκε κατά 900 €.

2^η περίπτωση

Πώληση μηχανημάτων σε τρίτους συνολικής αξίας κτήσης 2.000 €. Μέχρι την πώληση οι αποσβέσεις ανέρχονται στο ποσό των 1.200 € και τα μηχανήματα πωλήθηκαν στην τιμή των 600 €. Έχουμε:

Αξία κτήσης – αποσβέσεις

$$2000 \quad - \quad 1200 \quad = \quad 800 \text{ €}$$

Τιμή πώλησης – διαφορά (αξίας κτήσης & αποσβέσεων)

$$600 \quad - \quad 800 \quad = \quad 200 \text{ € (ζημιά)}$$

Και εδώ ο λογαριασμός του ταμείου που ανήκει στο κυκλοφορούν ενεργητικό χρεώθηκε (αυξήθηκε) κατά 600 € άσχετα αν είχαμε ζημιά. Άρα το κεφάλαιο κίνησης αυξήθηκε κατά 600 €.

Μακροπρόθεσμος δανεισμός

Μια άλλη πηγή κεφαλαίου κίνησης είναι ο μακροχρόνιος δανεισμός που γίνεται είτε με την μορφή ομολογιακού δανείου είτε με μακροχρόνιο δανεισμό από τράπεζα.

Ότι αυξάνονται τα ταμιακά διαθέσιμα και οι καταθέσεις της επιχείρησης αποτελεί πηγή κεφαλαίου κίνησης. Εκδίδοντας λοιπόν η επιχείρηση ένα ομολογιακό δάνειο, έχουμε αύξηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού οπότε το ομολογιακό δάνειο αποτελεί πηγή κεφαλαίου.

Είναι σκόπιμο να πούμε ότι στην περίπτωση ενός βραχυπρόθεσμου δανεισμού δεν έχουμε αύξηση του κεφαλαίου κίνησης. Μπορεί να αυξάνεται το κυκλοφορούν ενεργητικό όμως συγχρόνως αυξάνονται και οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις και έτσι έχουμε εξουδετέρωση της αύξησης του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Μόνο στην περίπτωση μετατροπής του βραχυπρόθεσμου δανεισμού σε μακροπρόθεσμο έχουμε αύξηση του κεφαλαίου κίνησης.

Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου

Αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου έχουμε όταν γίνεται με εισφορές σε μετρητά, με εισφορές σε είδος (κυκλοφοριακών στοιχείων, όχι παγίων) και όταν κεφαλαιοποιούνται μερίσματα. Στις περιπτώσεις αυτές έχουμε αύξηση στο κεφάλαιο κίνησης.

Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου με τις οποίες δεν έχουμε και αύξηση του κεφαλαίου κίνησης. Μια περίπτωση είναι η εισφορά σε είδος παγίων στοιχείων μη κυκλοφοριακών και αυτό σημαίνει μηδενική αύξηση του κεφαλαίου κίνησης. Μια άλλη περίπτωση είναι όταν έχουμε αύξηση του

μετοχικού κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών ή μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων. Ούτε εδώ έχουμε αύξηση του κεφαλαίου κίνησης.

Χρήσεις κεφαλαίου κίνησης

Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, τα έσοδα των συναλλαγών μιας επιχείρησης αποτελούν την κύρια πηγή κεφαλαίου κίνησης. Αντίθετα τα έξοδα αποτελούν τη χρήση κεφαλαίου κίνησης. Ο παρακάτω πίνακα εμφανίζει τις μεταβολές στο κεφάλαιο κίνησης από το αποτέλεσμα της διαφοράς εσόδων - εξόδων:

	Αποτέλεσμα	Μεταβολές στο κεφάλαιο κίνησης
Έσοδα > Έξοδα	Κέρδος	Αύξηση (πηγή)
Έσοδα < Έξοδα	Ζημιά	Μείωση (χρήση)

Ως χρήσεις κεφαλαίου αναφέρονται:

- ❖ Οι συνήθειες (τρέχουσες) επιχειρηματικές συναλλαγές
- ❖ Η αγορά μη κυκλοφοριακών στοιχείων
- ❖ Η εξόφληση μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων
- ❖ Η εξαγορά μετοχών που έχει εκδώσει η ίδια εταιρία
- ❖ Η διανομή μερισμάτων

Συνήθειες (τρέχουσες) επιχειρηματικές συναλλαγές

Το παραπάνω παράδειγμα που αναφέρεται στις πηγές κεφαλαίου κίνησης αλλά και οι ανάλυση που γίνεται για τις συνήθειες (τρέχουσες) επιχειρηματικές συναλλαγές παρέχουν πλήρη εικόνα για τις συνήθειες (τρέχουσες) χρήσεις κεφαλαίου.

Αγορά μη κυκλοφοριακών στοιχείων

Η αγορά των μη κυκλοφοριακών στοιχείων αποτελεί πράγματι χρήση του κεφαλαίου κίνησης γιατί με αυτό το λογιστικό γεγονός πιστώνεται το κυκλοφορούν ενεργητικό ή οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις ή μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού ή παθητικού (ανάλογα με την περίπτωση). Με χρέωση λοιπόν κάποιου άλλου λογαριασμού και σύμφωνα με τους κανόνες, η αγορά μη κυκλοφοριακών στοιχείων αποτελούν χρήση κεφαλαίου.

Εξάιρεση αποτελεί η περίπτωση της αγοράς μη κυκλοφοριακών στοιχείων με ανταλλαγή άλλων μη κυκλοφοριακών στοιχείων ή με αύξηση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων ή όταν τα μη κυκλοφοριακά προσφέρονται ως μετοχικό κεφάλαιο.

Ειδικότερα έχουμε:

1.- Έξοδα εγκατάστασης

α) **Έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης:** τα έξοδα αυτά προϋποθέτουν την ανάλωση των κυκλοφοριακών στοιχείων ή την αύξηση βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Ορισμένα από αυτά είναι η δημόσια προβολή ίδρυσης της επιχείρησης, η κατάρτιση και δημοσίευσης του καταστατικού, τα έξοδα για τη κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου κ.λ.π. Επομένως αποτελούν χρήση του κεφαλαίου κίνησης.

β) **Συναλλαγματικές διαφορές δανείων για κτήσης παγίων στοιχείων:** οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την πληρωμή ή αποτίμηση σε ευρώ των πιστώσεων ή δανείων σε ξένο νόμισμα, που συνάπτονται μόνο και μόνο για την αγορά, κατασκευή ή εγκατάσταση παγίων στοιχείων της επιχείρησης, απεικονίζονται μεταξύ των εξόδων της εγκατάστασης και αποσβένονται τμηματικά ανάλογα με τη διάρκεια του δανείου ή της πίστωσης.

γ) **Τόκοι κατασκευαστικής περιόδου:** όταν οι τόκοι κατασκευαστικής περιόδου καταβάλλονται μέσα στη χρήση, έχουμε μείων των κυκλοφοριακών στοιχείων ή αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και αποτελούν αναμφισβήτητη χρήση κεφαλαίου κίνησης. Αντίθετα, όταν προσαυξάνουν τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις τους λόγω κεφαλαιοποίησής τους, δεν αποτελούν χρήση κεφαλαίου κίνησης.

δ) **Λοιπά έξοδα εγκατάστασης:** Λοιπά έξοδα εγκατάστασης μπορούν να είναι τα έξοδα αύξησης κεφαλαίου και τα έξοδα ομολογιακών δανείων τα οποία είναι έξοδα πραγματικά και όχι υπολογιστικά. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν πως προϋποθέτουν ανάλωση των κυκλοφοριακών στοιχείων ή μείωση βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων ή και μεταβολή των μεταβατικών λογαριασμών και έτσι αποτελούν χρήση κεφαλαίου. Τα έξοδα κτήσης ακινητοποιήσεων αποτελούν χρήση κεφαλαίου κίνησης όπως και τα παραπάνω. Διαφορές έκδοσης και εξόφλησης ομολογιών με καταχώρισή τους στους λογαριασμούς των εξόδων εγκατάστασης και με παράλληλη αύξηση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων, οπότε δεν αποτελούν χρήση κεφαλαίου κίνησης και τα έξοδα αναδιοργάνωσης τα οποία αποτελούν χρήση κεφαλαίου. Είναι πραγματικά έξοδα, μειώνουν τα κυκλοφοριακά στοιχεία ή αυξάνουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

2.- Ασώματες ακινητοποιήσεις

Τα έξοδα ερευνών και ανάπτυξης, οι παραχωρήσεις και δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, η υπεραξία της επιχείρησης, οι προκαταβολές κτήσης ασώματων ακινητοποιήσεων και οι λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις περιλαμβάνονται στην κατηγορία των ασώματων ακινητοποιήσεων.

Εδώ μπορεί να έχουμε αγορά άυλων περιουσιακών στοιχείων και αυτό αποτελεί χρήση κεφαλαίου κίνησης γιατί μπορεί να μειώσει τα κυκλοφοριακά στοιχεία ή να αυξήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις ή να μεταβάλλει τους μεταβατικούς λογαριασμούς. Δεν έχουμε χρήση κεφαλαίου κίνησης στην περίπτωση αγοράς με ανταλλαγή άλλων κυκλοφοριακών στοιχείων ή αύξηση μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων όπως και στην περίπτωση εισφοράς άυλων στοιχείων για την κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου της επιχείρησης.

3.- Ενσώματες ακινητοποιήσεις

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα γήπεδα, ορυχεία- μεταλλεία- λατομεία- αγροί- δάση- φυτείες, κτίρια-τεχνικά έργα, μηχανήματα και τεχνικές εγκαταστάσεις, μεταφορικά μέσα, έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός, ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές. Και εδώ έχουμε χρήση κεφαλαίου κίνησης μόνο στην αγορά των ενσώματων ακινητοποιήσεων, όταν έχουμε μείωση των κυκλοφοριακών στοιχείων ή αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων ή και με μεταβολή των μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού (μείωση) και παθητικού (αύξηση). Στις περιπτώσεις ανταλλαγής και εισφοράς σε είδος δεν έχουμε χρήση κεφαλαίου κίνησης.

4.- Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις

Χρήση κεφαλαίου κίνησης αποτελεί η απόκτηση συμμετοχών ή τίτλων με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων που γίνεται με τους ίδιους κανόνες, όπως και των παγίων.

Στη χρήση κεφαλαίου περιλαμβάνεται το κονδύλιο της τιμής κτήσης χωρίς τις τυχόν οφειλόμενες δόσεις, του μη δουλεμένου τόκου και φυσικά τα ειδικά έξοδα απόκτησης των τίτλων συμμετοχών και χρεογράφων.

Πρέπει να πούμε ότι οι τυχόν «διαφορές αναπροσαρμογής της αξίας των συμμετοχών» με τις οποίες έχουμε προσαύξηση δεν αποτελούν χρήση κεφαλαίου

Χρήση κεφαλαίου έχουμε στις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις αλλά και στα γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμης λήξης και μόνο κατά το ποσό αύξησής τους κατά τη χρήση.

Εξόφληση μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων

Όταν μειώνονται τα ταμιακά διαθέσιμα γενικότερα για την εξόφληση μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων, αυτό αποτελεί χρήση κεφαλαίου κίνησης. Όμως πρέπει να σημειώσουμε ότι οι δόσεις των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων που είναι πληρωτέες την επόμενη χρήση μεταφέρονται συνήθως στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Αυτή η μεταφορά μπορεί να χαρακτηριστεί ως χρήση κεφαλαίου.

Σύμφωνα με αυτά που έχουμε αναφέρει, δεν αποτελεί χρήση κεφαλαίου η εξόφληση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων αφού υπάρχει μείωση των κυκλοφοριακών στοιχείων με παράλληλη μείωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Έτσι διαπιστώνουμε ότι η επίδραση που έχει στο κεφάλαιο κίνησης είναι μηδενική.

Εξαγορά μετοχών που έχει εκδώσει η εταιρία

Μείωση μετοχικού κεφαλαίου και επιστροφή αυτού στους μετόχους μπορεί να γίνει όταν το μετοχικό κεφάλαιο της επιχείρησης κρίνεται υπερβολικά μεγάλο συγκριτικά με τις ανάγκες που έχει αυτή.

Οι τρόποι μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου είναι οι παρακάτω:

- με μείωση του αριθμού μετοχών
- με μείωση της Ονομαστικής αξίας της μετοχής
- με εξαγορά των μετοχών.

Γενικά στην περίπτωση μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου χρεώνεται ο λογαριασμός του μετοχικού κεφαλαίου και πιστώνεται ο λογαριασμός των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Η αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων αποτελεί χρήση κεφαλαίου κίνησης ενώ η ταμιακή εξόφληση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων δεν αποτελεί χρήση κεφαλαίου κίνησης.

Εξαγορά μετοχών μπορεί να υπάρξει και στην περίπτωση απόσβεσης του μετοχικού κεφαλαίου. Η εν λόγω εξαγορά μπορεί να γίνει είτε με τη διάθεση σχηματισμένου αποθεματικού είτε με τη διάθεση ορισμένου ποσού από τα ετήσια καθαρά κέρδη.

Και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις το προοριζόμενο ποσό για την απόδοση στους μετόχους μεταφέρεται σε πίστωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Αυτή η μεταφορά αποτελεί χρήση κεφαλαίου αλλά η ταμιακή εξόφληση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων δεν αποτελεί χρήση κεφαλαίου κίνησης.

Διανομή μερισμάτων

Η πληρωμή των μερισμάτων στους μετόχους δεν αποτελεί χρήση κεφαλαίου αλλά εξόφληση βραχυπρόθεσμη υποχρέωσης.

Όμως η αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και ειδικότερα η αύξηση (πίστωση) του λογαριασμού «μερίσματα πληρωτέα» με χρέωση της διανομής καθαρών κερδών αποτελεί χρήση κεφαλαίου.

Συναλλαγές ανταλλαγών

Οι Συναλλαγές που δεν επηρεάζουν το κεφάλαιο κίνησης είναι:

- Απόκτηση μη κυκλοφοριακών στοιχείων είτε με εισφορά αυτών σε κάλυψη μετοχικού κεφαλαίου είτε με τη σύναψη μακροπρόθεσμου δανείου
- Πώληση μη κυκλοφοριακών στοιχείων με εξόφληση μακροπρόθεσμης υποχρέωσης
- Απόκτηση κυκλοφοριακών στοιχείων με τη δημιουργία βραχυπρόθεσμης υποχρέωσης
- Πώληση κυκλοφοριακών στοιχείων με εξόφληση βραχυπρόθεσμης υποχρέωσης π. χ.

1. Έκδοση ομολογιακού δανείου με το προϊόν του οποίου αγοράζονται πάγια περιουσιακά στοιχεία ή και για την απόκτηση συμμετοχής σε κάποια επιχείρηση.
2. Σύναψη μακροπρόθεσμου δανείου για την απόκτηση μη κυκλοφοριακών στοιχείων.
3. Μετατροπή μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε μετοχικό κεφάλαιο ή ομολογιών δανείου σε μετοχές.
4. Μετατροπή προνομιούχων μετοχών σε κοινές.
5. Άλλες συναλλαγές με μη νομισματικά στοιχεία (πάγια, αποθέματα κ.τ.λ.)

Υπάρχει η άποψη η οποία υποστηρίζει ότι οι σημαντικότερες τουλάχιστον ανταλλαγές μπορεί να θεωρηθούν ως διπλές συναλλαγές, οπότε εμφανίζονται ως πηγές και χρήσεις κεφαλαίου κίνησης συγχρόνως π. χ.

Η ανάγκη ενός μακροπρόθεσμου δανείου για την αγορά μηχανημάτων ίσης αξίας με αυτή του δανείου απεικονίζεται ως πηγή κεφαλαίου κίνησης λόγω του δανείου, αλλά και ως χρήση κεφαλαίου κίνησης λόγω της αγοράς. Έτσι, τις ΗΠΑ επιβλήθηκε η άποψη να εμφανίζονται στην κατάσταση μεταβολών χρηματοοικονομικής θέσης οι πιο σημαντικές ανταλλαγές ως πηγές και ως χρήσεις κεφαλαίου.

Αυτές οι ανταλλαγές έχουν επίδραση μηδενική στο κεφάλαιο κίνησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ

Το περιεχόμενο της κατάστασης μεταβολών και τα απαραίτητα στοιχεία

Οι πηγές και χρήσεις του Κεφαλαίου Κίνησης, όπως αναφέρθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο, καθιστούν φανερό το περιεχόμενο της οικονομικής κατάστασης των μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το Κεφάλαιο Κίνησης.

Υπάρχουν όμως ορισμένες συναλλαγές ανταλλαγών, οι οποίες παρότι δεν επηρεάζουν το Κεφάλαιο Κίνησης, πρέπει να αποκαλύπτονται στην κατάσταση μεταβολών.

Οι δραστηριότητες της επιχείρησης που δημιουργούν πηγή και χρήση Κεφαλαίου Κίνησης, καλύπτουν το χρηματοοικονομικό και το επενδυτικό τομέα της επιχείρησης.

Το περιεχόμενο της κατάστασης μεταβολών περιλαμβάνει τρία μέρη:

Πρώτο μέρος: Περιλαμβάνει τις πηγές Κεφαλαίου Κίνησης από τις συνήθειες συναλλαγές της επιχείρησης και πηγές από άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Δεύτερο μέρος: Περιλαμβάνει τις χρήσεις Κεφαλαίου Κίνησης.

Τρίτο μέρος: Αφορά την αύξηση ή τη μείωση του Κεφαλαίου Κίνησης

Ως απαραίτητα στοιχεία για την κατάρτιση της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης θεωρούνται ο Ισολογισμός και ο λογαριασμός αποτελεσμάτων της χρήσης μαζί με ορισμένες άλλες συμπληρωματικές πληροφορίες που αντλούνται από τα βιβλία της επιχείρησης.

Τέτοιες συμπληρωματικές πληροφορίες αναζητούνται κατά την ανάλυση των μεταβολών λογαριασμών, που δεν αφορούν το κυκλοφορούν ενεργητικό ή το βραχυπρόθεσμο παθητικό, καθώςσον μπορεί να δημιουργούν πηγή ή να αποτελούν χρήση κεφαλαίου κίνησης.

Η διαδικασία και οι μέθοδοι κατάρτισης της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το Κεφάλαιο Κίνησης

1.- Η διαδικασία της κατάρτισης

Ορισμένα προκαταρκτικά βήματα που ακολουθούμε για την διαδικασία της κατάρτισης της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης είναι τα εξής:

- Προσδιορίζουμε τις μεταβολές του Κεφαλαίου Κίνησης κατά την κρινόμενη χρήση
- Γίνεται προετοιμασία του Φύλλου Εργασίας ή των λογαριασμών – Τ ανάλογα με την μέθοδο που θα ακολουθήσουμε
- Αναλύουμε τις μεταβολές των λογαριασμών του πάγιου ενεργητικού των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων, των ιδίων κεφαλαίων και των προβλέψεων για να διαπιστώσουμε αν υπάρχουν συναλλαγές που δημιουργούν πηγή ή αποτελούν χρήση κεφαλαίου κίνησης.
- Καταρτίζουμε την κατάσταση, αρχίζοντας από το τμήμα των πηγών του κεφαλαίου κίνησης, που προέρχονται από τις συνήθεις (τρέχουσες) επιχειρηματικές συναλλαγές. Στη συνέχεια παρατίθενται οι άλλες πηγές κεφαλαίου κίνησης και οι χρήσεις αυτού. Και στο τέλος της κατάστασης αυτής παρατίθεται η διαφορά μεταξύ του συνόλου των πηγών και των χρήσεων Κεφαλαίου Κίνησης.
- Υποστηρίζεται η άποψη ότι στην κατάσταση των μεταβολών πρέπει να περιλαμβάνονται οι σημαντικότερες χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες και όταν ακόμη αυτές δεν μεταβάλλουν το κεφάλαιο κίνησης.

2.- Μέθοδος του Φύλλου Εργασίας

Με την μέθοδο αυτή αναλύονται οι μεταβολές των λογαριασμών του Ισολογισμού π.χ. της 31.12.2004, δηλαδή μεταβολές μεταξύ της έναρξης και της λήξης της χρήσης 2004.

Η ανάλυση αυτή παρατίθεται παρακάτω μαζί με τα δεδομένα του Ισολογισμού μιας επιχείρησης.

Κάτω από τον Ισολογισμό της 31.12.2004 παρατίθεται το φύλλο εργασίας όπου απεικονίζονται οι πηγές και οι χρήσεις του Κεφαλαίου Κίνησης και η τελική αύξηση του Κεφαλαίου Κίνησης κατά το 2004.

Πρακτικό Παράδειγμα

Κατάρτιση της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το κεφάλαιο κίνησης με τη μέθοδο του Φύλλου Εργασίας

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	31.12.2003	Ανάλυση μεταβολών 2004		31.12.2004
		Χρέωση	Πίστωση	
Ενεργητικό				
A. Οφειλόμενο Κεφάλαιο	0	-	-	0
B. Εξοδα εγκαταστάσεως	587	-	-	587
Μείον: Αποσβέσεις	(587)	-	-	(587)
ΓΙ+ ΓΙΙ. Πάγιο Ενεργητικό	2.964	1.292 (3)	59 (4)	4.197
Μείον: Αποσβέσεις	(399)	12 (4)	100 (2)	(487)
ΓΙΙ. Συμμετοχές και μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	880	-	-	880
Δ. Κυκλοφορούν Ενεργητικό	1.086	164 (7)	-	1.250
E. Μεταβατικοί Λογ/σμοί	0	-	-	0
Σύνολο Ενεργητικού	4.531			5.840
Παθητικό				
A. Ίδια κεφάλαια	1.948	59 (5)	663 (1)	2.552
B. Προβλέψεις	0	-	-	0
ΓΙ. Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	2.348	29 (6)	587 (3)	2.906
ΓΙΙ. Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	235	-	147 (7)	382
Δ. Μεταβατικοί Λογ/σμοί	0	-	-	0
Σύνολο Παθητικού	4.531	1.556	1.556	5.840

Συμπληρωματικές πληροφορίες:

Η χρήση 2004 κατέλειπε καθαρό κέρδος, μετά την αφαίρεση του φόρου, που περιλαμβάνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις από 76 €. Δεν έγινε καμιά απολύτως διανομή, αλλά το σύνολο αύξησε τα αποτελέσματα σε νέο (δηλαδή τα ίδια κεφάλαια).

α) Αγοράστηκαν πάγια κατά το 2004 αξίας 705 € με μετρητά και άλλα αξίας 587 € με παράδοση ομολογίων αξίας 587 €, όση ήταν και η ονομαστική αξία εκδοθέντος ομολογιακού δανείου.

β) Πωλήθηκε κατά το 2004 πάγιο στοιχείο αξίας κτήση 59 € αντί 47 €. Το σύνολο των μέχρι την πώληση αποσβέσεων ανέρχονταν σε 12 €.

γ) Αυξήθηκε το 2004 το μετοχικό κεφάλαιο κατά 587 € με έκδοση νέων μετοχών συνολικής ονομαστικής αξίας 587 €. Με την αξία αυτή διατέθηκαν στους μετόχους.

Οι δόσεις των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων που είναι πληρωτέες την επόμενη χρήση ανέρχονται σε 29 €.

Κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης για τη χρήση που έληξε την 31.12.2004

Πηγές Κεφαλαίου Κίνησης		
Συνήθειες συναλλαγές επιχείρησης:		
Καθαρά κέρδη	(1) 76	
Πλέον: αποσβέσεις Παγίου	(2) 100	
Λοιπές πηγές:		
Πώληση Παγίου	(4) 47	
Ομολογιακό δάνειο αγοράς Παγίων	(3) 587	
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	(1) 587	
Σύνολο πηγών κεφαλαίου κίνησης		1.397
Χρήσεις κεφαλαίου κίνησης		
Αγορά παγίων	(3) 705	
Αγορά Παγίων με ομολογιακό Δάνειο	(3) 587	
Μακροπρ. Υποχρ. Πληρωτέες		
την επόμενη χρήση	(6) 29	
Αναγγελία διανομής μερίσματος	(5) 59	
Σύνολο χρήσεων κεφαλαίου κίνησης		1.380
Άρα αύξηση κεφαλαίου κινήσεως 2004		(7) 17
<u>Επαλήθευση</u>		
Αύξηση κυκλοφορούντος ενεργητικού 2004-2003	(1.250 - 1.086) =	164
Μείον: Αύξηση βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων 2004-2003	(382 - 235) =	<u>147</u>
αύξηση κεφαλαίου κίνησης 2004		17

3.- Μέθοδος του T- λογαριασμού

Η δεύτερη μέθοδος κατάρτισης της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το κεφάλαιο είναι η μέθοδος του T-λογαριασμού.

Η βασική επιδίωξη της μεθόδου αυτής είναι να παρουσιάσει με συνοπτικό τρόπο μέσω του T- λογαριασμών όλες τις συναλλαγές που καταχωρήθηκαν σ' αυτούς κατά τη χρήση. Πρόκειται δηλαδή για τους λογαριασμούς που δεν αφορούν αυτούς του κεφαλαίου κίνησης.

Η παρουσίαση αυτή αποβλέπει στη διερεύνηση της ύπαρξης συναλλαγής που είναι πηγή ή χρήση κεφαλαίου κίνησης, οπότε πρέπει να καταχωρηθεί στο T-του λογαριασμού του κεφαλαίου κίνησης.

Ακολουθώντας τη μέθοδο του T- λογαριασμού ανοίγεται ένα T- λογαριασμός για κάθε έναν από αυτούς που δεν ανήκουν στο Κεφάλαιο Κίνησης και ένα T- λογαριασμός για το Κεφάλαιο Κίνησης.

Στη χρέωση των T- λογαριασμών (που δεν ανήκουν στο κεφάλαιο κίνησης) εμφανίζονται οι αυξήσεις των λογαριασμών του ενεργητικού ή οι μειώσεις των λογαριασμών του παθητικού και στη πίστωση οι μειώσεις των λογαριασμών του ενεργητικού ή οι αυξήσεις των λογαριασμών του παθητικού.

Αντίστοιχα λειτουργεί και ο T - λογαριασμός του Κεφαλαίου Κίνησης ο οποίος στο τέλος θα παρουσιάσει στη χρέωση τις πηγές και στη πίστωση τις χρήσεις του Κεφαλαίου Κίνησης.

Πρακτικό Παράδειγμα

Κατάρτισης της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το κεφάλαιο κίνησης με τη μέθοδο T - λογαριασμού

Με βάση τα δεδομένα της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης της προηγούμενης σελίδας (45), η κατάρτιση της κατάστασης με τη μέθοδο T – λογαριασμού θα έχει ως παρακάτω:

Πηγές	Κεφάλαιο κίνησης	Χρήσεις
Συνήθεις συναλλαγές επιχείρησης		
Καθαρά κέρδη	76	
Πλέον: αποσβέσεις παγίου	<u>100</u>	
	176	
Λοιπές περιπτώσεις		
Πώληση παγίων	47	
Αγορά παγίων με μετρητά		705
Έκδοση ομολογιακού δανείου	587	
Αγορά παγίων με ομολογιακό δάνειο		587
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	<u>587</u>	
Δόσεις μακροπρόθεσμων δανείων		29
Πληρωτές την επόμενη χρήση		<u>59</u>
Αναγγελία διανομής μερίσματος		
Σύνολο	1.221	Σύνολο 1.380
		Αύξηση κεφαλαίου κίνησης <u>17</u>
Γενικό σύνολο	1.397	1.397

Οι μεταβολές στους λογαριασμούς του Ισολογισμού της 31.12.2004 έχουν ως εξής:

<u>Πάγιο ενεργητικό</u>		<u>Αποσβεσμένο πάγιο ενεργητικό</u>		<u>Κυκλοφορούν ενεργητικό</u>
1292	59	12	17	164

<u>Βραχυπρόθ. υποχρεώσεις</u>	<u>Οφειλόμενο κεφάλαιο</u>	<u>Ίδια κεφάλαια</u>	
147	Καμία μεταβολή	59	663

<u>Έξοδα εγκατάστασης</u>	<u>Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις</u>
Καμία μεταβολή	29 587

Συμμετοχές και μακρ. απαιτήσεις
Καμία μεταβολή

Προβλέψεις
Καμία μεταβολή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ

Κεφάλαιο Κίνησης και Ταμείο

Στα προηγούμενα εξετάσαμε την έννοια του Κεφαλαίου Κίνησης, του τρόπου προσδιορισμού των μεταβολών του, καθώς και την κατάσταση των μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης, με βάση το κεφάλαιο κίνησης.

Στην ευρεία έννοια των "Κεφαλαίων" περιλαμβάνετε το κεφάλαιο κίνησης καθώς και το ταμείο δηλαδή οι εισπράξεις και οι πληρωμές μιας επιχείρησης μέσα σε μια χρονική περίοδο που συνήθως συμπίπτει με τη διαχειριστική χρήση.

Το περιεχόμενο της έννοιας "Ταμείο" περιλαμβάνει γενικότερα όλα τα διαθέσιμα χρηματικά μέσα, δηλαδή όλη τη διαθέσιμη αγοραστική δύναμη μιας επιχείρησης.

Η έννοια "Ταμείο" ταυτίζεται με την έννοια των διαθεσίμων που απεικονίζονται στο υπόδειγμα του ισολογισμού (ενεργητικού) με στοιχεία ΔΙΥ και συμπίπτει με τα "Διαθέσιμα" που περιλαμβάνει εκτός του ταμείου, τα ληγμένα τοκομερίδια και τις καταθέσεις όψεως και προθεσμίας.

Ορισμένα στοιχεία από το κυκλοφορούν ενεργητικό και κυρίως στην κατηγορία (ΔΙΙ) των χρεογράφων, όπως έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου, ομολογίες κρατικών δανείων και ορισμένα άλλα χρεόγραφα μπορούν να χαρακτηριστούν ως υψηλής ρευστότητας στοιχεία και συνυπολογίζονται μεταξύ των διαθεσίμων, ως ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία.

Τα διαθέσιμα αποτελούν ένα μέρος των λογαριασμών που συγκροτούν το κεφάλαιο κίνησης. Συνεπώς, υπάρχει σαφής διαχωρισμός και διάκριση μεταξύ Κεφαλαίου Κίνησης και Ταμείου, με την έννοια φυσικά των διαθεσίμων.

Η ταμιακή βάση της κατάστασης των μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης δείχνει την επάρκεια ή μη των διαθεσίμων για τη σωστή ανταπόκριση της επιχείρησης στις υποχρεώσεις της. Αυτό μπορεί να είναι χρήσιμο και στους πιστωτές, δανειστές της επιχείρησης καθώς εμφανίζεται η ρευστότητα και η δυναμικότητά της να επεκτείνει και να αναπτύξει τις εργασίες της.

Παρουσιάζεται μια διαφορά μεταξύ της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το Ταμείο και της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το Κεφάλαιο Κίνησης. Η διαφορά αυτή οφείλεται στο ότι κάθε αύξηση ή μείωση των κεφαλαίων αντιστοιχεί σε αύξηση ή μείωση του ταμείου και όχι του κεφαλαίου κίνησης.

Η επίδραση των συναλλαγών στο κεφάλαιο κίνησης και στο ταμείο

Οι συναλλαγές της επιχείρησης δεν ασκούν την ίδια επίδραση στη διαμόρφωση του κεφαλαίου κίνησης και του ταμείου. Αν για παράδειγμα πραγματοποιηθεί μια πώληση με πίστωση επηρεάζει αυξητικά το κεφάλαιο κίνησης αλλά δεν έχει καμία επίδραση στο ταμείο. Αντίθετα, αν πραγματοποιηθεί μια πώληση με μετρητά αυξάνει το ταμείο ενώ το κεφάλαιο κίνησης δεν δέχεται καμία επίδραση.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την επίδραση που έχουν μερικές συνήθειες συναλλαγές στο κεφάλαιο κίνησης και στο Ταμείο:

Συναλλαγές	Κεφάλαιο	Κεφάλαιο	0	Ταμείο	Ταμείο	0
	Κίνησης	Κίνησης		Πηγή	Χρήση I	
	Πηγή (+)	Χρήση (-)		Πηγή (+)	Χρήση I (-)	
1. Πώληση εμπορευμάτων πάνω από το κόστος	X			X		
2. Είσπραξη απαιτήσεων από			X	X		
3. Πώληση εμπορευμάτων επί	X					X
4. Πληρωμή υποχρεώσεων			X		X	
5. Πληρωμή εξόδων της		X			X	
6. Πραγματοποίηση εξόδων επί (οφειλόμενα)		X				X
7. Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου τοις μετρητοίς	X			X		
8. Οφειλόμενες δόσεις αύξησης μετοχικού κεφαλαίου επομένης χρήσεως (λήγουσες εντός	X					X
9. Οφειλόμενες δόσεις αύξησης μετοχικού κεφαλαίου λήγουσες πέραν του έτους			X			X
10. Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και Διάθεση ολόκληρης της αύξησης για εξόφληση ομολογιών ομολογιακού δανείου ίσης ακριβώς αξίας	X	X		X	X	
11. Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και Διάθεση ολόκληρης της αύξησης για αγορά παγίων ⁽¹⁾	X	X		X	X	
12. Αγορά αποθεμάτων μετρητοίς			X		X	
13. Εξόφληση μετρητοίς μακροπρόθεσμου χρέους		X			X	
14. Μεταφορά δόσεων μακροπρόθεσμων δανείων στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		X				X
15. Αγορά συμμετοχής τοις		X			X	
16. Απόσυρση πλήρως παγίου στοιχείου			X			X
17. Αναγγελία διανομής μερίσματος		X				X
18. Πληρωμή μερίσματος (χρέωση λογ/σμού μερίσματα πληρωτέα)			X		X	

Πηγές και χρήσεις Ταμείου

Οι πηγές και χρήσεις του Ταμείου βρίσκονται μέσα στις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Οι συνήθειες συναλλαγές μπορούμε να πούμε ότι είναι η πηγή αλλά και η χρήση του ταμείου που καταλήγουν σε έσοδα και έξοδα και απεικονίζονται στους λογαριασμούς των αποτελεσμάτων χρήσης.

Αναλυτικότερα η λειτουργία των πηγών και των χρήσεων του ταμείου έχει ως εξής:

Συνήθειες (τρέχουσες) συναλλαγές της επιχείρησης

Για να προσδιορίσουμε τις ταμειακές εισροές και εκροές από τις συνήθειες (τρέχουσες) συναλλαγές της επιχείρησης θα πρέπει να διερευνήσουμε τις επιδράσεις που έχουν οι συναλλαγές αυτές στη διαμόρφωση του Ταμείου.

Ένας παράγοντας που διαμορφώνει το ταμείο είναι οι πωλήσεις οι οποίες μπορεί να το επηρεάζουν απ' ευθείας εφόσον είναι με μετρητά ή έμμεσα όταν αυτές γίνονται με πίστωση. Βέβαια στην περίπτωση που οι πωλήσεις γίνονται με πίστωση οι εισπράξεις μπορεί να διαφέρουν από το ύψος των πωλήσεων είτε γιατί εισπράχθηκαν και παλιές απαιτήσεις από πελάτες είτε γιατί δεν εισπράχθηκαν όλες οι απαιτήσεις της περιόδου.

Άλλες πηγές και χρήσεις Ταμείου

Οι πηγές δημιουργίας, αλλά και οι χρήσεις ταμείου δεν βρίσκονται μόνο στις (συνήθειες) συναλλαγές της επιχείρησης, υπάρχουν και άλλες συναλλαγές που αποτελούν πηγές ή χρήσεις Ταμείου και δεν συμπεριλαμβάνονται σε αυτές.

Οι παρακάτω δραστηριότητες, αν και δεν συγκαταλέγονται στις συνήθειες δραστηριότητες μίας επιχείρησης αποτελούν πηγές και χρήσεις του ταμείου αυτής:

Άλλες Πηγές Ταμείου

- Η πώληση κυκλοφοριακών και μη στοιχείων (π.χ. πάγια)
- Ο μακροπρόθεσμος και βραχυπρόθεσμος δανεισμός
- Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου

Για τα παραπάνω σημειώνουμε αναλυτικότερα τα εξής:

α) Η πώληση με μετρητά μη κυκλοφοριακών στοιχείων αποτελεί μια πηγή κεφαλαίου κίνησης. Στα μη κυκλοφοριακά στοιχεία όμως περιλαμβάνονται έξοδα εγκατάστασης και ασώματες ακινητοποιήσεις. Για τα στοιχεία αυτά δεν φαίνεται να υπάρχουν περιθώρια πωλήσεων.

Αλλά και η πώληση με μετρητά κυκλοφοριακού στοιχείου ανεξαρτήτως της πραγματοποίησης κέρδους ή ζημιάς αποτελεί μια πηγή ταμείου.

β) Το προϊόν του μακροπρόθεσμου δανεισμού εφόσον αυξάνει τα διαθέσιμα αποτελεί μια πηγή του ταμείου. Καθώς και το προϊόν του βραχυπρόθεσμου δανεισμού αποτελεί πηγή Ταμείου επειδή αυξάνει τα διαθέσιμα της επιχείρησης.

γ) Η εισπράξη οποιασδήποτε αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου αποτελεί μια πηγή ταμείου.

Άλλες Χρήσεις Ταμείου

- Η αγορά κυκλοφοριακών και μη στοιχείων.
- Η εξόφληση μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων
- Η εξαγορά μετοχών της εταιρίας και η πληρωμή μερισμάτων.

Για τις πιο πάνω χρήσεις του Ταμείου σημειώνουμε ειδικότερα τα εξής:

(α) Κάθε πληρωμή που γίνεται για την απόκτηση κυκλοφοριακών στοιχείων που δεν εμπίπτουν στις συνήθεις συναλλαγές της επιχείρησης όπως π.χ. αγορά με μετρητά χρεόγραφα, αποτελεί χρήση Ταμείου καθώς επίσης και η χορήγηση δανείων στο προσωπικό.

(β) Αποτελούν αναμφισβήτητα χρήσεις Ταμείου οι πληρωμές που γίνονται για την εξόφληση μακροπρόθεσμων αλλά και βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων εφόσον αυτές δεν εμπίπτουν στις συνήθεις συναλλαγές της επιχείρησης.

(γ) Η εξαγορά με μετρητά μετοχών έκδοσης της ίδιας της επιχείρησης, για οποιοδήποτε νόμιμο λόγο, αποτελεί χρήση Ταμείου. Χρήση ταμείου αποτελεί και η πληρωμή μερισματος και όχι η αναγγελία διανομής.

Μέθοδοι προσδιορισμού των ταμειακών εισροών και εκροών από τις συνήθεις συναλλαγές της επιχείρησης

Για τον προσδιορισμό της καθαρής εισροής ή εκροής κεφαλαίου κίνησης υπάρχουν δυο παραδεκτές μέθοδοι, η **άμεση ή ευθεία μέθοδος** (direct method) και η **έμμεση ή βραχεία** (indirect or short cut method).

Οι μέθοδοι αυτές αφορούν μόνο τον προσδιορισμό της καθαρής ταμιακής εισροής ή εκροής από τις συνήθεις συναλλαγές της επιχείρησης και δεν καλύπτουν όλες τις πηγές και χρήσεις ταμείου.

Για τις μεθόδους αυτές σημειώνουμε τα εξής :

Άμεση ή ευθεία μέθοδος

Η μέθοδος αυτή μπορεί να απεικονιστεί συνοπτικά με τον ακόλουθο τύπο:

	Πωλήσεις
Πλέον:	Μείωση εισπρακτέων λογαριασμών (απαιτήσεων)
Μείον:	Αύξηση εισπρακτέων λογαριασμών (απαιτήσεων)
=	Εισπράξεις επί των πωλήσεων
Πλέον:	Άλλα έσοδα
	(+) (-) προσαρμογές για τα έσοδα που δεν επηρεάζουν το «Ταμείο»
=	Εισπράξεις από συνήθεις συναλλαγές της επιχείρησης.

Κόστος πωληθέντων

Πλέον:	Έξοδα διοικητικής λειτουργίας
	Έξοδα λειτουργίας ερευνών

	Έξοδα λειτουργίας διάθεσης
	Άλλα έξοδα
Πλέον:	Αυξήσεις αποθεμάτων
	Αυξήσεις μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού
	Μειώσεις βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων
	Μειώσεις μεταβατικών λογαριασμών παθητικού
Μείον:	Μειώσεις αποθεμάτων
	Μειώσεις μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού
	Αυξήσεις βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων
	Αυξήσεις μεταβατικών λογαριασμών παθητικού
=	Ταμειακές εκροές και συνήθειες συναλλαγές

	Φόροι εισοδήματος
Πλέον:	Μείωση υποχρεώσεων από φόρους
Μείον:	Αύξηση υποχρεώσεων από φόρους
=	Ταμιακές εκροές για φόρους

= **Καθαρή ταμιακή εισροή ή εκροή από συνήθειες συναλλαγές**

Επισημαίνονται τα παρακάτω:

α) Στο κόστος των πωληθέντων και στα λειτουργικά έξοδα δεν πρέπει να περιλαμβάνονται στοιχεία που δεν επηρεάζουν το ταμείο όπως π. χ αποσβέσεις παγίων, αποσβέσεις υπεραξίας, προβλέψεις.

β) Οι αυξομειώσεις των διαφόρων λογαριασμών πρέπει να έχουν σχέση με τις συνήθειες συναλλαγές της επιχείρησης και να μην αφορούν άλλες δραστηριότητες αυτής.

γ) Αν ληφθούν υπόψη και οι ταμιακές εκροές για φόρους εισοδήματος πρέπει να ληφθεί πρόνοια για τις αυξομειώσεις των αντίστοιχων υποχρεώσεων να μη συμπεριληφθούν και στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

(δ) Για τα άλλα κονδύλια του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης σημειώνουμε τα εξής:

1. Τα έσοδα συμμετοχών και χρεογράφων, τα κέρδη εκ πωλήσεων αυτών, οι διαφορές αποτιμήσεων αυτών όπως και τα έξοδα και οι ζημιές αυτών αφορούν την επενδυτική δραστηριότητα της επιχείρησης, καθώς επίσης και οι πιστωτικοί και οι χρεωστικοί τόκοι.

2. Τα έκτακτα και ανόργανα έξοδα και έσοδα πρέπει να συγκαταλέγονται μεταξύ των άλλων εξόδων και εσόδων του παραπάνω πίνακα, εφόσον επηρεάζουν το ταμείο. Το ίδιο ισχύει και για τα έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων. Δεν λαμβάνονται υπόψη οι προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους και οι μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος αποσβέσεις, όπως και τα έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων.

3. Οι έκτακτες ζημιές και τα έκτακτα κέρδη δεν λαμβάνονται υπόψη, αλλά οι αντίστοιχες αξίες πωλήσεων που αποτελούν ταμιακές εισροές. Όμως και οι πωλήσεις αυτές δεν ανήκουν στις συνήθειες συναλλαγές της επιχείρησης, αλλά στις επενδυτικές δραστηριότητες αυτής.

Έμμεση ή βραχεία μέθοδος

Για τον προσδιορισμό της καθαρής ταμειακής εισροής ή εκροής από τις συνήθεις συναλλαγές της επιχείρησης είναι προτιμότερη η εφαρμογή της βραχείας μεθόδου γιατί είναι απλούστερη.

Η μέθοδος αυτή υποδιαιρείται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αυτής είναι ακριβώς το ίδιο που χρειάζεται για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου κίνησης από τις συνήθεις συναλλαγές της επιχείρησης, ενώ το δεύτερο μέρος αποτελείται από τις μεταβολές των λογαριασμών που συγκροτούν το κεφάλαιο κίνησης, πλέον των λογαριασμών των διαθεσίμων (Ταμείου).

Ο τύπος της βραχείας μεθόδου διαμορφώνεται ως εξής:

	Κεφάλαιο κίνησης από τις συνήθεις συναλλαγές
Πλέον:	Μειώσεις λογαριασμών Κυκλοφορούντος Ενεργητικού (Αποθέματα και Απαιτήσεις) Μειώσεις μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού Αυξήσεις βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων (πλην δανείων, μερισμάτων πληρωτέων) Αυξήσεις μεταβατικών λογαριασμών παθητικού
Μείον:	Αυξήσεις λογαριασμών κυκλοφορούντος ενεργητικού (Αποθέματα και απαιτήσεις) Αυξήσεις μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού Μειώσεις βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων (πλην δανείων, μερισμάτων πληρωτέων) Μειώσεις μεταβατικών λογαριασμών παθητικού

Καθαρή ταμιακή εισροή ή εκροή από συνήθεις συναλλαγές

Οι αυξομειώσεις των χρεογράφων αφορούν τον επενδυτικό τομέα της επιχείρησης. Επίσης οι αυξομειώσεις των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων δεν αφορούν τις αυξομειώσεις των δανείων και των μερισμάτων πληρωτέων, γιατί οι τελευταίες αφορούν το χρηματοδοτικό τομέα της επιχείρησης.

Επίσης πρέπει να λάβουμε υπόψη και τις αυξομειώσεις των μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού και παθητικού ανάλογα με την επίδραση που ασκούν στο «ταμείο».

Μέθοδοι κατάρτισης της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το ταμείο

Οι διαδικασίες κατάρτισης της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το ταμείο είναι ίδιες με εκείνες της κατάστασης μεταβολών με βάση το κεφάλαιο κίνησης.

Στην περίπτωση της κατάστασης των μεταβολών με βάση το Ταμείο εφαρμόζονται οι μέθοδοι του φύλλου εργασίας και του T-λογαριασμού.

α) Μέθοδος του φύλλου εργασίας

Παραθέτουμε παρακάτω ένα απλοποιημένο παράδειγμα κατάρτισης της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το Ταμείο και τη μέθοδο του Φύλλου Εργασίας. Τα δεδομένα του παραδείγματος έχουν ως εξής:

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	31-12-2004	31-12-2003	Αυξομειώσεις
ΓΙ. Ασώματες ακινητοποιήσεις	9.000	15.000	(6.000)
4. Λοιπά έξοδα εγκατάστασης			
ΓΙΙ. Ενσώματες ακινητοποιήσεις			
1.- Γήπεδα – Οικόπεδα	90.000	150.000	(60.000)
4.- Μηχανήματα – εγκαταστάσεις	360.000	300.000	60.000
Μείον : Αποσβέσεις	(74.000)	(50.000)	(24.000)
7.- Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση	250.000	200.000	50.000
ΔΙ. Αποθέματα	100.000	90.000	10.000
ΔΙΙ. Απαιτήσεις	125.000	100.000	25.000
ΔΙΙΙ. Χρεόγραφα	50.000	35.000	15.000
ΔΙV. Ταμείο	25.000	20.000	5.000
Ε. Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού			
1.- Έξοδα επόμενων χρήσεων	15.000		15.000
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	950.000	860.000	90.000
ΠΑΘΗΤΙΚΟ			
Α. Ίδια κεφάλαια			
I. Μετοχικό κεφάλαιο (καταβλημένο)	400.000	350.000	50.000
V. Αποτελέσματα σε νέο	200.000	100.000	100.000
ΓΙ. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις			
1. Ομολογιακό δάνειο	150.000	225.000	(75.000)
ΓΙΙ. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
1.- Προμηθευτές	50.000	35.000	15.000
2.- Γραμμάτια πληρωτές	50.000	100.000	(50.000)

3.- Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη	25.000	15.000	10.000
4.- Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	25.000	35.000	(10.000)
10.- Μερίσματα πληρωτές	50.000	-	50.000
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	950.000	860.000	90.000

Ανάλυση λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης 2004

Πωλήσεις		1.000.000
μείον: Κόστος πωληθέντων (αποσβέσεις χρήσης)		559.000
Μικτό κέρδος		441.000
Μείον: Έξοδα λειτουργιών		300.000
		141.000
Έκτακτα αποτελέσματα:		
Κέρδη από πωλήσεις γηπέδου	17.500	
Ζημιές από την εξαγορά ομολογιών	(2.500)	15.000
		156.000
Αποσβέσεις από μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος		6.000
Καθαρά κέρδη		150.000

Πρόσθετες πληροφορίες:

α) Τα καθαρά κέρδη της χρήσης 2004 διατέθηκαν ως εξής (υποτίθεται ότι η διανομή είναι νόμιμη).

Μερίσματα	50.000 €
Κέρδη εις νέο	100.000 €
Σύνολο	150.000 €

β) Κατά τη διάρκεια της χρήσης πωλήθηκε οικοπέδο αξίας κτήσης 60.000 € αντί 77.500 €, ενώ αγοράστηκαν με μετρητά μηχανήματα αξίας κτήσης 60.000 €.

γ) Κατά τη χρήση 2004 πραγματοποιήθηκαν με μετρητά δαπάνες ανέγερσης οικοδομής (ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση) ύψους 50.000 €.

δ) Πραγματοποιήθηκε αγορά χρεογράφων (με μετρητά) αξίας 15.000 €.

ε) Έγινε μερική εξόφληση του ομολογιακού δανείου με την εξαγορά ομολογιών αξίας 30.000 € αντί 32.500 €.

στ) Επίσης κατά το 2004 ομολογιούχοι που κατείχαν ομολογίες ονομαστικής αξίας 50.000 € δέχθηκαν να γίνουν μέτοχοι και αυξήθηκε για το λόγο αυτό ισόποσα το μετοχικό κεφάλαιο. (Τηρήθηκαν όλες οι νόμιμες διαδικασίες).

ζ) Οι αποσβέσεις των παγίων που έχουν ενσωματωθεί στο κόστος ανέρχονται σε 24.000 €, ενώ για να αποσβεσθεί η υπό το άρτιο διαφορά διάθεσης του ομολογιακού δανείου καταχωρήθηκε στο λογαριασμό των αποτελεσμάτων, ως δαπάνη, το ποσό των 6.000 €.

Το φύλλο εργασίας διαμορφώνεται ως εξής:

Λογαριασμοί Ισολογισμού	Υπόλοιπο 2003	Ανάλυση 2004	Μεταβολή 2004	Υπόλοιπο 31-12-2004
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		Χρέωση	πίστωση	
ΓΙ 4. Λοιπά έξοδα εγκατάστασης	15.000		6.000	9.000
ΓΙΙ 1. Γήπεδα – οικόπεδα	150.000		60.000	90.000
4. Μηχανήματα – Εγκαταστάσεις	300.000	60.000		360.000
Αποσβέσεις	(50.000)		24.000	(74.000)
7. Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση	200.000	50.000		250.000
ΔΙ. Αποθέματα	90.000	10.000		100.000
ΔΙΙ. Απαιτήσεις	100.000	25.000		125.000
ΔΙΙΙ. Χρεόγραφα	35.000	15.000		50.000
ΔΙV. Ταμείο	20.000	5.000		25.000
Ε. Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού				
1.- Έξοδα επόμενων χρήσεων	0	15.000		15.000
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	860.000			950.000
ΠΑΘΗΤΙΚΟ				
Α. Ίδια κεφάλαια				
Ι. Μετοχικό κεφάλαιο (καταβλημένο)	350.000		50.000	400.000
V. Αποτελέσματα σε νέο	100.000		100.000	200.000
ΓΙ. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις				
1. Ομολογιακό δάνειο	225.000	75.000		150.000
ΓΙΙ. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις				
1.- Προμηθευτές	35.000		15.000	50.000
2.- Γραμμάτια πληρωτέα	100.000	50.000		50.000
3.- Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη	15.000		10.000	25.000
4.- Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	35.000	10.000		25.000
10.- Μερίσματα πληρωτέα	0		50.000	50.000
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	860.000			950.000

ΠΗΓΕΣ ΤΑΜΕΙΟ			
Καθαρά κέρδη	150.000		
Μείον : έκτακτα κέρδη		17.500	
Πλέον: Έκτακτες ζημίες	2.500		
Πλέον : Αποσβέσεις παγίων	24.000		
Αποσβέσεις διαφοράς υπό το άρτιο ομολόγων	6.000		
Κεφάλαιο κίνησης από συνήθεις συναλλαγές	182.500	17.500	165.000
Πλέον: Αυξήσεις βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	25.000		
Μείον: Αυξήσεις αποθεμάτων		10.000	
Αυξήσεις απαιτήσεων		25.000	
Αυξήσεις μεταβ. λογ. Ενεργητικού		15.000	
Αυξήσεις βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων		60.000	
Πηγές ταμείου από συνήθεις συναλλαγές	207.500	127.500	80.000
Άλλες πηγές ταμείου:			
Πώληση γηπέδου	77.500		
Σύνολο πηγών Ταμείου	285.000	127.500	157.500
ΧΡΗΣΕΙΣ ΤΑΜΕΙΟΥ			
Αγορά μηχανημάτων		60.000	
Ακτινοποιήσεις υπό εκτέλεση		50.000	
Αγορά χρεογράφων		15.000	
Εξόφληση ομολογιών ομολογιακού δανείου		27.500	
Σύνολο Χρήσης		152.500	152.500
Αύξηση μετοχικού Κεφαλαίου	50.000		
Μετατροπή ομολογιών ομολογιακού δανείου σε Μετοχές		50.000	
ΚΑΘΑΡΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΑΜΕΙΟΥ	335.000	330.000	5.000

Πράγματι το Ταμείο αυξήθηκε κατά την 31-12-2004 σε σχέση με την 31-12-2003 κατά 5.000 €.

β) Μέθοδος του T-λογαριασμού

Η άλλη μέθοδος κατάρτισης της κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το Ταμείου είναι η μέθοδος του T-λογαριασμού.

Η βασική επιδίωξη της μεθόδου του T-λογαριασμού είναι να παρουσιάσει κατά συνοπτικό τρόπο μέσω του T των λογαριασμών τις συναλλαγές που καταχωρήθηκαν στους λογαριασμούς που δεν αφορούν το Ταμείο (Διαθέσιμα), με την έννοια που προαναφέραμε.

Ειδικότερα:

Ανοίγεται ένα T-λογαριασμού για τη διαμόρφωση του κεφαλαίου κίνησης από τις συνήθεις συναλλαγές και τη μετατροπή του σε λογαριασμό Ταμείου με βάση τις μεταβολές των άλλων λογαριασμών, που συγκροτούν το κεφάλαιο κίνησης, πλην των λογαριασμών των διαθεσίμων.

Οι μεταβολές των προαναφερόμενων λογαριασμών παρακολουθούνται σε ιδιαίτερα T-λογαριασμών, που ανοίγονται για το σκοπό αυτό.

Ας παρακολουθήσουμε την εφαρμογή του παραδείγματος της προηγούμενης παραγράφου.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΑΜΕΙΟΥ**Συνήθεις συναλλαγές επιχείρησης**

Καθαρά κέρδη	150.000	Έκτακτα κέρδη	17.500
Έκτακτες ζημιές	2.500		
Αποσβέσεις παγίων	24.000		
Αποσβέσεις υπό το άρτιο	6.000		
	182.500		17.500
Αυξήσεις βραχ. Υποχρ.	25.000	Μειώσεις βραχ. Υποχρ.	60.000
		Αυξήσεις αποθεμάτων	10.000
		Αυξήσεις απαιτήσεων	25.000
		Αυξήσεις μετ. λογαρ.	15.000
	207.500		127.500

Λοιπές περιπτώσεις

Πώληση γηπέδου	77.500	Αγορά μηχ/των	60.000
		Ακινητοποιήσεις υπό εκτ.	50.000
		Αγορά χρεογράφων	15.000
		Εξόφληση ομολογιών	27.500
	77.500		152.500
Σύνολο λογ/σμών Ταμείου	285.000	Σύνολο λογ/σμών Ταμείου	280.000
Αύξηση μετ. Κεφαλαίου	50.000	Εξόφληση ομολογιών	50.000
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	335.000	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	330.000

Αύξηση ταμείου $335.000 - 330.000 = 5.000 \text{ €}$

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ

ΓΕΝΙΚΑ

Εννοιολογικός προσδιορισμός

Η Κατάσταση Ταμιακών ροών αποτελεί την ιστορική εξέλιξη, ως προς τη χρήση, της Κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης ή της προηγούμενης Κατάστασης πηγών και χρήσης κεφαλαίων.

Η Κατάσταση Ταμιακών ροών είναι η σύγχρονη έκφραση της Κατάστασης μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το Ταμείο

Κατάσταση Ταμιακών ροών είναι αυτή που δείχνει τις επιδράσεις (αυξήσεις και μειώσεις) πάνω στα ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα, όπως και στα προς αυτά ισοδύναμα στοιχεία, από τις συνήθεις επιχειρηματικές συναλλαγές, αλλά και τις επενδυτικές και τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες (δραστηριότητες της χρηματοδοτικής λειτουργίας) μιας επιχείρησης κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου.

Η Κατάσταση αυτή παρέχει τις πληροφορίες ή εξηγήσεις για την αύξηση ή μείωση των ταμιακών ή χρηματικών διαθεσίμων, όπως και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων, κατά τη διάρκεια μίας χρήσης.

Η κατάσταση των ταμιακών ροών αφορά και τα πιστωτικά ιδρύματα.

Υποχρέωση κατάρτισης της Κατάστασης Ταμιακών Ροών

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο Αριθμός 7, όπως αναθεωρήθηκε και ισχύει από 01-01-1994 ορίζει ότι μια επιχείρηση έχει υποχρέωση να καταρτίζει Κατάσταση Ταμιακών Ροών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προαναφερομένου προτύπου και να παρουσιάζει αυτή, ως αναπόσπαστο τμήμα των οικονομικών καταστάσεων της, για κάθε χρονική περίοδο που συντάσσονται τέτοιες καταστάσεις.

Είναι λοιπόν σαφής η υποχρέωση κατάρτισης της Κατάστασης Ταμιακών ροών, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο.

Τα Λογιστικά Πρότυπα του Αμερικανικού Ινστιτούτου των Ορκωτών Λογιστών (AICPA) επιβάλλουν την κατάρτιση της Κατάστασης Ταμιακών ροών και την θεωρούν ως αναπόσπαστο τμήμα των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων κάθε επιχείρησης.

Η Ελληνική Νομοθεσία με το Νόμο 2992/2002 "Μέτρα για την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και άλλες διατάξεις" καθιέρωσε τα διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και το άρθρο I του εν λόγω νόμου ορίζει:

1.- Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ.Π.) (INTERNACIONAL ACCOUNTING STANDARDS) (I.A.S.) εφαρμόζονται στη χώρα μας κατά την κατάρτιση των δημοσιευόμενων οικονομικών καταστάσεων οι οποίες περιλαμβάνουν:

- α) Ισολογισμό
- β) Κατάσταση Αποτελεσμάτων
- γ) Κατάσταση Μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων

δ) Κατάσταση ταμιακών ροών

ε) Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων, ως εξής:

Υποχρεωτικά από τις Ανώνυμες Εταιρίες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

Προαιρετικά από τις λοιπές επιχειρήσεις που έχουν τη μορφή Ανώνυμου Εταιρίας και επιλέγουν τους τακτικούς κατά νόμο ελεγκτές τους από το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ.).

2.- Στις οικονομικές καταστάσεις της παραγράφου 1α - 1γ περιλαμβάνονται τόσο οι ατομικές οικονομικές καταστάσεις των «μητρικών» εταιριών όσο και οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις των Ομίλων εταιριών που συντάσσονται με ευθύνη των «μητρικών» εταιριών των Ομίλων αυτών.

3.- Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αφορά στις οικονομικές καταστάσεις, ετήσιες ή περιοδικές, που καταρτίζονται κατά τις διαχειριστικές χρήσεις ή περιόδους οι οποίες λήγουν μετά τις 31.12.2002.

4.- Οι εταιρίες που εφαρμόζουν τα Δ.Λ.Π., κατά την υποβολή των ετήσιων δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος, προσαρμόζουν με τις προσήκουσες αναμορφώσεις στις αντίστοιχες φορολογικές δηλώσεις εισοδήματος, το λογιστικό αποτέλεσμα όπως εμφανίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης, προς το φορολογητέο αποτέλεσμα που προκύπτει με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας και φορολογούνται με βάση το φορολογητέο αποτέλεσμα αυτό. Η συμφωνία του λογιστικού προς το φορολογικό αποτέλεσμα της υπό εξέταση χρήσης παρουσιάζεται σε ιδιαίτερη σημείωση επί των οικονομικών καταστάσεων.

5.- Οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν υποχρεωτικά ή προαιρετικά τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα δύναται να σχηματίζουν αφορολόγητο αποθεματικό ισόποσο του «κόστους» προσαρμογής στα Δ.Λ.Π. κατά τη χρήση πρώτης εφαρμογής τους.

6.- Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Ανάπτυξης μπορεί να καθορίζονται λεπτομέρειες της εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

Διάκριση μεταξύ Κεφαλαιακών και Ταμιακών ροών

Οι επιχειρήσεις παρουσιάζουν στη πράξη μία μεγάλη ποικιλία τύπων ή μορφών Κεφαλαίου. Όπως τα καθαρά ρευστά κεφάλαια, τα καθαρά δανειακά κεφάλαια, τα κεφάλαια του εξωτερικού δανεισμού και το κεφάλαιο κίνησης.

Είναι λοιπόν γεγονός ότι το "Κεφάλαιο Κίνησης" δεν καλύπτει εννοιολογικά όλους τους οικονομικούς πόρους ή τις μορφές κεφαλαίων της επιχείρησης. Έτσι, συναλλαγές ανταλλαγών που δεν επηρεάζουν το "Κεφάλαιο Κίνησης" απεικονίζονται στην κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το κεφάλαιο κίνησης, λόγω της σπουδαιότητας τους και κυρίως χάριν της ορθής πληροφόρησης για τις εισροές και τις εκροές κεφαλαίων γενικότερα.

Εκτός από τις πιο πάνω αδυναμίες του "Κεφαλαίου Κίνησης" να καλύψει το σύνολο των κεφαλαίων, οι ροές αυτού δεν αποκαλύπτουν τη ρευστότητα και τη βιωσιμότητα της επιχείρησης. Ο προσδιορισμός του κεφαλαίου κίνησης είναι μια λογιστική τεχνική, ενώ τα ταμιακά διαθέσιμα αποτελούν την ίδια τη ζωή της επιχείρησης και τη βάση εκτίμησης αυτής.

Έτσι, κατά τις τελευταίες δεκαετίες υπήρξε έντονη, η ανάγκη της πληροφόρησης για το ρόλο που παίζουν τα χρηματικά διαθέσιμα στην επιχειρηματική δραστηριότητα. Στην οικονομική ανάλυση, οι ταμιακές εισροές και εκροές σε μια επιχείρηση είναι τα πλέον θεμελιώδη γεγονότα πάνω στα οποία πρέπει να βασίζονται οι λογιστικές μετρήσεις, αλλά και οι αποφάσεις των επενδυτών και των πιστωτών.

Η ανάγκη μιας τέτοιας πληροφόρησης είχε ως αποτέλεσμα να στραφεί το ενδιαφέρον από τις καταστάσεις των κεφαλαιακών ροών, οποιασδήποτε μορφής κεφαλαίων, στις καταστάσεις των ταμιακών ροών.

Στην κατάσταση ταμιακών ροών παρουσιάζονται οι εισροές και οι εκροές των χρηματικών διαθεσίμων ή και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων (όπως π.χ. έντοκα γραμμάτια δημοσίου).

Από τα πιο πάνω καθίσταται σαφής η διάκριση μεταξύ κεφαλαιακών και ταμιακών ροών. Είναι χρήσιμο να σημειώσουμε εδώ ότι τα καθαρά προς διανομή κέρδη προσδιορίζονται με βάση την αρχή της πραγματοποίησης.

ΣΚΟΠΟΣ, ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Σκοπός και επιδιώξεις της Κατάστασης Ταμιακών ροών

Σκοπός της Κατάστασης Ταμιακών Ροών είναι να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις ταμιακές εισροές και εκροές της επιχείρησης κατά τη διάρκεια μιας χειριστικής περιόδου και αποβλέπει στο να παρέχει πληροφορίες για τις επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες της επιχείρησης κατά τη διάρκεια της ίδιας χειριστικής περιόδου.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθ. 7, όπως αναθεωρήθηκε και ισχύει από 01-01-1994, δεν αναφέρεται ιδιαίτερος στο σκοπό της κατάστασης αυτής, αλλά από τη μελέτη των παραγράφων 3 και 4 αυτού, συνάγονται έμμεσα ο σκοπός και οι επιδιώξεις της Κατάστασης ταμιακών ροών.

Ειδικότερα σημειώνουμε τα εξής:

Οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων ενδιαφέρονται να πληροφορηθούν πως η επιχείρηση δημιουργεί και χρησιμοποιεί τα χρηματικά διαθέσιμα και τα προς αυτά ισοδύναμα στοιχεία.

Τα χρηματικά διαθέσιμα που δημιουργούνται από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες είναι απαραίτητα για τη διεκπεραίωση αυτών των δραστηριοτήτων, για την πληρωμή των υποχρεώσεων και την απόδοση των ωφελειών στους επενδυτές.

Από τα πιο πάνω γίνονται εμφανείς ο σκοπός και οι επιδιώξεις της Κατάστασης των Ταμιακών ροών

Χρησιμότητα της Κατάστασης Ταμιακών ροών

Η παρεχόμενη από την κατάσταση ταμιακών ροών πληροφόρηση, σε συνδυασμό με τις πληροφορίες των άλλων οικονομικών καταστάσεων, βοηθάει τους επενδυτές, τους πιστωτές και τους τρίτους να εκτιμήσουν:

➤ Την ικανότητα της επιχείρησης να δημιουργήσει θετικές ταμιακές ροές να αυξήσει τη θετική διαφορά μεταξύ ταμιακών εισροών και εκροών.

➤ Την ικανότητα να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της, να καταβάλλει το μέρισμα και να προσδιορίσει τις ανάγκες χρηματοδότησης της.

➤ Τους λόγους των διαφορών μεταξύ καθαρών κερδών και των ταμιακών εισροών και εκροών.

➤ Τα αποτελέσματα ή τις επιδράσεις στη χρηματοοικονομική θέση της

επιχείρησης, τόσο από τις ταμιακές όσο και από τις μη ταμιακές επενδυτικές και χρηματοδοτικές συναλλαγές αυτής κατά τη διάρκεια μιας διαχειριστικής περιόδου.

Αλλά και το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο Αριθ. 7, κατά παρόμοιο τρόπο περιγράφει τη χρησιμότητα της Κατάστασης των Ταμιακών ροών.

Ειδικότερα, η Κατάσταση Ταμιακών ροών, όταν συνδυάζεται με τις άλλες οικονομικές καταστάσεις, παρέχει πληροφορίες που καθιστούν ικανούς τους χρήστες να εκτιμήσουν τις μεταβολές στην καθαρή θέση της επιχείρησης, στη χρηματοοικονομική δομή της (συμπεριλαμβανομένης της ρευστότητας και φερεγγυότητας αυτής) και στην ικανότητα της να επηρεάζει τα κονδύλια και το χρόνο των ταμιακών ροών, ώστε να ανταποκρίνεται στην αλλαγή των συνθηκών και των ευκαιριών.

Η πληροφόρηση για τις ταμιακές ροές είναι χρήσιμη για να εκτιμηθεί η ικανότητα της επιχείρησης να δημιουργεί ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία και να καθιστά ικανούς τους χρήστες στην εκτίμηση και σύγκριση της παρούσης αξίας των μελλοντικών ταμιακών ροών διαφορετικών επιχειρήσεων.

Τύπος της Κατάστασης Ταμιακών ροών

Για να επιτύχει το σκοπό της η Κατάσταση ταμιακών ροών, πρέπει να παρουσιάζει όλες τις επιδράσεις που ασκούν στα ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα και στα ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία, οι δραστηριότητες της επιχείρησης από:

- Τις συνήθεις συναλλαγές αυτής
- Τις επενδυτικές συναλλαγές και
- Τις χρηματοδοτικές συναλλαγές.

Αν στα πιο πάνω προστεθεί και η υποχρέωση αποκάλυψης των επενδυτικών και χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων, που δεν επηρεάζουν τα ταμιακά ή χρηματικά (και τα προς αυτά ισοδύναμα) διαθέσιμα της επιχείρησης, έχουμε τον τύπο της κατάστασης ταμιακών ροών που επιβάλλουν τα λογιστικά πρότυπα του Αμερικανικού Ινστιτούτου (AICPA).

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, που ισχύει από 01-01-1994, ορίζει ότι η Κατάσταση Ταμιακών ροών πρέπει να αναφέρει τις ταμιακές ροές μιας περιόδου ταξινομημένες κατά κατηγορία δραστηριοτήτων, ως εξής:

- Συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες
- Επενδυτικές δραστηριότητες, και
- Χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Επισημαίνεται ότι η ταξινόμηση κατά δραστηριότητα παρέχει πληροφορίες που επιτρέπουν στους χρήστες των καταστάσεων αυτών να εκτιμήσουν τις επιδράσεις που ασκούν οι δραστηριότητες αυτές στη χρηματοοικονομική θέση της επιχείρησης και οπωσδήποτε στη διαμόρφωση των κονδυλίων των ταμιακών ή χρηματικών (και των ισοδυνάμων προς αυτά) διαθεσίμων.

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ**Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία****Ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα**

Η Κατάσταση Ταμιακών ροών, απεικονίζει τη ροή των ταμιακών ή χρηματικών διαθεσίμων, καθώς και τα ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία.

Ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα είναι, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικά Πρότυπο, τα διαθέσιμα στο Ταμείο της Επιχείρησης (Cash in Hand) και στους λογαριασμούς καταθέσεων (στις Τράπεζες και στα άλλα πιστωτικά ιδρύματα), που μπορεί να αναληφθούν αμέσως, όταν ζητηθούν.

Τα Λογιστικά Πρότυπα του Α.Ι.Σ.Ρ.Α. αναφερόμενα στην έννοια των ταμιακών ή χρηματικών διαθεσίμων ορίζουν ότι σε αυτά περιλαμβάνονται όχι μόνο τα διαθέσιμα στο Ταμείο, αλλά και τα διαθέσιμα στους λογαριασμούς καταθέσεων σε Τράπεζες ή σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα, εφόσον μπορεί να αναληφθούν αμέσως, όταν ζητηθούν.

Στα χρηματικά διαθέσιμα εντάσσονται και άλλοι λογαριασμοί, που έχουν τα χαρακτηριστικά λογαριασμών καταθέσεων, στους οποίους μπορεί να κατατίθενται κεφάλαια οποτεδήποτε και να αποσύρονται αυτά οποτεδήποτε, χωρίς προειδοποίηση ή ποινή. Ως παράδειγμα αναφέρεται η χορήγηση δανείου από την Τράπεζα με πίστωση ειδικού λογαριασμού του πελάτη, από τον οποίο λογαριασμό μπορεί να αναλαμβάνει διάφορα ποσά οποτεδήποτε.

Πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι δεν έχει σημασία το νόμισμα στο οποίο εκφράζονται τα διαθέσιμα και συνεπώς σε αυτά περιλαμβάνονται διαθέσιμα σε οποιοδήποτε νόμισμα.

Πέραν αυτών πρέπει να αναφερθούμε και στην έννοια των (ταμιακών ή χρηματικών) διαθεσίμων, όπως αυτή οριοθετείται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο που περιλαμβάνει τους παρακάτω λογαριασμούς:

- (α) Ταμείο (Λογαριασμός 38.00)
- (β) Ληγμένα τοκομερίδια για είσπραξη (Λογαριασμός 38.02) και
- (γ) Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας σε € και Ξ.Ν. (38.03, 38.04, 38.05 και 38.06 λογαριασμοί)

Κατά συνέπεια, για την κατάρτιση της κατάστασης των ταμιακών ροών μπορεί να λαμβάνονται, ως ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα, τα απεικονιζόμενα στους προαναφερόμενους λογαριασμούς του Ε.Γ.Λ.Σ.

Ισοδύναμα προς τα ταμιακά διαθέσιμα στοιχεία

Πέραν του όρου ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα χρησιμοποιείται και ο όρος των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων.

Ισοδύναμα προς τα ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα στοιχεία είναι σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. βραχυπρόθεσμες, υψηλού βαθμού ρευστοποίησης επενδύσεις που είναι σε κάθε στιγμή μετατρέψιμες σε συγκεκριμένα ποσά ταμιακών διαθεσίμων και υπόκεινται σε ασήμαντους κινδύνους αλλαγών στην αξία, λόγω της μετατροπής.

Το Δ.Λ.Π. παρέχει και τις ακόλουθες συμπληρωματικές με τον προαναφερόμενο ορισμό επεξηγήσεις.

Τα ισοδύναμα αυτά στοιχεία κατέχουν οι επιχειρήσεις για να αντιμετωπίσουν τις ταμιακές ή χρηματικές ανάγκες τους βραχυχρόνιων και όχι για επενδυτικούς ή άλλους σκοπούς. Κατά συνέπεια, για να θεωρηθεί μια επένδυση ως ταμιακό ή χρηματικό ισοδύναμο πρέπει να λήγει σύντομα, δηλαδή σε τρεις μήνες ή λιγότερο από την ημερομηνία της απόκτησης της.

Ο τραπεζικός δανεισμός θεωρείται, γενικά, ότι ανήκει στην κατηγορία των χρηματοληπτικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης.

Τα Λογιστικά πρότυπα του Α.Ι.Σ.Ρ.Α. δέχονται, ως ισοδύναμα προς τα ταμιακά διαθέσιμα στοιχεία, βραχυπρόθεσμες, υψηλού βαθμού ρευστοποίησης επενδύσεις, εφόσον:

(α) Είναι σε κάθε στιγμή μετατρέψιμες σε συγκεκριμένα κονδύλια χρηματικών διαθεσίμων.

(β) Είναι πλησίον της λήξης τους και έτσι παρουσιάζουν ασήμαντους κινδύνους αλλαγών στην αξία, λόγω μεταβολής των επιτοκίων.

Γενικότερα, μόνο επενδύσεις με λήξη τριών μηνών ή λιγότερο μπορεί να θεωρηθούν ως ισοδύναμα ταμιακά στοιχεία. Επισημαίνεται όμως ότι είναι πολύ πιθανόν μια επιχείρηση να θεωρεί τις αγορές ή πωλήσεις τέτοιων επενδύσεων όχι ως ισοδύναμα ταμιακά στοιχεία, αλλά ως επενδυτικές δραστηριότητες.

Η ακολουθούμενη σε τέτοιες περιπτώσεις πολιτική πρέπει να αποκαλύπτεται, όπως και κάθε μεταβολή αυτής, ως να πρόκειται για μεταβολή λογιστικής αρχής.

Για τα Ελληνικά δεδομένα, ως ισοδύναμα ταμιακά διαθέσιμα στοιχεία μπορεί να εκληφθούν από τους λογαριασμούς του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού μόνο ο λογαριασμός Έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου (34.08 λογαριασμός).

Μικτές και καθαρές ταμιακές ροές

Γενικά, η παροχή πληροφοριών για τα μικτά κονδύλια των ταμιακών εισροών και εκροών, κατά τη διάρκεια μιας λογιστικής περιόδου, θεωρείται περισσότερο σημαντική από ότι η παροχή πληροφοριών για τα καθαρά κονδύλια των ταμιακών εισροών και εκροών. Παρά το γεγονός, ότι μια μεγαλύτερη και ουσιαστικότερη εκτίμηση των ταμιακών ροών μπορεί να προκύψει από την καταχώρηση στην κατάσταση των μικτών κονδυλίων παρά των καθαρών τοιούτων, εν τούτοις δεν αποκλείεται η καταχώρηση των καθαρών για ορισμένες συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, όπως αναθεωρήθηκε και ισχύει από 01-01-1994, προβλέπει σχετικά τα εξής:

Οι ταμιακές εισροές και εκροές καταχωρούνται με τα μικτά κονδύλια αυτών, εκτός από τις παρακάτω συγκεκριμένες περιπτώσεις, που αναφέρονται τα καθαρά κονδύλια αυτών. Αναλυτικότερα, οι εξαιρέσεις καταχώρησης των καθαρών κονδυλίων έχουν ως εξής:

α) Ταμιακές εισροές και εκροές για λογαριασμό των πελατών, όταν οι ταμιακές ροές αντανakλούν περισσότερο τις δραστηριότητες του πελάτη παρά της επιχείρησης π.χ.

αα) Αποδοχή και επιστροφή καταθέσεων μιας Τράπεζας

αβ) Κεφάλαια που κρατούνται για πελάτες από μια επιχείρηση επενδύσεων

αγ) Μισθώματα εισπραχθέντα για λογαριασμό των ιδιοκτητών και αποδοθέντα σε αυτούς.

(β) Ταμιακές εισροές και εκροές για στοιχεία των οποίων η ταχύτητα κυκλοφορίας είναι μεγάλη, τα ποσά μεγάλα και οι λήξεις αυτών σύντομες π.χ. προκαταβολές και αποδόσεις:

βα) Ποσών κεφαλαίου και αφορούν πιστωτικές κάρτες πελατών

ββ) Αγορών και πωλήσεων επενδύσεων

βγ) Λοιπών βραχυπροθέσμων δανεισμών π.χ. τριμήνου λήξεως ή λιγότερα.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, καθιερώνει ειδικώς για τα πιστωτικά ιδρύματα ορισμένες εξαιρέσεις αναφοράς των ταμιακών ροών με τα καθαρά κονδύλια.

Ειδικότερα, πρέπει να αναφέρονται με τα καθαρά κονδύλια οι παρακάτω δραστηριότητες:

α) Ταμιακές εισροές και εκροές για την αποδοχή και επιστροφή καταθέσεων με ορισμένη ημερομηνία λήξης.

β) Η τοποθέτηση και η απόσυρση καταθέσεων σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα.

γ) Προκαταβολές και δάνεια προς τους πελάτες και η επιστροφή των προκαταβολών και των δανείων αυτών.

Κατηγορίες ταμιακών ροών

Η Κατάσταση ταμιακών ροών μιας διαχειριστικής περιόδου πρέπει να περιλαμβάνει τις ταμιακές ροές της περιόδου αυτής ταξινομημένες κατά κατηγορία δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Οι κατηγορίες αυτές, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο έχουν ως εξής:

- Συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες
- Επενδυτικές δραστηριότητες
- Χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Πριν προχωρήσουμε στη λεπτομερή εξέταση κάθε κατηγορίας δραστηριοτήτων, είναι χρήσιμο να παραθέσουμε ένα παραστατικό διάγραμμα.

Συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες

Ταμιακές εισροές

Ταμιακές εκροές

Εισπράξεις από πωλήσεις αγαθών και Υπηρεσιών	Πληρωμές αγοράς υλών ή αγαθών προς μεταπώληση
Εισπράξεις από πελάτες η συναλλαγματικές εισπρακτέες	Πληρωμές σε προμηθευτές και σε εξόφληση γραμματίων πληρωτέων
Εισπράξεις από άλλες συναλλαγές Που δεν είναι επενδυτικής η Χρηματοδοτικής φύσης	Πληρωμές σε άλλους προμηθευτές
	Πληρωμές μισθών – ημερομισθίων και συναφών εξόδων
	Πληρωμές για φόρους, δικαιώματα
	Πληρωμές για άλλες συναλλαγές που δεν είναι επενδυτικής ή χρηματοδοτικής φύσης

Επενδυτικές δραστηριότητες

Ταμιακές εισροές

Ταμιακές εκροές

Εισπράξεις χορηγηθέντων δανείων	Πληρωμές για χορηγήσεις δανείων
Εισπράξεις πωλήσεων συμμετοχών και χρεογράφων	Πληρωμές για αγορά συμμετοχών και χρεογράφων
Εισπράξεις πωλήσεων παγίων	Πληρωμές για αγορά παγίων

Χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Ταμιακές εισροές

Ταμιακές εκροές

Εισπράξεις από έκδοση μετοχών (μετοχικό κεφάλαιο)	Πληρωμές μερισμάτων
Εισπράξεις από ομολογιακά δάνεια	Πληρωμές για εξαγορά ιδίων μετοχών
Εισπράξεις από ενυπόθηκα δάνεια	Πληρωμές για εξόφληση πάσης φύσης Δανείων
Εισπράξεις από άλλα βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα δάνεια	Πληρωμές σε πιστωτές για μακροπρόθεσμες πιστώσεις

Συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες

Οι ταμιακές ροές από τις συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες είναι οι ταμιακές επιδράσεις των συναλλαγών και των άλλων πράξεων που υπεισέρχονται στον προσδιορισμό του καθαρού αποτελέσματος της επιχείρησης.

Τα ποσά των ταμιακών ροών, που προέρχονται από τις συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες μαρτυρούν κατά πόσο οι συνήθειες αυτές επιχειρηματικές δραστηριότητες έχουν δημιουργήσει επαρκείς ταμιακές εισροές για την πληρωμή των δανείων, τη διατήρηση της επιχειρησιακής ικανότητας της επιχείρησης, την πληρωμή μερίσματος και την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων, χωρίς προσφυγή σε εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης.

Ως ταμιακές ροές από τις συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες αναφέρονται, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, οι εξής:

- Ταμιακές εισροές από πώληση αγαθών και παροχή υπηρεσιών
- Ταμιακές εισροές από δικαιώματα, αμοιβές, προμήθειες κλπ.
- Ταμιακές εκροές προς προμηθευτές αγαθών και υπηρεσιών
- Ταμιακές εκροές προς τους εργαζομένους (μισθοί, ημερομίσθια, ασφάλιση)
- Ταμιακές εισροές και εκροές μιας ασφαλιστικής επιχειρήσεως για ασφάλιστρα, αποζημιώσεις, συντάξεις και άλλες ασφαλιστικές παροχές
- Ταμιακές εκροές για φόρους
- Ταμιακές εισροές και εκροές από άλλες εμπορικές συμβάσεις

Επενδυτικές δραστηριότητες

Στις επενδυτικές δραστηριότητες περιλαμβάνονται η χορήγηση δανείων και η είσπραξη αυτών, η απόκτηση και η διάθεση πάσης φύσης χρεογράφων (μετοχών, ομολογιών κλπ.) η αγορά και η πώληση παγίων και άλλων μέσων παραγωγής αγαθών ή υπηρεσιών.

Η ξεχωριστή αποκάλυψη των ταμιακών ροών από τις επενδυτικές δραστηριότητες έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί οι ταμιακές αυτές ροές που αφορούν επενδύσεις πραγματοποιούνται για να δημιουργήσουν τις πηγές των μελλοντικών εσόδων και ταμιακών ροών της επιχείρησης.

Στην κατηγορία αυτή των επενδυτικών δραστηριοτήτων περιλαμβάνονται οι παρακάτω ταμιακές ροές, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο

α) Ταμιακές εκροές για την απόκτηση πάγιων στοιχείων (υλικών, και άυλων) όπως και άλλων μακροπρόθεσμης φύσης στοιχείων. Στις εκροές αυτές περιλαμβάνονται επίσης εκείνες, που αφορούν σε έξοδα ίδρυσης, οργάνωσης και πρώτης εγκατάστασης, όπως και σε ιδιοκατασκευές πάγιων στοιχείων.

β) Ταμιακές εισροές από την πώληση των προαναφερόμενων στοιχείων.

γ) Ταμιακές εκροές για την απόκτηση πάσης φύσης συμμετοχών και χρεογράφων (δεν περιλαμβάνονται φυσικά τα χρεόγραφα που θεωρούνται ως ισοδύναμα προς τα ταμιακά στοιχεία ή αγοράζονται με σκοπό να πωληθούν σύντομα).

δ) Ταμιακές εισροές από την πώληση των προαναφερόμενων συμμετοχών

Χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες της επιχείρησης περιλαμβάνεται η χρηματοδότηση αυτής από τους κεφαλαιούχους-ιδιοκτήτες αυτής (μετόχους ή εταίρους), αλλά και η επιστροφή σε αυτή των επενδύσεων και των ωφελειών.

Επίσης, περιλαμβάνεται η ανάληψη οποιουδήποτε δανείου ή πίστωσης και η επιστροφή του.

Η αποκάλυψη των ταμιακών ροών που αφορούν τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες είναι ιδιαίτερα σημαντική, γιατί προσδιορίζει τις μελλοντικές ροές κεφαλαίων (εισροές και εκροές).

Στην κατηγορία των χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων αναφέρονται από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, οι παρακάτω ταμιακές ροές:

α) Ταμιακές εισροές από την εισπραξη του κεφαλαίου (αρχικού και κάθε αύξησης).

β) Ταμιακές εκροές για την εξαγορά των ιδίων μετοχών ή την επιστροφή των εταιρικών κεφαλαίων στους δικαιούχους.

γ) Ταμιακές εισροές από τη σύναψη δανείων και πιστώσεων κάθε κατηγορίας.

δ) Ταμιακές εκροές για την επιστροφή των ανωτέρω δανείων και πιστώσεων.

ε) Ταμιακές εκροές του μισθωτή για τη μείωση της υποχρέωσης που απομένει από τη χρηματοδοτική μίσθωση.

Τόκοι και μερίσματα

Στις κατηγορίες ταμιακών ροών δεν περιλαμβάνονται ταμιακές ροές (εισροές και εκροές) για τόκους και μερίσματα, που εισπράττονται και πληρώνονται από την επιχείρηση.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο επιβάλλει να αποκαλύπτονται οι ταμιακές ροές για τόκους και μερίσματα ξεχωριστά ανεξάρτητα από το γεγονός ότι κάθε επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ταξινομεί τις ροές αυτές, κατά πάγιο τρόπο, σε μια από τις τρεις κατηγορίες ταμιακών ροών (συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες, επενδυτικές δραστηριότητες και χρηματοδοτικές δραστηριότητες).

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο επισημαίνει ότι στην κατάσταση ταμιακών ροών πρέπει να αποκαλύπτεται το συνολικό ποσό των τόκων που πληρώθηκαν κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου, για την οποία η κατάσταση των ταμιακών ροών, ανεξάρτητα αν απεικονίζονται οι τόκοι αυτοί, ως δαπάνη στην ανάλυση του λογαριασμού αποτελεσμάτων ή αν έχουν κεφαλαιοποιηθεί, σύμφωνα με όσα ορίζει το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθμός 23 και συνεπώς απεικονίζονται στα έξοδα πολυετούς απόσβεσης.

Παρά το γεγονός ότι για κάθε επιχείρηση η ταξινόμηση των τόκων που πληρώθηκαν και των τόκων και των μερισμάτων που εισπράχθηκαν είναι ελεύθερη, όπως προαναφέρθηκε, αυτό δεν ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα.

Το Δ.Λ.Π. απαιτεί οι τόκοι που πληρώθηκαν και οι τόκοι και τα μερίσματα που εισπράχθηκαν να ταξινομούνται ως ταμιακές ροές στην κατηγορία των συνήθων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, όταν πρόκειται για πιστωτικό ίδρυμα.

Η ταξινόμηση αυτή δικαιολογείται από το γεγονός, ότι, οι τόκοι που πληρώθηκαν και οι τόκοι και τα μερίσματα που εισπράχθηκαν συνέβαλαν στη διαμόρφωσή των αποτελεσμάτων (κερδών ή ζημιών) του πιστωτικού ιδρύματος.

Διαφορετικά, η ταξινόμηση αυτών στις χρηματοδοτικές (τόκοι πληρωθέντες) και επενδυτικές δραστηριότητες (τόκοι και μερίσματα εισπραχθέντα) αποκαλύπτει ότι

αποτελούν κόστος των πηγών χρηματοδότησης ή ωφέλειες των επενδύσεων αντίστοιχα.

Τέλος, ως προς τα μερίσματα που πληρώνονται από την επιχείρηση μπορεί να ταξινομηθούν στην κατηγορία των ταμιακών ροών των χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων, με την έννοια ότι αποτελούν κόστος των (ιδίων) κεφαλαίων. Η ταξινόμηση αυτών στις ταμιακές ροές των συνήθων επιχειρηματικών συναλλαγών σκοπό έχει να καταδείξει ότι η πληρωμή του μερίσματος είναι δυνατή από τις ταμιακές ροές των συνήθων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Φόρος Εισοδήματος

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο ορίζει ότι ο φόρος εισοδήματος πρέπει να απεικονίζεται ξεχωριστά στη κατηγορία των ταμιακών ροών, που αφορούν τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Το πρότυπο επισημαίνει ότι ένας φόρος που πληρώθηκε μπορεί να ταξινομηθεί σε μια άλλη κατηγορία ταμιακών ροών, όπως των επενδυτικών και χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης, αν πράγματι αφορά και έχει σχέση με τις δραστηριότητες αυτές. Δεδομένου ότι στην πράξη είναι πολύ δύσκολο να συνδέσει κανείς τους φόρους που πληρώνονται με κάποιες συγκεκριμένες συναλλαγές, ταξινομούνται συνήθως στην κατηγορία των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Συμμετοχές σε εξαρτημένες, συγγενείς επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αναφερόμενο στο θέμα των συμμετοχών σε εξαρτημένη επιχείρηση ή σε συγγενή τοιαύτη, οι οποίες συμμετοχές μπορεί να απεικονίζονται λογιστικά με τη μέθοδο του κόστους κτήσης ή με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, επισημαίνει ότι η επιχείρηση που έχει τις συμμετοχές, δηλαδή ο επενδυτής, περιορίζει την αναφορά του στην Κατάσταση ταμιακών ροών μόνο στις ταμιακές ροές που αφορούν αυτόν και την εταιρία στην οποία συμμετέχει, όπως π.χ. είναι τα μερίσματα και οι προκαταβολές.

Τονίζεται ότι δεν περιλαμβάνονται στην Κατάσταση ταμιακών ροών της μητρικής επιχείρησης (επενδυτής) οι ταμιακές ροές αυτής ταύτης της εξαρτημένης ή της συγγενούς επιχείρησης.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο ορίζει ότι η επιχείρηση που συμμετέχει σε μια Κοινοπραξία και απεικονίζει τα δικαιώματά της στην Κοινοπραξία αυτή χρησιμοποιώντας την αναλογική μέθοδο ενσωμάτωσης, θα συμπεριλαμβάνει στην ενοποιημένη Κατάσταση ταμιακών ροών το αναλογικό της μερίδιο στο σύνολο των ταμιακών ροών της από κοινού ελεγχόμενης επιχείρησης (κοινοπραξίας).

Αντίθετα η απεικόνιση της συμμετοχής με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, δεν επιτρέπει την απεικόνιση στην κατάσταση ταμιακών ροών παρά μόνο των μεταξύ της επιχείρησης και της Κοινοπραξίας ροών.

Αγορές και πωλήσεις εξαρτημένων και άλλων επιχειρήσεων

Το σύνολο των ταμιακών ροών που αφορούν τις αγορές (αποκτήσεις) ή τις πωλήσεις των εξαρτημένων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρηματικών μονάδων πρέπει να απεικονίζονται ξεχωριστά και να ταξινομούνται μεταξύ των επενδυτικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης.

Το Δ.Λ.Π. ορίζει τα εξής:

Κάθε επιχείρηση πρέπει να αποκαλύπτει, στο σύνολο, τόσο τις αγορές όσο και τις πωλήσεις εξαρτημένων ή άλλων επιχειρηματικών μονάδων κατά τη διάρκεια μιας διαχειριστικής περιόδου και ειδικότερα:

- α) Τη συνολική αξία αγοράς ή πώλησης.
- β) Την αναλογία της αξίας αγοράς ή πώλησης που αφορά τα ταμιακά διαθέσιμα και τα προς αυτά ισοδύναμα στοιχεία.
- γ) Τα ταμιακά διαθέσιμα και τα προς αυτά ισοδύναμα που υπάρχουν στις εξαρτημένες ή άλλες επιχειρηματικές μονάδες που αγοράστηκαν ή πωλήθηκαν.
- δ) Τα κονδύλια των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, εκτός των ταμιακών διαθεσίμων και ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων, που υπάρχουν στις εξαρτημένες ή άλλες επιχειρηματικές μονάδες, που αγοράστηκαν ή πωλήθηκαν.

Οι ταμιακές ροές των πωλήσεων δεν πρέπει να εκπίπτονται από εκείνες των αγορών.

Η ξεχωριστή παρουσίαση των ταμιακών ροών των αγορών και πωλήσεων των εξαρτημένων και άλλων επιχειρηματικών μονάδων, μαζί με την ξεχωριστή αποκάλυψη των ποσών των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που υπάρχουν στις αγορασθείσες εξαρτημένες ή άλλες επιχειρηματικές μονάδες μας βοηθάει να ξεχωρίσουμε αυτές τις ταμιακές ροές από εκείνες που προέρχονται από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

Έκτακτα, ανόργανα και κονδύλια προηγούμενης χρήσης

Οι ταμιακές ροές που αφορούν έκτακτα, ανόργανα ή και κονδύλια προηγούμενης χρήσης πρέπει να αποκαλύπτονται ξεχωριστά, πάντοτε όμως στην κατηγορία των δραστηριοτήτων που κρίνεται ως πλέον αρμόζουσα σε αυτά, ώστε οι χρήστες των Καταστάσεων των ταμιακών ροών να μπορεί να αντιληφθούν τη φύση και τον επηρεασμό που ασκούν τα ποσά αυτών στις παρούσες και μελλοντικές ταμιακές ροές της επιχείρησης.

Η ξεχωριστή αποκάλυψη των ταμιακών ροών που αφορούν τα πιο πάνω κονδύλια είναι ανεξάρτητη από τις αποκλύψεις που επιβάλλει το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθμός 8 για τη φύση και το ύψος των κονδυλίων αυτών.

Σημασία έχει στις περιπτώσεις αυτές να εξακριβώνεται η φύση των ταμιακών ροών και όχι η φύση αυτών τούτων των κονδυλίων. π.χ. Έχουμε μία ταμιακή ροή από την πώληση ενός πάγιου στοιχείου, που πρέπει να απεικονιστεί ιδιαιτέρως στην κατηγορία των επενδυτικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης ανεξάρτητα, αν υπήρξε κέρδος ή ζημία από την πώληση αυτή και ανεξάρτητα, αν το αποτέλεσμα της πώλησης απεικονίζεται στο λογαριασμό των αποτελεσμάτων μεταξύ των εκτάκτων ή ανόργανων κονδυλίων.

Βέβαια, έχουμε και τις περιπτώσεις που δεν δημιουργούν ταμιακές ροές ορισμένες τέτοιες έκτακτες συναλλαγές, όπως π.χ. η διαγραφή ενός πάγιου στοιχείου. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να γίνει κάποια προσαρμογή του λογαριασμού των

αποτελεσμάτων, στον οποίο έχει μεταφερθεί ένα αποτέλεσμα από τη διαγραφή, για να προσδιορισθούν οι ταμιακές ροές από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Για να έχουμε μια πληρέστερη εικόνα της Κατάστασης των ταμιακών ροών είναι απαραίτητο να αναφερθούμε και σε ορισμένα ειδικά θέματα ή προβλήματα, τα οποία άλλωστε καλύπτει και το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθμός 7. Τα ειδικά αυτά θέματα έχουν ως εξής:

Μη ταμιακές συναλλαγές

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθμός 7 ορίζει ρητά ότι επενδυτικές και χρηματοδοτικές συναλλαγές, που δεν απαιτούν τη χρήση ταμιακών διαθεσίμων ή ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων πρέπει να αποκλείονται από την Κατάσταση ταμιακών ροών, δηλαδή να μην απεικονίζονται σε αυτή, αλλά να αποκαλύπτονται αλλαχού στις οικονομικές καταστάσεις, κατά τρόπο βέβαια, που να παρέχονται όλες οι σχετικές πληροφορίες για τις επενδυτικές και χρηματοδοτικές καταστάσεις.

Πολλές επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες δεν έχουν μια άμεση επίπτωση στις τρέχουσες ταμιακές ροές, μολονότι επηρεάζουν την κεφαλαιακή και περιουσιακή συγκρότηση μιας επιχείρησης. Ο αποκλεισμός των μη ταμιακών συναλλαγών από την Κατάσταση ταμιακών ροών είναι συνεπής με το αντικείμενο αυτής, καθόσον αφορά σε ταμιακές ροές και όχι σε άλλης φύσης ροές π.χ. κεφαλαιακές.

Ως παραδείγματα τέτοιων μη ταμιακών συναλλαγών αναφέρονται:

- α) Απόκτηση περιουσιακών στοιχείων είτε με την ανάληψη υποχρεώσεων είτε μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης.
- β) Απόκτηση μιας επιχείρησης με έκδοση νέων μετοχών (αύξηση κεφαλαίου).
- γ) Μετατροπή υποχρεώσεων σε Κεφάλαια.

Αποκάλυψη της σύνθεσης των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων και η συσχέτιση αυτών με τα στοιχεία του Ισολογισμού

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο ορίζει ότι μια επιχείρηση πρέπει να αποκαλύπτει τη σύνθεση των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων και να παρουσιάζει τη συσχέτιση των ποσών της Κατάστασης των ταμιακών ροών με τα σχετικά προς αυτά κονδύλια του Ισολογισμού.

Πέραν της συσχέτισης, που αναφέρεται στα κονδύλια των ταμιακών ροών από τις συνήθεις επιχειρηματικές συναλλαγές με τα κονδύλια των λογαριασμών των αποτελεσμάτων, πρέπει να υπάρξει και συσχέτιση μεταξύ των απεικονιζόμενων ταμιακών ροών στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες με τα σχετικά κονδύλια του Ισολογισμού έναρξης και λήξης της αντίστοιχης λογιστικής περιόδου.

Κάθε επιχείρηση, σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. είναι υποχρεωμένη να αποκαλύπτει τη λογιστική πολιτική που εφαρμόζει για τον προσδιορισμό της σύνθεσης των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων. Την αποκάλυψη των λογιστικών πολιτικών επιβάλλει άλλωστε το Δ.Λ.Π. αριθμός 1.

Το αποτέλεσμα από οποιαδήποτε αλλαγή στη λογιστική πολιτική προσδιορισμού της σύνθεσης των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων πρέπει να αποκαλύπτεται, σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. αριθ. 8.

Άλλες αποκαλύψεις, κατά το Δ.Λ.Π.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο σε ιδιαίτερες παραγράφους αυτού ορίζει και άλλες αποκαλύψεις, που πρέπει να γίνονται στην Κατάσταση ταμιακών ροών.

Οι αποκαλύψεις αυτές έχουν ως εξής:

1. Μια επιχείρηση πρέπει να αποκαλύπτει, μαζί με κάποιο σχόλιο της διοίκησης της, τα ποσά των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων, που κρατούνται από αυτή και δεν είναι διαθέσιμα προς χρήση από τον όμιλο των επιχειρήσεων. Πρόκειται δηλαδή, για ενοποιημένη Κατάσταση ταμιακών ροών.

Δημιουργούνται μερικές φορές διάφορες συνθήκες κατά τις οποίες ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία κρατούνται από μια επιχείρηση και δεν είναι διαθέσιμα προς χρήση από το όμιλο των επιχειρήσεων. Ένα σύνθημα παράδειγμα αποτελεί η εξαρτημένη επιχείρηση που λειτουργεί σε άλλη χώρα, αλλά κάτω από αυστηρό συναλλαγματικό έλεγχο ή αυστηρούς περιορισμούς ως προς εξαγωγή κεφαλαίων. Στην περίπτωση αυτή τα διαθέσιμα αυτής και τα ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία δεν μπορεί να χρησιμοποιηθούν από τη μητρική ή τις άλλες εξαρτημένες.

2. Ενθαρρύνεται η παροχή ορισμένων πρόσθετων πληροφοριών μαζί με σχόλια της διοίκησης. Οι πληροφορίες αυτές παρέχονται προς τους χρήστες των καταστάσεων για να κατανοήσουν καλύτερα την οικονομική κατάσταση και ρευστότητα της επιχείρησης.

Οι πληροφορίες αυτές μπορεί να είναι οι εξής:

α) Τα μη αναληφθέντα ποσά από εγκεκριμένα δάνεια και τα οποία μπορεί να διατεθούν σε μελλοντικές επιχειρηματικές δραστηριότητες και να τακτοποιήσουν κεφαλαιακής φύσης υποχρεώσεις. Βέβαια, πρέπει να παρέχονται πληροφορίες για τυχόν περιορισμούς ή όρους, ως προς την ανάληψη των ποσών αυτών.

β) Τα συνοπτικά κονδύλια των ταμιακών ροών από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες, τις επενδυτικές και τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες που αφορούν σε συμμετοχές Κοινοπραξιών οι οποίες έχουν ενοποιηθεί με την αναλογική μέθοδο.

γ) Τα συνοπτικά κονδύλια των ταμιακών ροών, που αντιπροσωπεύουν αυξήσεις στην επιχειρηματική ικανότητα, αλλά ξεχωριστά από τα αντίστοιχα κονδύλια των ταμιακών ροών που χρειάζονται για να διατηρηθεί η επιχειρηματική ικανότητα.

δ) Τα ποσά των ταμιακών ροών από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες, τις επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες κάθε βιομηχανίας και γεωγραφικής περιοχής, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά το ΔΛΠ. αριθ. 14.

Η σημασία των τελευταίων αυτών αποκαλύψεων (γ και δ) για το χρήστη των καταστάσεων των ταμιακών ροών είναι προφανής, γιατί συνδέεται άμεσα με τη μελλοντική ικανότητα κερδών της επιχείρησης και την κατά τμήμα ή περιοχή κατάσταση των ταμιακών ροών.

ΤΑΜΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΣΕ ΞΕΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο ορίζει ότι ταμιακές ροές που προέρχονται από συναλλαγές σε ξένο νόμισμα πρέπει να καταχωρούνται στο νόμισμα που η επιχείρηση χρησιμοποιεί για την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων της με βάση την ισοτιμία του ξένου νομίσματος και αυτού που χρησιμοποιεί η επιχείρηση, κατά την ημερομηνία της ταμιακής ροής.

Οι σε ξένο νόμισμα εκφρασμένες ταμιακές ροές καταχωρούνται, σύμφωνα με τις αρχές που καθιερώνει το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθμός 21. Το Πρότυπο αυτό επιτρέπει τη χρησιμοποίηση μιας ισοτιμίας που προσεγγίζει την πραγματική.

Για παράδειγμα, μια σταθμισμένη ισοτιμία μιας περιόδου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την καταχώρηση των σε ξένο νόμισμα συναλλαγών ή των ταμιακών ροών μιας εξαρτημένης του Εξωτερικού. Όμως, το Πρότυπο δεν επιτρέπει να χρησιμοποιηθεί η ισοτιμία κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού για την μετατροπή των ταμιακών ροών μιας εξαρτημένης του εξωτερικού.

Οι ταμιακές ροές μιας εξαρτημένης του εξωτερικού πρέπει να μεταφέρονται με βάση την ισοτιμία μεταξύ του νομίσματος που χρησιμοποιεί η επιχείρηση για να παρουσιάσει τις οικονομικές καταστάσεις της και του ξένου νομίσματος κατά τις ημερομηνίες των ταμιακών ροών.

Κέρδη ή ζημιές, που δεν έχουν πραγματοποιηθεί και προκύπτουν από τις μεταβολές της ισοτιμίας του ξένου νομίσματος, δεν αποτελούν ταμιακές ροές.

Όμως, το αποτέλεσμα των μεταβολών της ισοτιμίας, που αντιστοιχεί στα ταμιακά διαθέσιμα και στα προς αυτά ισοδύναμα στοιχεία, τα οποία τηρεί ή οφείλει σε ξένο νόμισμα η επιχείρηση, καταχωρείται στην Κατάσταση ταμιακών ροών ούτως ώστε να συσχετισθεί με τα ταμιακά διαθέσιμα και τα προς αυτά ισοδύναμα στοιχεία κατά την αρχή και το τέλος της περιόδου. Αυτό το ποσό παρουσιάζεται ξεχωριστά από τις ταμιακές ροές των συνήθων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, επενδυτικών και χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων και περιλαμβάνει επίσης και τις τυχόν συναλλαγματικές διαφορές των ταμιακών αυτών ροών στο τέλος της περιόδου.

Μια επιχείρηση που έχει συναλλαγές σε ξένο νόμισμα δεν σημαίνει ότι αυτό αντανακλά αμέσως στην Κατάσταση ταμιακών ροών, αν δεν γίνουν εισπράξεις ή πληρωμές. Οι εισπράξεις και οι πληρωμές καταχωρούνται, ως γνωστό, με βάση την ισοτιμία των ξένων νομισμάτων και του νομίσματος, που η επιχείρηση τηρεί τα βιβλία της και εκφράζει τις οικονομικές καταστάσεις της, κατά την ημερομηνία πραγματοποίησής των εισπράξεων και πληρωμών.

Οι τυχόν συναλλαγματικές διαφορές που μπορεί να προκύψουν από τις πιο πάνω συναλλαγές καταχωρούνται ως αποτέλεσμα, αλλά δεν αποτελούν ταμιακές ροές.

Συναλλαγματικές διαφορές προκύπτουν, ως γνωστό, και από τη μετατροπή των οφειλομένων ή εισπρακτέων στο μέλος της χρήσης κονδυλίων σε ξένο νόμισμα.

Κατά συνέπεια, όταν παρουσιάζονται τέτοιες συναλλαγματικές διαφορές, που αφορούν τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες ή τα υπόλοιπα των λογαριασμών δεν χρειάζεται κάποια προσαρμογή για τον υπολογισμό της ταμιακής ροής από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, όταν εφαρμόζεται η έμμεση μέθοδος.

Έτσι, αν π.χ. μια πώληση πραγματοποιηθεί (τιμολογηθεί και εισπραχθεί) μέσα στην ίδια περίοδο μαζί με το έσοδο της πώλησης θα έχουμε και τη συναλλαγματική διαφορά, που και τα δύο μαζί προσδιορίζουν την ταμιακή ροή από την πώληση. Δεν χρειάζεται δηλαδή το επιχειρηματικό αποτέλεσμα κάποια προσαρμογή για να προσδιορισθεί η ταμιακή ροή. Το ίδιο ακριβώς και με τις συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την αποτίμηση των απαιτητών, π.χ. εκ της πώλησης, υπολοίπων

των λογαριασμών των πελατών. Και στην περίπτωση αυτή, η συναλλαγματική διαφορά αυξάνει τις απαιτήσεις, αλλά και το αποτέλεσμα.

Όμως διαφορετικά έχει το πρόβλημα, όταν πρόκειται για συναλλαγματική διαφορά που προκύπτει από τα υπόλοιπα έναρξης - λήξης των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων. Η συναλλαγματική διαφορά στην περίπτωση αυτή έχει καταχωρηθεί στα αποτελέσματα και πρέπει να ληφθεί υπόψη για τη συσχέτιση των κονδυλίων των αποτελεσμάτων και των ταμιακών ροών από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Κάθε συναλλαγματική διαφορά που καταχωρείται απ' ευθείας στα αποθεματικά (π.χ. όταν μια συμμετοχή εξαρτάται από δάνειο σε ξένο νόμισμα) δεν λαμβάνεται υπόψη στη συσχέτιση του επιχειρηματικού κέρδους προς την ταμιακή ροή από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Μπορεί όμως να περιλαμβάνεται μεταξύ των επεξηγηματικών σημειώσεων για τις μεταβολές των κονδυλίων του Ισολογισμού (έναρξη-λήξη) που αφορούν τη χρηματοδοτική δραστηριότητα της επιχείρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο

**ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ
ΡΟΩΝ**

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Στα προηγούμενα κεφάλαια περιγράψαμε με λεπτομέρεια την τεχνική κατάρτισης της Κατάστασης των μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το κεφάλαιο κίνησης και το Ταμείο, η εν λόγω τεχνική δεν διαφέρει από τη τεχνική της κατάρτισης της Κατάστασης ταμιακών ροών.

Ειδικότερα αναφερθήκαμε στις μεθόδους προσδιορισμού των ταμιακών ροών από τις συνήθειες (τρέχουσες) συναλλαγές της επιχείρησης, δηλαδή την άμεση ή ευθεία μέθοδο και την έμμεση ή βραχεία μέθοδο.

Στο σημείο αυτό κρίνουμε σκόπιμο να επισημάνουμε και τα όσα σχετικά ορίζει το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθμός 7 σχετικά με την τεχνική κατάρτιση της κατάστασης Ταμιακών Ροών.

Μια επιχείρηση μπορεί να καταρτίσει την κατάσταση ταμιακές ροές από τις συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες της χρησιμοποιώντας:

α) **Την ευθεία ή άμεση μέθοδο**, κατά την οποία αποκαλύπτονται μεγαλύτερες ομάδες μικτών εισπράξεων και μικτών πληρωμών, ή

β) **Την έμμεση ή βραχεία μέθοδο**, κατά την οποία το καθαρό αποτέλεσμα προσαρμόζεται, αφού ληφθούν υπόψη οι συναλλαγές που επηρεάζουν αυτό, αλλά δεν είναι ταμιακής φύσης ή αφορούν εισόδημα ή δαπάνη, που έχει σχέση με τις επενδυτικές ή χρηματοδοτικές δραστηριότητες της επιχείρησης.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθμός 7 ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να εφαρμόζουν την ευθεία ή άμεση μέθοδο, γιατί αυτή παρέχει πληροφορίες που μπορεί να είναι χρήσιμες στην εκτίμηση των μελλοντικών ταμιακών ροών και οι οποίες δεν θα προέκυπταν με την εφαρμογή της έμμεσης μεθόδου.

Η Ελληνική νομοθεσία, με το Νόμο 2992/2002 " **Μέτρα για την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας κι άλλες διατάξεις**", επιβάλλει όλες τις Ανώνυμες Εταιρίες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών να καταρτίζουν και δημοσιεύουν την Κατάσταση Ταμιακών Ροών με την άμεση (ευθεία) μέθοδο.

Κατά το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθμός 7, οι παρεχόμενες με την άμεση μέθοδο πληροφορίες για τις μικτές εισπράξεις και πληρωμές μπορεί να προέρχονται:

α) Από τα λογιστικά δεδομένα της επιχείρησης, ή
β) Από προσαρμογή των πωλήσεων, του κόστους των πωληθέντων και άλλων στοιχείων του λογαριασμού αποτελεσμάτων, για:

- μεταβολές κατά τη διάρκεια της χρήσης στα αποθέματα και στις απαιτήσεις και υποχρεώσεις από τις συνήθειες επιχειρηματικές συναλλαγές (πελάτες-προμηθευτές).
- άλλα μη ταμιακής φύσης στοιχεία και
- άλλα στοιχεία των οποίων οι ταμιακές επιδράσεις αφορούν τις επενδυτικές ή χρηματοδοτικές ταμιακές ροές.

Κατά την έμμεση μέθοδο, η καθαρή ταμιακή ροή από τις συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες προσδιορίζεται με προσαρμογή του καθαρού αποτελέσματος (κέρδους ή ζημίας) για τις επιδράσεις από:

α)-μεταβολές κατά τη διάρκεια της χρήσης στα αποθέματα και στις απαιτήσεις και πληρωμές από τις συνήθεις επιχειρηματικές συναλλαγές (πελάτες, προμηθευτές).

β) μη ταμιακά στοιχεία όπως αποσβέσεις, προβλέψεις, φόροι μελλοντικοί (deferred taxes), μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημιές από συνάλλαγμα, μη διανεμηθέντα κέρδη συγγενών επιχειρήσεων και δικαιώματα μειοψηφίας και

γ) όλα τα άλλα στοιχεία, για τα οποία οι ταμιακές επιδράσεις αφορούν τις επενδυτικές και χρηματοδοτικές ταμιακές ροές.

Για τις ταμιακές ροές από τις επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες μιας επιχείρησης, το Δ.Λ.Π. αριθμός 7 ορίζει ότι μια επιχείρηση πρέπει να παρουσιάζει ξεχωριστά τις μεγαλύτερες κατηγορίες των μικτών ταμιακών εισπράξεων και πληρωμών, που αφορούν τις επενδύσεις και τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

**ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΜΙΑΣ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΘΕΙΑ ΜΕΘΟΔΟ**

Δίδονται ο Ισολογισμός, η ανάλυση των αποτελεσμάτων χρήσης και ορισμένες πληροφορίες της Βιομηχανίας "ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε."

**ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 31-12-2004
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.**

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	31-12-2004	31-12-2004	Αυξομειώσεις
Πάγιο Ενεργητικό	1.430.000	1.010.000	420.000
Αποσβέσεις πάγιου ενεργητικού	(206.000)	(136.000)	(70.000)
Καθαρό πάγιο ενεργητικό	1.224.000	874.000	350.000
Κυκλοφορούν ενεργητικό			
Αποθέματα	288.000	220.000	68.000
Απαιτήσεις (εισπρ. λογαριασμοί)	94.000	110.000	(16.000)
Χρεόγραφα	230.000	254.000	(24.000)
Διαθέσιμα	92.000	30.000	62.000
Σύνολο κυκλοφορ. ενεργητικού	704.000	614.000	91.000
Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού			
Προπληρωθέντα Έξοδα	2.000	10.000	(8.000)
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	1.930.000	1.498.000	432.000
ΠΑΘΗΤΙΚΟ			
Ίδια κεφάλαια			
Μετοχικό κεφάλαιο	552.000	400.000	152.000
Αποθεματικό υπέρ το άρτιο	378.000	230.000	148.000
Αποθεματικά	110.000	100.000	10.000
Αποτελέσματα σε νέο	170.000	164.000	6.000
Σύνολο Ιδίων κεφαλαίων	1.210.000	894.000	316.000
Υποχρεώσεις			
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Ομολογιακό δάνειο	590.000	490.000	100.000
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Προμηθευτές	100.000	86.000	14.000
Ελληνικό Δημόσιο – Φόροι πληρωτ.	6.000	10.000	(4.000)
Λοιπές υποχρεώσεις	24.000	18.000	6.000
Σύνολο Υποχρεώσεων	720.000	604.000	116.000
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	1.930.000	1.498.000	432.000

Ανάλυση λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης 2004

Πωλήσεις		1.396.000
μείον: Κόστος πωληθέντων		- 1.040.000
Μικτό κέρδος		356.000
Μείον: Έξοδα λειτουργιών		- 294.000
Μερικό κέρδος εκμετάλλευσης		62.000
Πλέον: Τόκοι πιστωτικοί	12.000	
Κέρδη από πώληση χρεογράφων	24.000	36.000
		98.000
Μείον: Τόκοι χρεωστικοί		- 46.000
		52.000
Μείον ζημιές πώλησης παγίου		6.000
Κέρδη εκμετάλλευσης προ φόρων		46.000
Φόρος Εισοδήματος		14.000
Καθαρά κέρδη		32.000

Συμπεριλαμβάνει αποσβέσεις ως εξής:

Αποσβέσεις ασωμάτων	14.400
Αποσβέσεις κτιρίων	36.000
Αποσβέσεις μηχανημάτων	69.300
Σύνολο	119.700

Πρόσθετες πληροφορίες:

Συναλλαγές που επηρεάζουν τους λογαριασμούς, αλλά δεν προκύπτουν από την εικόνα των λογαριασμών του Ισολογισμού 2004.

1. Αγορά χρεογράφων δρχ. 156.000 €.
2. Πώληση χρεογράφων αντί 204.000€. κόστους κτήσης 180.000 €.
3. Αγορά παγίων αντί 240.000 €.
4. Πώληση παγίων αντί 10.000 €. κόστος κτήσης των παγίων αυτών 20.000 €. με σωρευμένες αποσβέσεις 4.000 €.
5. Έκδοση ομολογιακού δανείου 200.000 € ονομαστικής αξίας για την απόκτηση παγίων.
6. Εξόφληση ομολογιών 100.000 € στην ονομαστική τους αξία κατά τη λήξη.
7. Αύξηση Κεφαλαίου με έκδοση νέων μετοχών 30.400 ονομ. αξίας η κάθε μια 5 €. Η συνολική τρέχουσα αξία των μετοχών αυτών ανέρχεται σε 300.000 €.
8. Πληρωμή μερισμάτων ποσού 16.000 €.

**ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ
(CASH FLOW) ΕΥΘΕΙΑ ΜΕΘΟΔΟΣ 31-12-2004**

Ταμιακές ροές από επιχειρηματικές δραστηριότητες

Εισπράξεις από πωλήσεις		1.412.000
Πληρωμές για		
Αγορές	1.094.000	
Δαπάνες επιχείρησης	206.000	
Φόρος εισοδήματος	<u>18.000</u>	<u>1.318.000</u>
Ταμιακές ροές από επιχειρηματικές δραστηριότητες		94.000

Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες

Αγορά χρεογράφων	(156.000)	
Πώληση χρεογράφων	204.000	
Αγορά παγίων	(240.000)	
Πώληση παγίων	10.000	
Εισπραχθέντες τόκοι	<u>12.000</u>	<u>(170.000)</u>
Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		- 170.000

Ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Εξόφληση ομολογιών	(100.000)	
Αύξηση κεφαλαίου	300.000	
Τόκοι πληρωθέντες	(46.000)	
Μερίσματα πληρωθέντα	<u>(16.000)</u>	<u>(138.000)</u>

Καθαρή μεταβολή (αύξηση) στις Ταμιακές Ροές **(62.000)**

Σημείωση: Μη ταμιακές επενδυτικές και χρηματοδοτικές συναλλαγές
Έκδοση ομολογιακού δανείου για την απόκτηση παγίων
200.000 €

Αναγκαίες επεξηγήσεις:

1) Πωλήσεις ως ανάλυση λογ/σμού αποτελεσμάτων 1.396.000 πλέον εισπράξεις από απαιτήσεις 16.000 = 1.412.000.

2) Κόστος πωληθέντων 1.040.000 (ως ανάλυση λογ/σμού αποτελεσμάτων) πλέον αύξηση αποθεμάτων 68.000 = 1.108.000 μείον αύξηση υποχρεώσεων προς προμηθευτές 14.000 = 1.094.000.

3) Έξοδα λειτουργιών κ.λπ. 294.000 (ως ανάλυση λογ/σμού αποτελεσμάτων) μείον αποσβέσεις 74.000 = 220.000 μείον μείωση προπληρωθέντων εξόδων 8.000 = 212.000 μείον αύξηση λοιπών υποχρεώσεων 6.000 = 206.000.

4) Φόρος εισοδήματος 14.000 (ως ανάλυση λογ/σμού αποτελεσμάτων) πλέον μείωση υποχρέωσης από φόρους 4.000 = 18.000.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΜΜΕΣΗ ΜΕΘΟΔΟ

Ταμιακές ροές από επιχειρηματικές δραστηριότητες

Καθαρά κέρδη		32.000
Πλέον ή Μείον:		
Κονδύλια μη επηρεάζοντα τις ταμιακές ροές		
Αποσβέσεις	74000	
Δαπάνες τόκων	46000	
Έσοδα τόκων	(12000)	
Κέρδος πωλήσεων χρεογράφων	(24000)	
Ζημία πώλησεως παγίων	(6000)	
Αύξηση στους εισπρακτέους λογαριασμούς(απαιτήσεις)	16000	
Αύξηση στα αποθεματικά	(68000)	
Μείωση στα προπληρωθέντα έξοδα	8000	
Αύξηση στους πληρωτέους λογαριασμούς (προμηθευτές)	14000	
Αύξηση στις λοιπές υποχρεώσεις	6000	
Μείωση στους πληρωτέους φόρους	<u>4000</u>	<u>62000</u>
		94000

Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες

Αγορές χρεογράφων		(156000)
Πώληση χρεογράφων	204000	
Αγορά παγίων	(240000)	
Πώληση παγίων	10000	
Τόκοι εισπραχθέντες	<u>12000</u>	<u>(170000)</u>

Ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Εξόφληση ομολογιών		(100000)
Αύξηση κεφαλαίου	300000	
Μερίσματα πληρωθέντα	(16000)	
Πληρωμές τόκων	<u>(46000)</u>	<u>138000</u>

Καθαρή αύξηση σε ταμιακές ροές **62000**

Σημείωση:

Μη ταμιακές επενδυτικές και χρηματοδοτικές συναλλαγές:
Έκδοση ομολογιακού δανείου για την απόκτηση παγίων 200000

**Φύλλο εργασίας κατάρτισης
Κατάστασης Ταμιακών ροών**

Ανάλυση	Υπόλοιπα Ισολογισμού	Χρέωση	Ανάλυση Συναλλαγών Πίστωση	Υπόλοιπα Ισολογισμού
Χρεώσεις	30,000	62,000		92,000
Εισπρακτέοι λογ/μοι(απαιτήσεις)	110,000		16,000	94,000
Αποθέματα	220,000	68,000		288,000
Προπληρωθέντα έξοδα	10,000		8,000	2,000
Χρεόγραφα	254,000	156,000	180,000	230,000
Πάγια	1,010,000	240,000	20,000	1,430,000
		200,000		
Σύνολο	1,634,000	726,000	224,000	2,136,000

Πιστώσεις				
Σωρευμένες αποσβές.	136,000	4,000	74,000	206,000
Πληρωτέοι λογαριασμοί (προμηθευτές)	86,000		14,000	100,000
Υποχρεώσεις(λοιπές)	18,000		6,000	24,000
Πληρωτέος φόρος εισοδήματος	10,000	4,000		6,000
Ομολογίες πληρωτές	490,000	100,000	200,000	590,000
Μετοχικό κεφάλαιο	400,000		152,000	552,000
Υπέρ το άρτιο	230,000		148,000	378,000
Αποθεματικά και Αποτελέσματα σε νέο	264,000	16,000	32,000	280,000
	<u>1,634,000</u>	<u>850,000</u>	<u>850,000</u>	<u>2,136,000</u>

Καθαρό κέρδος	32,000		
Αύξηση στους εισπρακτέους λογ/μους(απαιτήσεις)	16,000		
Αύξηση στα αποθεματικά			68,000
Μείωση στα προπληρωθέντα έξοδα	8,000		
Αύξηση στους πληρωτέους λογ/μους (προμηθευτές)			14,000
Αύξηση στις υποχρεώσεις (λοιπές)	6,000		
Μείωση στους πληρωτέους φόρους εισοδήματος			4,000
Κέρδος πώλησεως χρεογράφων			24,000
Ζημιά πώλησεως παγίου	6,000		
Δαπάνη αποσβέσεως	74,000		
Δαπάνη τόκων	46,000		
Έσοδα τόκων			12,000
Ταμιακές ροές από επενδ. δραστηριότητες			
Αγορά χρεογράφων			156,000
Πώληση επενδύσεων	204,000		
Αγορά παγίων			240,000
Πώληση παγίων	10,000		
Εισπραχθέντες τόκοι	12,000		

Ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Εξόφληση ομολογιών		100,000
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	300,000	
Μερίσματα πληρωθέντα		16,000
Τόκοι πληρωθέντες		<u>46,000</u>
	728,000	666,000
		(x) 62,000
Καθαρή αύξηση στις ταμιακές ροές	<u>728,000</u>	<u>728,000</u>

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΕΝΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ (ΤΡΑΠΕΖΑ)

Παρακάτω παρέχουμε το σχετικό υπόδειγμα του Δ.Λ.Π. αριθμός 7.

Το υπόδειγμα αυτής της κατάστασης περιλαμβάνει μόνο τα ποσά της τρέχουσας χρήσης, ενώ όπως είναι γνωστό απαιτούνται και τα αντίστοιχα κονδύλια της προηγούμενης χρήσης, σύμφωνα με το IAS No 5.

Στο υπόδειγμα αυτό χρησιμοποιείται η άμεση (ευθεία) μέθοδος.

Υπόδειγμα Ταμιακών ροών από τραπεζικές επιχειρηματικές δραστηριότητες

Τόκοι και προμήθειες εισπραχθείσες	30.000	
Τόκοι πληρωθέντες	(20.000)	
Εισπράξεις από διαγραφέντα δάνεια	400	
Πληρωμές στους υπαλλήλους και στους προμηθευτές	<u>(2.000)</u>	
Κέρδος επιχείρησης πριν από τις μεταβολές στα επιχειρηματικά στοιχεία	8.400	
(Αύξηση) ή μείωση στα επιχειρηματικά στοιχεία:		
Βραχυπρόθεσμα κεφάλαια	(700)	
Καταθέσεις που κρατούνται για λόγους ασφαλείας συναλλαγών ή νομισματικούς	300	
Κεφάλαια προκαταβληθέντα στους πελάτες	(200)	
Καθαρή αύξηση στα εισπρακτέα κονδύλια των πιστωτικών καρτών	(420)	
Λοιπές βραχείας διάρκειας διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα	(210)	
Αύξηση ή (μείωση) στις επιχειρηματικές υποχρεωθείς:		
Καταθέσεις πελατών	1.000	
Πιστοποιητικά καταθέσεων διαπραγματεύσιμα	<u>300</u>	
Καθαρό ταμείο από επιχειρηματικές δραστηριότητες πριν από φόρους	4.000	
Πληρωθέντες φόροι εισοδήματος	<u>(200)</u>	11.670

Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες

Πώληση θυγατρικής Υ	150	
Εισπραχθέντα μερίσματα	300	
Τόκοι εισπραχθέντες	500	
Προϊόν πωλήσεως μη διαπραγματεύσιμων Χρεογράφων	1.500	
Αγορά μη διαπραγματεύσιμων χρεογράφων	(800)	
Αγορά παγίων	<u>(300)</u>	1.350

Ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Έκδοση δανείου	2.500	
Έκδοση προνομιούχων μετοχών από θυγατρικές	600	
Πληρωμή μακροπρόθεσμων δανείων	(420)	
Καθαρή μείωση σε άλλα δάνεια	(700)	
Μερίσματα πληρωθέντα	(200)	1.780
Επίδραση των μεταβολών των τιμών συναλλάγματος επί των ταμιακών και ταμιακών ισοδύναμων		<u>540</u>
Καθαρή αύξηση στα ταμιακά και ταμιακά ισοδύναμα		15.340
Ταμιακά και ταμιακά ισοδύναμα στην αρχή της χρήσης		<u>2.400</u>
Ταμιακά και ταμιακά ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου		17.740

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

**1° ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ**

"ΣΑΤΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΙΠΛΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ Α.Ε."

"SATO ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΙΠΛΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ Α.Ε."**Ιστορικό**

Η " SATO ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΙΠΛΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ Α.Ε. " αποτελεί τη συνέχεια της εταιρίας " ΜΕΤΑΛΛΟΝ ΕΛΛΑΣ Ο.Ε." η οποία ιδρύθηκε το 1964 από τους Σ. Θεοδωρίδη και Λ. Βεργούλα στη Θεσσαλονίκη.

Το 1974 η " ΜΕΤΑΛΛΟΝ ΕΛΛΑΣ Ο.Ε." μετονομάστηκε σε " SATO ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΙΠΛΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ Α.Ε."

Η βασική δραστηριότητα της SATO είναι η οργάνωση επαγγελματικών χώρων και η κάλυψη των αναγκών τους με έπιπλα γραφείου.

Κατασκευάζει καθίσματα και γραφεία, τραπέζια συνεδρίων, έπιπλα αρχειοθέτησης και φύλαξης, διαχωριστικά χώρου, εξοπλισμό συνεδριακών χώρων, αμφιθεάτρων και χώρων εκπαίδευσης, σε ευρύ φάσμα τιμών, που καλύπτουν όλες τις απαιτήσεις των πελατών της.

Γεγονότα – σταθμοί που χαρακτήρισαν την πορεία της εταιρίας

- 1964 Ίδρυση της ΜΕΤΑΛΛΟΝ ΕΛΛΑΣ από τους Σ. Θεοδωρίδη και Λ. Βεργούλα στη Θεσσαλονίκη.
- 1974 Μετονομασία σε " SATO ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΙΠΛΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ Α.Ε."
- 1975 Είσοδος στη αγορά της Αθήνας με την ίδρυση της πρώτης έκθεσης στην Αθήνα
- 1990 Εισαγωγή της μετοχής στην Κύρια αγορά του Χ.Α.Α. με υπερκάλυψη της Δημόσιας εγγραφής κατά 24 φορές
- 1996 Σύναψη αποκλειστικής συνεργασίας με τον ιταλικό όμιλο Natuzzi και ίδρυση του δικτύου καταστημάτων Divani & Divani.
- 1997 Πιστοποίηση κατά ISO 9002
- 1998 Πιστοποίηση κατά ISO 9001
- 1999 Σύναψη στρατηγικής σημασίας συνεργασία με την Δανέζικη Dehka Holdings και ίδρυση της θυγατρικής εταιρείας Bo Concert με αντικείμενο δραστηριότητας το οικιακό έπιπλο
- 2000 Πιστοποίηση περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά EMAS
- 2000 Εξαγορά του πλειοψηφικού πακέτου της γερμανικής εταιρίας κατασκευής καθισμάτων γραφείου Grammer Burostuhle GmbH.

Εταιρικό προφίλ

Η εταιρεία SATO A.E. είναι σήμερα η μεγαλύτερη εταιρία παραγωγής και εμπορίας επίπλων γραφείου στην Ελλάδα. Εδρεύει στη Θεσσαλονίκη όπου και διαθέτει 2 εργοστάσια με 12 μονάδες κατεργασίας υλικών για την παραγωγή των επίπλων της, εκθέσεις και αντιπροσώπους σε μεγάλες πόλεις, και ευρύτατο σύστημα διανομής σε όλη τη χώρα.

Συνολικά απασχολεί πάνω από 360 εργαζομένους και διαθέτει χώρους παραγωγικών μονάδων άνω των 33.000 τ.μ.

Οι δραστηριότητες της SATO καλύπτουν όλη την Ελλάδα και επεκτείνονται σε μεγάλο μέρος της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής.

Συστατικά της μέχρι τώρα αναπτυξιακής πορείας της SATO, η οποία το 2002 συμπληρώνει 38 χρόνια δημιουργικής δραστηριότητας στο κλάδο των επίπλων γραφείου, τα οποία υιοθετήθηκαν αταλάντευτα από τους ιδρυτές της είναι τα παρακάτω:

- Εξασφάλιση τεχνογνωσίας
- Εργονομία και Λειτουργικότητα των προϊόντων
- Συγκράτηση του κόστους για την επίτευξη της καλύτερης τιμής προς όφελος του πελάτη
- Έμφαση στο σχεδιασμό και στην επιλογή των υλικών

Η φιλοσοφία της SATO είναι πελατοκεντρική. Φροντίζει πάντα να ικανοποιεί πρώτη τις ανάγκες τους, εξελίσσοντας συνεχώς τα προϊόντα της και διενεργώντας συχνά έρευνες αγοράς.

Το Τμήμα Εξυπηρέτησης Πελατών είναι πάντα στην διάθεση τους, δημιουργώντας μακροχρόνιες σχέσεις αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

Μεταξύ των πελατών μας συγκαταλέγονται μερικά από τα μεγαλύτερα ονόματα της ελληνικής αγοράς σε όλους τους τομείς της οικονομίας (βιομηχανία, δημόσιο, τράπεζες, οργανισμοί, ελεύθεροι επαγγελματίες αλλά και ιδιώτες).

Χιλιάδες άνθρωποι απολαμβάνουν το ιδανικό περιβάλλον εργασίας SATO, εργαζόμενοι και δημιουργώντας κάτω από τις καλύτερες συνθήκες.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ " SATO "**Ενίσχυση της κερδοφορίας και συνολικά των οικονομικών μεγεθών
μητρικής και Ομίλου**

Τα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν τις προβλέψεις της διοίκησης της εταιρίας

Ενίσχυση της κερδοφορίας της παρουσιάζει η SATO, καθώς και σημαντική βελτίωση των ενοποιημένων αποτελεσμάτων παρουσιάζει ο Όμιλος, σύμφωνα με τα οικονομικά στοιχεία εννεαμήνου 2004.

Πιο συγκεκριμένα οι πωλήσεις της μητρικής ανήλθαν στα 36.353 χιλ.€ έναντι 25.949 χιλ.€ του εννεαμήνου 2003 παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης 40%.

Το Μικτό περιθώριο κέρδους παρουσιάζει περαιτέρω βελτίωση και ανήλθε στο 51% έναντι 48,4% του αντίστοιχου περυσινού διαστήματος.

Ενισχυμένα παρουσιάζονται και τα κέρδη EBITDA (προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων) που διαμορφώθηκαν στα 5.264 χιλ.€ έναντι 3.276 χιλ.€ του εννεαμήνου 2003. Τα κέρδη προ φόρων της εταιρίας παρουσιάζουν σημαντική άνοδο και ανήλθαν στα 2.941 χιλ. € έναντι 320.8 χιλ. € το εννεάμηνο 2003.

Σημαντικά βελτιωμένα εμφανίζονται και τα ενοποιημένα αποτελέσματα παρά τις επιπτώσεις στην κερδοφορία που έχουν τα αποτελέσματα της θυγατρικής δανικής εταιρίας Denka Holdings (ενοποιείται με την μέθοδο της καθαρής θέσης).

Ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών ανήλθε στο εννεάμηνο 2004 σε 59.059 χιλ. € έναντι 47.847 χιλ.€ παρουσιάζοντας αύξηση 23,4%. Βελτιωμένο εμφανίζεται και το Μικτό περιθώριο κέρδους του Ομίλου που ανήλθε στα 43,3% το εννεάμηνο έναντι 40% του εννεαμήνου 2003.

Τα κέρδη EBITDA σε ενοποιημένο επίπεδο ανήλθαν στα 2.370 χιλ.€ έναντι 41 χιλ. € του αντίστοιχου περυσινού διαστήματος. Όπως αναφέρθηκε η κερδοφορία επηρεάστηκε από τα αποτελέσματα αποτίμησης συγγενών εταιριών κατά 1.555 χιλ.€, και παρά την μείωση του ύψους τους, εμφανίζονται ζημιές (-1.108 χιλ.€) έναντι (-4.021 χιλ.€) του εννεαμήνου 2003. Χωρίς τις ζημιές αποτίμησης τα κέρδη προ φόρων του Ομίλου ανήλθαν σε 447 χιλ.€ έναντι ζημιών 2.177 χιλ.€ του 2003.

Τα πιο πάνω αποτελέσματα επιβεβαίωσαν τις θετικές προοπτικές που παρουσίαζε η φετινή χρονιά, κάτι που αναμένεται να αποτυπωθεί και στα ετήσια αποτελέσματα της χρήσης 2004.

Η SATO είναι εταιρεία εισηγμένη στην κύρια Αγορά του Χρηματιστηρίου Αθηνών από τον Ιούνιο του 1990. Για περισσότερες πληροφορίες δείτε την ενότητα Ενημέρωση Επενδυτών.

Θυγατρικές εταιρίες

Η στρατηγική της SATO είναι προσανατολισμένη στην ενδυνάμωση του τομέα επαγγελματικού επίπλου και στην ενίσχυση της παρουσίας της στην Ευρωπαϊκή αγορά. Για το σκοπό αυτό η εταιρία αξιοποιεί τις υπάρχουσες συμμαχίες της και παράλληλα διευρύνει με νέες συνεργασίες την κατεύθυνση αυτή.

Οι θυγατρικές εταιρίες του ομίλου SATO και οι συμμετοχές σε άλλες εταιρίες είναι:

1.- GRAMMER BUROSTUHLER GmbH

Η SATO κατά το 2000 προέβη σε εξαγορά του 75% της γερμανικής εταιρίας Grammer GmbH της οποίας κύρια δραστηριότητα είναι η παραγωγή και εμπορία επαγγελματικών καθισμάτων και καθισμάτων αμφιθεάτρου, δραστηριοποιείται στη Γερμανική και γενικότερα την Ευρωπαϊκή αγορά, ενώ μέσω των θυγατρικών της εξαπλώνει τη δραστηριότητα της διεθνώς.

Συγκεκριμένα οι θυγατρικές της εταιρίες είναι: Grammer USA, Grammer Grance, TCC Germany, Grammer Turkey και Grammer Mexico.

2.- Denka Holdings

Στο χώρο του οικιακού επίπλου αύξησε σημαντικά τη συμμετοχή της στη Δανέζικη εταιρεία Denka Holdings κατέχοντας το 30,7%. Η εταιρία Denka Holdings είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο της Κοπεγχάγης και είναι εταιρία παραγωγής και εμπορίας οικιακών και επαγγελματικών επίπλων με συνολικό τζίρο 94.32 εκατ. €

3.- Bo Concept A.E.

Η εταιρεία αυτή του ομίλου (75% ποσοστό συμμετοχής) είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη στην Ελλάδα της αλυσίδας οικιακών επίπλων Bo Concept.

4.- Bo Concept Poland

Είναι και το joint – venture των δύο εταιριών για την ανάπτυξη της ίδιας αλυσίδας καταστημάτων στην Πολωνία στο οποίο η SATO συμμετέχει με ποσοστό 40%. Έχουν ήδη ξεκινήσει δύο καταστήματα στην Πολωνία και προγραμματίζονται σύντομα να λειτουργήσουν άλλα δύο.

5.- BEPSA A.E.

Θυγατρική εταιρία που δραστηριοποιείται στην εμπορία οικιακών και επαγγελματικών καναπέδων του Ιταλικού Οίκου Natuzzi, μέσω δικτύου 15 καταστημάτων με το εμπορικό σήμα Divani & Divani συντελώντας και αυτή στη διεύρυνση της γκάμας των επίπλων που προσφέρει ο Όμιλος.

6.- SATO ROMANIA Ltd

Αμιγώς εμπορική επιχείρηση η οποία ιδρύθηκε το 1996 και βασική της δραστηριότητα είναι η πώληση των προϊόντων της SATO στη Ρουμανία

7.- SATO BULGARIA

Η εταιρεία ιδρύθηκε το 1994. Είναι αμιγώς εμπορική επιχείρηση με βασική της δραστηριότητα την πώληση των προϊόντων της SATO στη Βουλγαρία

8.- SATO RAMLER S.A.

Είναι μία joint venture εταιρία, η οποία ιδρύθηκε στις αρχές του 2001, από την SATO S.A και την Ramler Group of Companies, την ηγετική εταιρία επίπλων στην Αυστραλία.

Η νέα εταιρεία ειδικεύεται στην εμπορία και παροχή επίπλων, καθώς και εξοπλισμού παντός τύπου ή υπηρεσιών για την οργάνωση, την διαρρύθμιση, την διακόσμηση αθλητικών εγκαταστάσεων και δημοσίων χώρων και την οργάνωση και υποστήριξη αθλητικών ή άλλων δημοσίων εκδηλώσεων.

Όσον αφορά τις δραστηριότητες της εταιρίας στο Real Estate (συμμετοχή 15% στην Αναστηλωτική Α.Ε) η εταιρία σταδιακά αποεπενδύει και θα ασχοληθεί αποκλειστικά με την παραγωγή και εμπορία επαγγελματικών και οικιακών επίπλων στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Τα παραπάνω εξασφαλίζουν στον όμιλο SATO, σε εμπορικό επίπεδο, ένα εξαιρετικά διευρυμένο δίκτυο και ευκαιρίες εκμετάλλευσης νέων αγορών και σε επίπεδο παραγωγής τεχνογνωσία και πρόσβαση σε τεχνολογία αιχμής.

SATO A.E.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΙΠΛΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2003 - 29η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝ.-31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2003)

ΑΡ. Μ.Α.Ε. 8406/06/Β/86/15

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

	Ποσό κλειομένης χρήσεως 2003 €			Ποσό προηγούμενης χρήσεως 2002 €		
	Αξία κτήσεως	Αποβέσεις	Αναπόβ. αξία	Αξία κτήσεως	Αποβέσεις	Αναπόβ. αξία
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ						
1. Έξοδα ιδρύσεως & πρώτης εγκατάστασης	3.744.504,05	3.187.955,80	556.548,25	3.523.845,54	2.798.650,24	725.195,30
	<u>3.744.504,05</u>	<u>3.187.955,80</u>	<u>556.548,25</u>	<u>3.523.845,54</u>	<u>2.798.650,24</u>	<u>725.195,30</u>
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
Ι. Ανώματες Ακίνητοποιήσεις						
1. Έξοδα ερευνών & αναπτύξεως	2.976.919,16	2.716.242,14	260.677,02	2.962.732,16	2.547.390,49	415.341,67
2. Παραχωρήσεις & δικαιώμ. βιομ. ιδιοκτ.	60.232,50	59.406,16	826,34	57.879,98	49.009,90	8.870,08
5. Λοιπές ανώματες ακίνητοποιήσεις	194.634,95	119.506,41	75.128,54	194.634,95	81.942,33	112.692,62
	<u>3.231.786,61</u>	<u>2.895.154,71</u>	<u>336.631,90</u>	<u>3.215.247,09</u>	<u>2.678.342,72</u>	<u>536.904,37</u>
ΙΙ. Ενσώματες Ακίνητοποιήσεις						
1. Γήπεδα - Οικόπεδα	1.282.101,03	0,00	1.282.101,03	2.039.095,03	0,00	2.039.095,03
3. Κτίρια - Εγκαταστάσεις κτιρίων - Τεχνικά έργα	8.841.918,58	6.068.492,73	2.773.425,85	14.976.765,92	5.648.415,59	9.328.350,33
4. Μηχάνημα - Εγκαταστάσεις	10.042.651,81	8.284.187,08	1.758.464,73	9.822.526,30	7.725.475,35	2.097.050,95
5. Μεταφορικά μέσα	666.175,81	523.234,15	142.941,66	665.182,81	476.772,49	188.410,32
6. Επιπλα & λοιπές εξοπλισμός	3.391.201,74	2.448.383,30	942.818,44	2.874.208,73	2.113.615,40	760.593,33
7. Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση & προκαταβολές	600.399,57	0,00	600.399,57	37.065,36	0,00	37.065,36
	<u>24.824.448,54</u>	<u>17.324.297,26</u>	<u>7.500.151,28</u>	<u>30.414.844,15</u>	<u>15.964.278,83</u>	<u>14.450.565,32</u>
Σύνολο Ακίνητοποιήσεων (ΓΙ + ΓΙΙ)	<u>28.056.235,15</u>	<u>20.219.451,97</u>	<u>7.836.783,18</u>	<u>33.630.091,24</u>	<u>18.642.621,55</u>	<u>14.987.469,69</u>
ΙΙΙ. Συμμετοχές & Άλλες Μακρ./σμες Χρηματοοικονομικές Απατήσεις						
1. Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρ.			22.630.382,81			22.024.338,13
2. Συμμετοχές σε λοιπές επιχειρ.			6.149.904,62			6.149.904,62
3. Μακροπρ. απαιτ. κατά συν. επιχ.			1.130.000,00			1.350.000,00
7. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις			240.864,47			239.974,99
			<u>30.151.151,90</u>			<u>29.764.217,74</u>
Σύνολο Παγίου Ενεργητικού (ΓΙ + ΓΙΙ + ΓΙΙΙ)			<u>37.987.935,08</u>			<u>44.751.587,43</u>
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
Ι. Αποθέματα						
1. Εμπορεύματα			2.372.929,17			1.464.086,29
2. Προϊόντα έτοιμα & ημιτελή			3.153.750,55			3.176.892,69
4. Πρώτες & βοηθητικές ύλες - Αναλ. υλικά			2.588.789,66			2.858.363,16
5. Προκαταβολές για αγορές αποθεμάτων			17.654,63			91.727,89
			<u>8.133.124,01</u>			<u>7.591.070,03</u>
ΙΙ. Απαιτήσεις						
1. Πελάτες		10.369.676,53			12.745.229,52	
Μείων: Προβλέψεις		<u>1.108.703,48</u>	9.260.973,05		<u>957.980,27</u>	11.787.249,25
3. Γραμμάτια σε καθυστέρηση			0,00			2.042,61
3α. Επιταγές εισπρακτέες			3.319.308,13			2.200.196,59
3β. Επιταγές σε καθυστέρηση			381.583,89			301.509,71
5. Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων			1.805.129,02			249.312,29
10. Επισφαλείς- επιδικοί πελάτες & χρεώστες			306.395,31			543.648,09
11. Χρεώστες διάφοροι			728.355,61			5.226.513,98
12. Λογ/σμοί διαχειρίσεως πρακτών & πιστώσεων			14.715,27			19.513,05
			<u>15.816.460,28</u>			<u>20.329.985,57</u>
ΙΙΙ. Χρεόγραφα						
1. Μετοχές			3.228,17			3.228,17
3. Λοιπά χρεόγραφα			2.054.292,00			2.054.292,00
			<u>2.057.520,17</u>			<u>2.057.520,17</u>
ΙV. Διαθέσιμα						
1. Ταμείο			57.014,76			32.870,91
3. Καταθέσεις όψεως & προθεσμίας			918.790,44			720.867,35
			<u>975.805,20</u>			<u>753.738,26</u>
Σύνολο Κυκλοφορούντος Ενεργητικού (ΔΙ + ΔΙΙ + ΔΙΙΙ + ΔΙV)			<u>26.982.909,66</u>			<u>30.732.314,03</u>
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ						
1. Έξοδα επομένης χρήσεως			123.318,63			28.485,96
2. Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα			33.777,87			23.476,00
3. Λοιποί μεταβατικοί λογ/σμοί ενεργητ.			1.782,02			46.118,71
			<u>158.878,52</u>			<u>98.080,67</u>
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Β + Γ + Δ + Ε)			<u>65.686.271,51</u>			<u>76.387.277,43</u>
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ						
2. Χρεωστικοί λογ/σμοί εγγυήσεων & εμφορημάτων ασφαλειών			5.142.103,42			4.658.365,40

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- Οι επενδύσεις σε πάγια στοιχεία για το 2003 ανήλθαν σε € 2.101 χιλ.
- Ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού την 31.12.2003 ανήλθε σε 321 άτομα.
- Στα αποτελέσματα της χρήσεως του 2003 έχουν γίνει οι ανάλογες προβλέψεις για δαδουλευμένες δαπάνες των οποίων τα στοιχεία δεν είχαν περιέλθει στην Εταιρεία.
- Οι βασικές λογιστικές αρχές που ακολουθήθηκαν είναι ίδιες με αυτές που τηρήθηκαν για την κατάρτιση του ισολογισμού της χρήσεως 2002.
- Επί των παγίων δεν υφίστανται εμπόδια βάρη.

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

Ποσό κλειομένης
χρήσεως 2003 €

Ποσό προηγούμενης
χρήσεως 2002 €

A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

I. Κεφάλαιο (Ποτοχικό)

22.800.592 μετ. των 0,99ευρω

1. Κατοβερλημένο

20.520.523,80

20.520.523,80

II. Διαφορά από Έκδοση Μετοχών Υπέρ το Άρτιο

7.402.454,50

7.402.454,50

III. Διαφορές Αναπροσαρμογής - Επιχορηγήσεις Επενδύσεων

3. Επιχορηγήσεις επενδύσεων παγίου ενεργητικού

223.402,33

326.357,69

IV. Αποθεματικά Κεφάλαια

1. Τακτικό αποθεματικό

999.602,52

989.007,18

4. Έκτακτα αποθεματικά

706.718,52

847.315,18

5. Αφορολόγητα αποθεματικά

5.259.886,03

5.259.886,03

ειδικών διατάξεων νόμων

-539.182,11

-539.182,11

6. Ίδιες μετοχές

6.427.024,96

6.557.026,28

V. Αποτελέσματα εις Νέον

Υπόλοιπα κερδών χρήσεως εις νέον

0,00

-873.052,31

Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων (AI + AII + AIII + AIV + AV)

34.573.405,59

33.933.309,96

Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ & ΕΞΟΔΑ

1. Προβλέψεις για αποζημίωση

λόγω εξόδου από την υπηρεσία

58.106,18

58.388,05

2. Λοιπές προβλέψεις

73.955,38

73.548,01

132.061,56

131.936,06

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

I. Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις

2. Δάνεια Τραπεζών

4.249.999,92

1.304.459,15

II. Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

1. Προμηθευτές

4.231.237,86

4.626.245,06

3. Τράπεζες -Λογ/μοί βραχυπρ. υποχρεώσεις

19.801.101,20

33.846.811,39

4. Προκαταβολές πελατών

846.707,44

860.163,10

5. Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη

464.163,93

582.061,20

6. Ασφαλιστικοί οργανισμοί

359.634,05

350.217,62

10. Μερίσματα πληρωτέα

536.560,54

63.828,67

11. Πιστωτές διάφοροι

253.110,07

247.632,40

26.492.515,09

40.576.959,44

Σύνολο Υποχρεώσεων (ΓI + ΓII)

30.742.515,91

41.881.418,59

Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

2. Έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα

238.289,35

360.497,90

3. Λοιποί μεταβατικοί λογαρμοί παθητ.

0,00

114,92

238.289,35

360.612,82

ΓΕΝ. ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (A + B + Γ + Δ)

65.686.271,51

76.307.277,43

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ

2. Πιστωτικοί λογ/μοί εγγυήσεων

& εμπρ/των ασφαλειών

5.142.103,42

4.658.365,40

6. Ανάλυση πωλήσεων κατά ΣΤΑΚΟΔ-03: Κωδ. 361.1 κατασκευή κερακλών καθισμάτων: € 8.058.029,38, κωδ. 361.2 κατασκευή άλλων επίπλων για γραφεία και καταστήματα: € 15.529.669,50, κωδ. 518.5 χονδρικό εμπόριο επίπλων γραφείων: € 10.833.012,95, κωδ. 524.4 λιανικό εμπόριο επίπλων: € 2.250.511,74, κωδ. 713.3 εκμίσθωση μηχαν. & εξοπλισμού γραφείων: € 476.945,34.

7. Η εταιρεία το Δεκέμβριο 2003 προχώρησε στην πώληση και επαναπώληση (sale and lease back) κυρίως ιδιοκτησίας της στην οδό Κηφισίας ύψους € 9 εκ. εφαρμόζοντας τη φορολογική νομοθεσία εκτός της περίπτωσης του ΦΠΑ για την οποία αναμένεται ερμηνευτική, διευκρινιστική εγκύκλιος.

8. Δεν υπάρχουν επίδικες ή υπό διαταγή διαφορές καθώς και αποφάσεις δικαστικών ή διαιτητικών αρχών, που ενδέχεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση της Εταιρείας.

9. Η τελευταία αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων της εταιρείας έγινε την 31.12.2000 βάσει του Ν. 2065/92

**ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2003
(1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2003)**

Ποσά κλειομένης χρήσεως 2003 €

Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2002 €

Ι. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ			
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)		37.148.188,91	35.075.048,29
Μείον: Κόστος πωλήσεων		19.432.119,03	19.700.596,25
Μικτά αποτεύτα εκμετεύσεως (Κέρδη)		17.716.069,88	15.374.452,04
Πλέον: Άλλα έσοδα εκμετεύσεως		450.380,89	665.275,03
Σύνολο		<u>18.166.450,77</u>	<u>16.039.727,07</u>
Μείον: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	3.659.718,78		4.127.032,41
2. Έξοδ. λειπ. ερευνών - ανάπτυξης	338.533,25		300.131,57
3. Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως	<u>11.508.771,28</u>	<u>15.507.023,31</u>	<u>11.219.909,35</u>
Μερικά αποτεύτα εκμετεύσεως (Κέρδη)		2.659.427,46	392.653,74
Πλέον:			
2. Έσοδα χρεογράφων	1.628,27		8.459,61
4. Πιστωτ. τόκοι & συναφή έσοδα	<u>315.465,38</u>		<u>215.882,79</u>
			224.342,40
Μείον:			
3. Χρεωστικοί τόκοι	<u>1.711.585,32</u>	<u>-1.394.491,67</u>	1.855.155,74
Ολικά αποτεύτα εκμετεύσεως (Κέρδη/Ζημιές)		1.264.935,79	-1.630.813,34
ΙΙ. ΠΑΡΟΝ ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
1. Έκτακτα & ανόργανα έσοδα	154.615,39		365.188,63
2. Έκτακτα κέρδη	1.843.910,89		33.525,43
3. Έσοδα προηγ. χρήσεων	12.573,02		37.351,11
4. Έσοδα από προβλ. προηγ. χρήσεων	<u>4.286,99</u>	2.015.386,26	<u>16.123,71</u>
Μείον:			
1. Έκτακτα & ανόργανα έξοδα	40.508,67		120.261,55
2. Έκτακτες ζημιές	1.387.114,93		188.259,80
3. Έξοδα προηγ. χρήσεων	33.323,09		64.587,48
4. Προβλ. για έκτακτους κινδύνους	<u>620.312,73</u>	2.081.258,42	<u>157.111,17</u>
Οργανικό & έκτακτα αποτεύτα (Κέρδη/Ζημιές)		-65.873,16	530.220,00
Μείον: Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχ.	2.418.358,73	1.199.062,63	-1.316.190,72
Μείον: Οι από αυτές ενσωμ/νες στο λειτουργικό κόστος	<u>2.418.358,73</u>	<u>0,00</u>	2.123.302,60
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ)			
ΧΡΗΣΕΩΣ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ		<u>1.199.062,63</u>	<u>-1.316.190,72</u>

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2003
(1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ-31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2003)**

	Ποσό κλειομ. χρήσεως 2003 €	Ποσό προηγ. χρήσεως 2002 €
Καθαρά αποτελέσματα (Κέρδη)/Ζημιές χρήσεως	1.199.662,63	-1.316.190,72
(+) ή (-) Υπόλοιπο αποτελεσμάτων (Κερδών/Ζημιών) προηγ. χρήσεων	-873.052,31	443.138,41
Αποθεματικά προς διάθεση	<u>140.596,66</u>	<u>0,00</u>
Σύνολο	466.606,98	-873.052,31
Κέρδη προς διάθεση	<u>466.606,98</u>	
Ζημιές εις νέον	<u>0,00</u>	<u>-873.052,31</u>
 <i>H διάθεση των (κερδών/ζημιών) γίνεται ως εξής:</i>		
1. Τακτικό αποθεματικό	10.595,34	0,00
2. Πρώτο μέρισμα	456.011,64	0,00
8. Υπόλοιπο ζημιών εις νέον	<u>0,00</u>	<u>-873.052,31</u>
	<u>466.606,98</u>	<u>-873.052,31</u>

ΒΕΡΝΗ ΒΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, 31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2004

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.
ΣΠΗΤΗΣ Κ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
Α.Δ.Τ. Ν 331642/84

Ο Δ/ΝΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
Α.Δ.Τ. Σ 314980/97

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ Δ/ΝΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ
Α.Δ.Τ. Σ 037497/96

Ο ΟΙΚΟΝ Δ/ΝΤΗΣ
ΚΩΝ/ΝΟΣ Α. ΜΑΡΚΑΖΟΣ
Α.Δ.Τ. Σ 073763

Η Δ/ΝΤΡΙΑ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ Β. ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ
Α.Δ.Τ. Α 255142

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας «SATO A.E.» - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΙΠΛΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις, καθώς και το σχετικό Πρόσθετο, της Ανώνυμης Εταιρείας «SATO A.E.» - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΙΠΛΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2003. Ο έλεγχός μας, στο πλαίσιο του οποίου λάβαμε και γνώση πλήρους λογιστικού απολογισμού των εργασιών των υποκαταστημάτων της εταιρείας, έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του Κ.Ν. 2190/1920 -περι ανωνύμων εταιρειών- και τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρίναμε κατάλληλες, με βάση τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σύμφωνο Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Τέθηκαν στη διάθεσή μας τα βιβλία και στοιχεία που ήμερες ή εταιρεία και μας ούδην σε αναφορές για τον έλεγχο πλημμελούς και ανεξάρτητης των ζημιών. Η εταιρεία ελήφθη υπό το Ελληνικό Γενικό Γνωστικό Σχέδιο. Δεν πραγματοποιήθηκε η μέθοδος επιμετρικής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση και το κόστος παραγωγής που προκύπτει από τα λογιστικά βιβλία προσδιορίθηκε σύμφωνα με τις παραδεδειγμένες αρχές λογισμού του κόστους. Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του περιεχομένου της εκθέσεως Διαχειρίσεως του Διοικητικού Συμβουλίου προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων με τις σχετικές Οικονομικές Καταστάσεις. Το Πρόσθετο περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από την παρ. 1 του άρθρου 42α του κ.ν. 2190/1920, από τον ανωτέρω ελεγκτή μας προκύπτει το εξής: 1. Στην λογιστική του Εισοδηματικού «Στοιχείου» 2 Μικροσυντάχθηκε απαιτούμενο περιλαμβάνεται ποσό € 27,9 εκατ. που αντηρροαυπέδει την αξία κτήσεως συμμετοχών σε οκτώ εταιρείες, εκ των οποίων τέσσερις ελέγχονται από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές και μία βρίσκεται στο στάδιο της εκκαθάρισης. Η σχετική αποτίμηση έγινε, όπως και την προηγούμενη περίοδο, βάσει του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Π.Δ. 186/1992) και όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 3229/2004, άρθρο 32, στην αξία κτήσεώς τους. Αν οι συμμετοχές είχαν αποτιμηθεί στη χρησιμότερη αξία μεταξύ τιμής κτήσεως και τρεχουσας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920, θα προέκυπτε διαφορά υποτίμησης (ζημία αποτίμησης) € 18,3 εκατ. Περίπου, για την οποία δεν σχηματίστηκε σχετική πρόβλεψη σε βάρος των αποτελεσμάτων χρήσης κατά € 3,6 εκατ. περίπου και σε βάρος των αποτελεσμάτων προηγούμενων χρήσεων κατά € 14,7 εκατ. περίπου. Η κατά 100% θυγατρική εταιρεία SATO Βουλγαρίας, η οποία βρίσκεται στο στάδιο της εκκαθάρισης, εμφανίζει ορθή καθαρή θέση και οφείλει στη SATO A.E. από εμπορική δραστηριότητα ποσό € 272 χιλ. 2. Η εταιρεία βασισμένη στην υπ' αριθμ. 205/1988 γνωμοδότηση των Νομικών Συμβούλων Διοικήσεως, με την οποία ερμηνεύονται οι διατάξεις του άρθρου 42ε παρ. 14 του Κ.Ν. 2190/1920, δεν σχημάτισε πρόβλεψη για αποζημίωση του προσωπικού της λόγω εξόδου από την υπηρεσία, επειδή κανένας από τα προσωπικά της δεν θα έχει συμπληρώσει τις ετήσιες συνταξοδότησης κατά την απόλυση χρήση, υπό όλοις σχηματίσει πρόβλεψη ποσού € 58 χιλ. που καλύπτει μέρος το προσωπικό που δεμειώνεται ύστερα συνταξοδότησης μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσης. Εάν η Εταιρεία σχημάτιζε πρόβλεψη για το σύνολο του προσωπικού της λόγω εξόδου από την υπηρεσία για συνταξοδότηση, θα προέκυπτε διαφορά ποσού € 857 χιλ., από το οποίο ποσό 24 χιλ. θα έπρεπε να βαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης και ποσό 833 χιλ. τα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων. 3. Η Εταιρεία δεν έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές για τις χρήσεις 2000-2003, και κατά συνέπεια οι φορολογικές υποχρεώσεις της Εταιρείας για φόρο εισοδήματος και λιπαρού φόρου για τις χρήσεις αυτές δεν έχουν καθοστεί οριστικά. Κατά τη γνώμη μας, οι ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις, οι οποίες προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της εταιρείας, απεικονίζουν, μαζί με το Πρόσθετο, αφού ληφθούν υπόψη οι παραπάνω παρατηρήσεις μας και η σημείωση της Εταιρείας αριθμ. 7, την περιουσιακή διάρθρωση και την οικονομική θέση της εταιρείας κατά την 31η Δεκεμβρίου 2003 και τα αποτελέσματα της χρήσεως που έληξε αυτή την ημερομηνία, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν και λογιστικών αρχών οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδεκτές και δεν διαφέρουν από εκείνες που η εταιρεία εφόρμωσε στην προηγούμενη χρήση.

Αθήνα, 25 Φεβρουαρίου 2004

Ο ΟΡΚΩΤΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ

ΑΙΩΙΣΟΣ Ε. ΚΟΛΩΚΟΤΡΩΝΗΣ
Α.Μ. Σ.Ο.Ε.Α. 10931

ΕΡΝΣΤ & ΠΛΑΓΚ (ΕΛΛΑΣ) ΟΡΚΩΤΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ ΛΟΓΙΣΤΕΣ Α.Ε.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΤΗΣ SATO A.E.

Α/Α	Ανάλυση	Ποσά σε €	
		Παρούσα χρήση 2003	Προηγούμενη χρήση 2002
	Ταμιακές Ροές από συνήθεις λειτουργικές δραστηριότητες		
A	100 Ταμιακές εισροές		
101	Πωλήσεις	37.148.188,91	35.075.048,29
102	Άλλο έσοδα εκμεταλλεύσεως	450.380,89	665.275,03
103	Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	66.852,98	257.096,63
104	Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	16.860,01	53.474,72
105	Πιστωτικοί τόκοι (καταθέσεων κ.λπ.)	315.465,38	215.662,79
106	Έσοδα χρεογράφων	1.626,27	8.459,61
107	Πώληση χρεογράφων	0,00	0,00
108	Μείωση απαιτήσεων	4.362.802,08	0,00
	<i>Αφαιρούνται</i>		
109	Αγορά χρεογράφων	0,00	0,00
110	Αύξηση απαιτήσεων	0,00	213.216,81
	Σύνολο Ταμιακών Εισροών (A100)	42.362.178,52	36.062.020,26
A	200 Ταμιακές εκροές		
201	Κόστος πωληθέντων (μείον αποσβέσεις και προβλέψεις)	18.542.360,95	18.768.165,35
202	Έξοδα λειτουργίας διοικήσεως	3.173.387,11	3.565.996,17
203	Έξοδα λειτουργίας ερευνών και αναπτύξεως	338.533,25	300.131,57
204	Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως	10.456.316,49	10.546.563,80
205	Έξοδα υποαποχλήσεως/αδράνειας	0,00	0,00
206	Άλλα έξοδα	2.072.714,23	370.764,03
207	Αύξηση αποθεμάτων	542.053,98	0,00
208	Αύξηση μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού	60.797,85	0,00
209	Μείωση μεταβατικών λογαριασμών παθητικού	122.323,47	0,00
210	Μείωση βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (πλην Τραπεζών)	393.568,76	0,00
	<i>Αφαιρούνται</i>		
211	Μείωση αποθεμάτων	0,00	561.870,28
212	Μείωση μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού	0,00	185.615,64
213	Αύξηση μεταβατικών λογαριασμών παθητικού	0,00	94.478,94
214	Αύξηση βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (πλην Τραπεζών)	0,00	724.065,43
	Σύνολο Ταμιακών Εκροών (A200)	35.702.056,09	32.005.590,63
A	300 Ταμιακές Εκροές φόρων		
301	Φόροι εισοδήματος	0,00	0,00
302	Μη ενσωματούμενοι στο λειτουργικό κόστος φόροι	0,00	0,00
303	Διαφορές φόρου φορολογικού έλεγχου	0,00	0,00
304	Μείωση υποχρεώσεων από φόρους - τέλη	117.897,27	391.529,71
	<i>Αφαιρείται</i>		
305	Αύξηση υποχρεώσεων από φόρους - τέλη	0,00	0,00
	Σύνολο Ταμιακών εκροών φόρων (A300)	117.897,27	391.529,71
	Ταμιακές Ροές από συνήθεις λειτουργικές δραστηριότητες (A100-A200-A300)=A	6.542.225,16	3.664.899,92
B	Ταμιακές Ροές από Επενδύτικές δραστηριότητες		
100	Ταμιακές εισροές		
101	Πώληση ασώματων ακινητοποιήσεων	0,00	0,00
102	Πώληση ενσώματων ακινητοποιήσεων	9.184.957,63	36.460,17
103	Πώληση συμμετοχών και τίτλων ακινητοποιήσεων	0,00	0,00
104	Μείωση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων	219.110,52	33.850,81
105	Έσοδα συμμετοχών και τίτλων ακινητοποιήσεων	0,00	0,00
106	Πιστωτικοί τόκοι (μακροπρόθεσμων κ.λπ. απαιτήσεων)	0,00	0,00
	Σύνολο Ταμιακών Εισροών (B100)	9.404.068,15	70.310,98

	Παρούσα χρήση 2003	Προηγούμενη χρήση 2002
Β 200 Ταμιακές εκροές		
201 Αγορά ενσώματων ακινητοποιήσεων	16.539,52	63.936,72
202 Αγορά ενσώματων ακινητοποιήσεων	2.052.321,40	2.378.217,01
203 Αγορά συμμετοχών και τίτλων ακινητοποιήσεων	606.044,68	1.385.445,78
204 Αύξηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων	0,00	1.350.000,00
205 Αύξηση εξόδων εγκαταστάσεως	220.658,51	229.631,37
Σύνολο Ταμιακών εκροών (Β200)	2.895.564,11	5.497.230,66
Ταμιακές Ροές από Επενδυτικές δραστηριότητες (Β100-Β200) = Β	6.508.504,04	-5.336.919,90
Γ Ταμιακές Ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Γ 100 Ταμιακές εισροές		
101 Εισπραξη αύξησης μετοχικού κεφαλαίου και διαφοράς υπέρ το όριο	0,00	0,00
102 Εισπραξη επιχορηγήσεων παγίων	102.955,36	0,00
103 Αύξηση μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	2.945.540,77	0,00
104 Αύξηση βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (λογαριασμοί Τραπεζών)	0,00	13.468.071,92
Σύνολο Ταμιακών εισροών (Γ100)	3.048.496,13	13.468.071,92
Γ 200 Ταμιακές εκροές		
201 Μείωση (επιστροφή μετοχικού κεφαλαίου)	0,00	0,00
202 Επιστροφή επιχορηγήσεων παγίων	0,00	0,00
203 Μείωση μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	0,00	10.434.352,30
204 Μείωση βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (λογαριασμοί Τραπεζών)	14.045.710,19	0,00
205 Τόκοι πληρωθέντες	1.831.448,20	1.760.676,80
206 Μερίσματα πληρωθέντα	0,00	646.153,29
207 Διαγραφή χρεών στο προσωπικό	0,00	0,00
208 Αμοιβές στα Δ.Σ. από κέρδη χρήσεως	0,00	0,00
Σύνολο Ταμιακών εκροών (Γ200)	15.877.158,39	12.841.182,39
Ταμιακές Ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Γ100-Γ200) = Γ	-12.828.662,26	626.889,53
ΤΑΜΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ (αλγεβρικό άθροισμα Α+Β+Γ)	222.056,94	-1.045.130,45
ΠΑΕΟΝ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	753.738,26	1.798.868,71
ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΤΕΛΟΥΣ ΧΡΗΣΗΣ	975.805,20	753.738,26

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.
ΣΩΤΗΡΗΣ Κ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
Α.Δ.Τ. Ν 331642/84

Ο Δ/ΝΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ξ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
Α.Δ.Τ. Σ 314980/97

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ Δ/ΝΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ
Α.Δ.Τ. Σ 037497/96

Ο ΟΙΚΟΝ Δ/ΝΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΟΣ Α. ΜΑΡΚΑΖΟΣ
Α.Δ.Τ. Σ 073763

Η Δ/ΝΤΡΙΑ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ Β. ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ
Α.Δ.Τ. Α 255142

Βεβαίωση Ελέγχου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Ελέγξαμε την ανωτέρω Κατάσταση Ταμιακών Ροών της Ανώνυμης Εταιρείας «SATO Α.Ε.» ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙΠΛΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ της χρήσεως 2003, η οποία έχει καταρτισθεί με βάση τα πηροόμενα από την εταιρεία βιβλία και στοιχεία, ως και τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις της χρήσεως για τις οποίες έχει εκδοθεί το από 25 Φεβρουαρίου 2004 πιστοποιητικό μας ελέγχου. Κατά τη γνώμη μας, η προαναφερόμενη Κατάσταση Ταμιακών Ροών απεικονίζει τις Ταμιακές εισροές και εκροές από τις κατά τη χρήση δραστηριότητες της εταιρείας.

Αθήνα, 31 Μαρτίου 2004

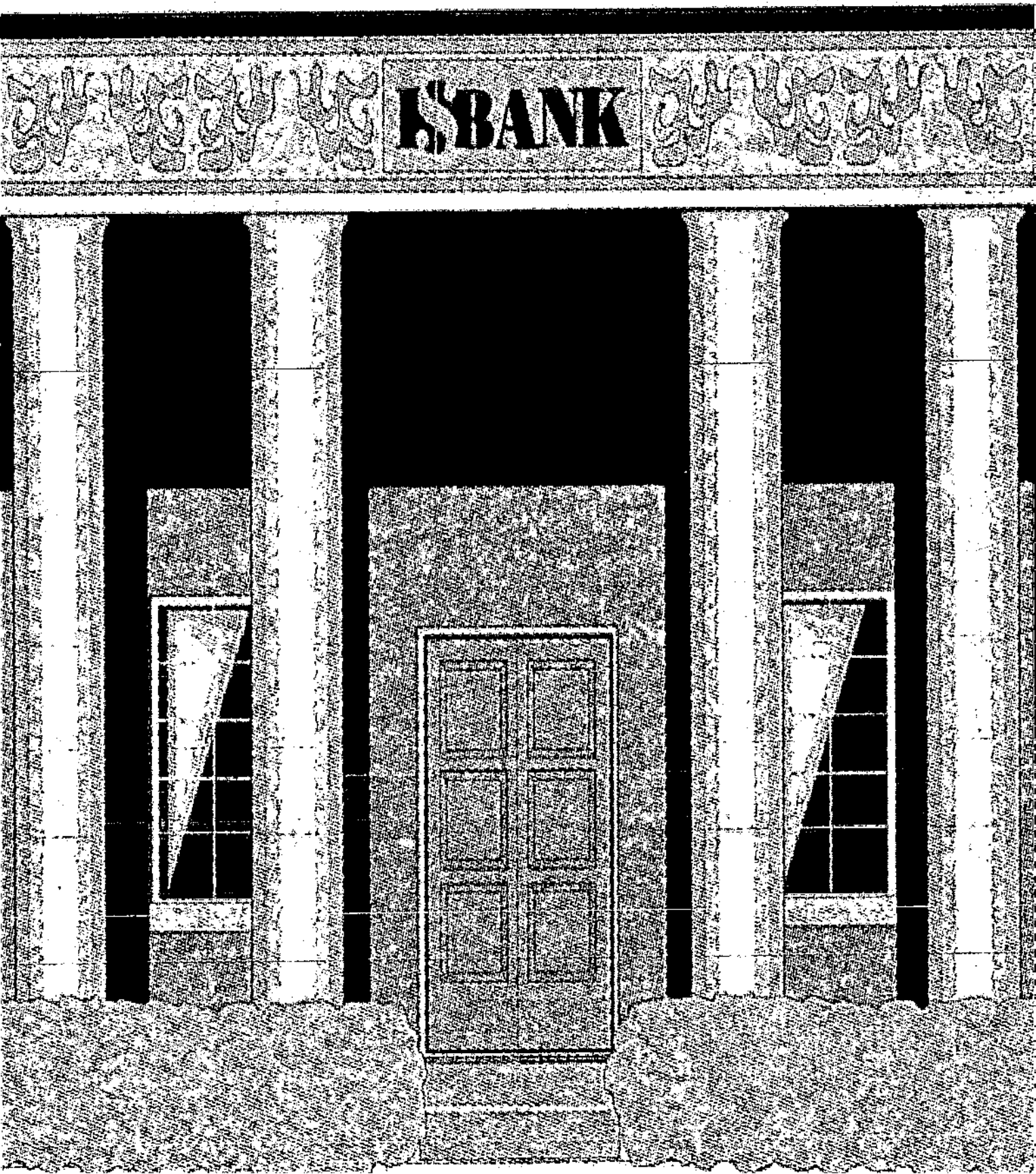
Ο ΟΡΚΩΤΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ

ΛΟΪΖΟΣ Ε. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
Α.Μ. Σ.Ο.Ε.Α. 10931

ΕΡΝΣΤ & ΓΙΑΝΓΚ ΕΛΛΑΣ ΟΡΚΩΤΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ ΛΟΓΙΣΤΕΣ Α.Ε.

2^ο ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

ALPHA BANK

ΤΡΑΠΕΖΑ ALPHA BANK**Όμιλος**

Ο Όμιλος Alpha Bank έχει πρωτεύουσα θέση μεταξύ των χρηματοοικονομικών ομίλων στην Ελλάδα, προσφέροντας ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της λιανικής τραπεζικής, της τραπεζικής μικρομεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων, των πιστωτικών καρτών, της διαχείρισης κεφαλαίων, της επενδυτικής τραπεζικής, του private banking, των ασφαλίσεων, των χρηματοπιστηριακών εργασιών, του leasing και του factoring.

Ο Όμιλος Alpha Bank δραστηριοποιείται της στη διεθνή αγορά, με παρουσία στη Νέα Υόρκη, στο Λονδίνο, στο Jersey, στην Κύπρο, στην Αλβανία, στην Βουλγαρία, στην Ρουμανία, στην ΠΓΔΜ, στην Σερβία και το Μαυροβούνιο.

Η Alpha Bank έχει πρωτεύουσα θέση μεταξύ των χρηματοοικονομικών ομίλων στην Ελλάδα, προσφέροντας ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της λιανικής τραπεζικής, της τραπεζικής μικρομεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων, των πιστωτικών καρτών, της διαχείρισης κεφαλαίων, της επενδυτικής τραπεζικής, του private banking, των ασφαλίσεων, των χρηματοπιστηριακών εργασιών, του leasing και του factoring.

Το Δίκτυο των Καταστημάτων στην Ελλάδα αριθμεί 370 Καταστήματα. Οι πελάτες της, ιδιώτες και επιχειρήσεις, διατηρούν περίπου 3,5 εκατ. Λογαριασμούς.

Η Τράπεζα έχει ιδρυθεί και λειτουργεί με την έγκριση της Ελληνικής Δημοκρατίας και υπόκειται της κανονισμούς και στην εποπτεία της Τραπεζής της Ελλάδος και της διατάξεις του Ελληνικού Τραπεζικού Δικαίου.

Η Alpha Bank δραστηριοποιείται στην Ελληνική και στη διεθνή αγορά, με παρουσία στη Νέα Υόρκη, στο Λονδίνο, στο jersey, στην Κύπρο, στην Αλβανία, στην Βουλγαρία, στην Ρουμανία, στην ΠΓΔΜ, στην Σερβία και το Μαυροβούνιο.

Τράπεζες

Η εδραίωση της παρουσίας του Ομίλου Alpha Bank στις διεθνείς αγορές προωθείται συστηματικά και μέσω των Τραπεζών:

Alpha Bank London: Δραστηριοποιείται κυρίως στους τομείς retail banking, του private banking, της ναυτιλιακής πίστης και χρηματοδοτεί κτηματικές εταιρίες οικιστικής ανάπτυξης. Λειτουργεί μέσω των καταστημάτων Mayfair.

Alpha Bank jersey: Ιδρύθηκε με σκοπό, κυρίως, την προώθηση εργασιών private banking.

Alpha Bank Romania: Δραστηριοποιείται στην παροχή τραπεζικών υπηρεσιών στις επιχειρήσεις, εγχώριες και διεθνείς. Μέσω των θυγατρικών της επεκτείνει τις και στους τομείς των χρηματοπιστωτικών πράξεων, investment banking και leasing καθώς και στην παροχή συμβουλευτικών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Το Δίκτυο της αριθμεί 21 Καταστήματα.

Alpha Bank Κύπρου: Δραστηριοποιείται στους τομείς του retail και του corporate banking, προσφέροντας κάθε είδους τραπεζικές εργασίες. Μέσω των θυγατρικών της καλύπτει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών του χρηματοοικονομικού και του ασφαλιστικού τομέα. Διαθέτει δίκτυο 26 Καταστημάτων στις σημαντικότερες πόλεις της Κύπρου.

Alpha Bank a.d. Skorje: Δραστηριοποιείται στους τομείς του retail και του corporate banking, προσφέροντας κάθε είδους τραπεζικές εργασίες. Διαθέτει δίκτυο επτά Καταστημάτων στα Σκόπια (3 Καταστήματα), στο Τέτοβο, στη Στρώμνιτσα, στη Βιτόλια (Μοναστήριο) και στη Γευγελή.

Jubanka a.b. Βελιγραδίου : Ιδρύθηκε το 1991 και είναι η έβδομη μεγαλύτερη τράπεζα στη Σερβία με μερίδιο αγοράς 4% περίπου. Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες της διακινούνται μέσω ενός δικτύου 90 Καταστημάτων, πολυάριθμων ΑΤΜ, ηλεκτρονικής τραπεζικής και phone banking.

1.- Alpha Bank London	Τραπεζικές Εργασίες	100,00%	0,00%	100,00%
2.- Alpha Bank Κύπρου	Τραπεζικές Εργασίες	100,00%	0,00%	100,00%
3.- Alpha Bank Romania	Τραπεζικές Εργασίες	95,45%	0,95%	96,40%
4.- Alpha Bank a.d. Skorje	Τραπεζικές Εργασίες	100,00%	0,00%	100,00%
5.- Alpha Bank jersey Ltd.	Τραπεζικές Εργασίες	0,00%	100,00%	100,00%
6.- Alpha leasing A.E.	Χρηματοδοτικές Μισθώσεις	98,61%	0,41%	99,02%
7.- Alpha leasing România S.A.	Χρηματοδοτικές Μισθώσεις	12,94%	42,47%	55,41%
8.- ABC Factors A.E.	Πρακτορεία Επιχειρηματικών	100,00%	0,00%	100,00%

9.- Alpha Finance ΑΧΕΠΕΥ	Απαιτήσεων Παροχή	99,72%	0,28%	100,00%
	Επενδυτικών Υπηρεσιών Χρηματοπιστηριακές Εργασίες			
10.- Alpha Finance US Comporation S.A.	Παροχή	100,00%	0,00%	100,00%
	Επενδυτικών Υπηρεσιών Χρηματοπιστηριακές Εργασίες			
11.- Alpha Finance Romania S.A.	Παροχή	100,00%	0,00%	100,00%
	Επενδυτικών Υπηρεσιών Χρηματοπιστηριακές Εργασίες			
12.- Alpha Finance Ltd	Παροχή	0,00%	100,00%	100,00%
	Επενδυτικών Χρηματοπιστηριακών Εργασίες			
13.- Alpha Ventures A.E.	Εταιρία	100,00%	0,00%	100,00%
	Επενδυτικών Συμμετοχών			
14.- Danube Ltd	Εταιρία	19,73%	5,44%	25,17%
	Επενδυτικών Συμμετοχών			
15.- Alpha Equity Fund A.E.	Εταιρία	99,00%	1,00%	100,00%
	Επενδυτικών Συμμετοχών			
16.- Alpha Mutual Fund Management Company	Παροχή	80,00%	20,00%	100,00%
	Επενδυτικών Υπηρεσιών			
17.- Alpha Asset Managment ΑΕΠΕΥ	Παροχή	99,00%	1,00%	100,00%
	Επενδυτικών Υπηρεσιών			
18.- Alpha Privete ΕΠΕΥ	Παροχή	99,00%	1,00%	100,00%
	Επενδυτικών Υπηρεσιών			
19.- Alpha Insurance A.E.	Ασφαλιστικές Εργασίες	99,41%	0,00%	99,41%
20.- Alpha Insurance Limited	Ασφαλιστικές Εργασίες	0,00%	99,89%	99,89%
21.- Alpha Insurance Romania S.A	Ασφαλιστικές Εργασίες	65,00%	34,19%	99,19%
22.- Alpha Insurance Broketw A.E.	Ασφαλιστικές Εργασίες	0,00%	94,44%	94,44%
23.- Alpha Astka Akinita A.E.	Διαχείριση Ακινήτων	52,86%	0,00%	52,86%
24.- Ionian Hotel Enterprises S.A.	Ξενοδοχειακές Επιχειρήσεις	87,23%	0,00%	87,23%

25.- Ionian Holdinfw S.A.	Εταιρία Holding	100,00%	0,00%	100,00%
26.- Delta Singular S.A.	Εταιρία	38,76%	0,00%	38,76%
	Πληροφορικής			
27.- Icap S.A.	Σύμβουλοι	26,96%	0,00%	26,96%
	Επιχειρήσεων –			
	Παροχή			
	Πληροφοριών			

Κοινωνική Ευθύνη

Η κοινωνική ευθύνη αναπτύσσεται και εφαρμόζεται μέσα από το σύστημα αξιών, στόχων και δράσεων που διέπουν τη διακυβέρνηση της Τραπέζης.

Ο άνθρωπος και ο σεβασμός των ανθρωπίνων αξιών, αποτελούν απόλυτη προτεραιότητα για την Τράπεζα. Μαζί με την αποδοτική διαχείριση των οικονομικών πόρων και τον εκσυγχρονισμό των τεχνολογικών μέσων, αποτελούν τον οδηγό κάθε συναλλαγής ή επικοινωνίας μεταξύ της, με πελάτες, με μετόχους.

Οι τρεις αυτοί παράγοντες είναι η βάση της επιτυχίας της Τραπέζης.

Η Alpha Bank, στο πλαίσιο της προσφοράς της στο κοινωνικό σύνολο, μεριμνά για το ανθρώπινο δυναμικό της και το εργασιακό περιβάλλον, την προστασία της φύσεως, την κοινωνική και πολιτιστική ζωή του τόπου.

Σε αυτή την ενότητα θα βρείτε πληροφορίες για τον τρόπο που η Alpha Bank δραστηριοποιείται στοχεύοντας σε μια καλύτερη κοινωνία

Ιστορικές

Ολοκληρώνεται η επεξεργασία του τρίτου μέρους της τριλογίας «**Ιστορία του Μακεδονικού Ελληνισμού**» του Γερμανού ιστορικού J. G. Droysen. Το κλασικό έργο της γερμανικής ιστοριογραφίας παρουσιάζεται από την Alpha Bank πλήρως ενημερωμένο με τα εγκυρότερα πορίσματα της σύγχρονης ιστορικής-αρχαιολογικής έρευνας, σε μία νέα έκδοση.

Τα δύο πρώτα μέρη:

Η «Ιστορία του Μεγάλου Αλεξάνδρου» (2 τόμοι, 1026 σελ.) και η «Ιστορία των Διαδόχων του Μεγάλου Αλεξάνδρου» (2 τόμοι, 768 σελ.) κυκλοφορούν ήδη σε αναθεωρημένη μετάφραση και εκτενή κριτικό σχολιασμό.

Το έργο, στη νέα του έκδοση, θα κυκλοφορήσει και στα γερμανικά σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας και Βυζαντινής Ιστορίας της Τέχνης του Πανεπιστημίου του Μονάχου και με επιμέλεια του καθηγητή Armin Holweg.

Ιστορικό Αρχείο

Με σκοπό τη συγκρότηση και συντήρηση της ιστορικής μνήμης του Ομίλου, δημιουργήθηκε και λειτουργεί το Ιστορικό Αρχείο υπό τον καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Κ. Κωστή.

Στις αρμοδιότητες του Ιστορικού Αρχείου ανήκουν η διάσωση, συντήρηση, ταξινόμηση και φύλαξη των αρχειακών συλλογών, η αναζήτηση νέου υλικού για τον εμπλουτισμό τους και η διατήρηση των πιο σημαντικών στοιχείων από την καθημερινή λειτουργία των εταιριών του Ομίλου, καθώς και η υποστήριξη εκθέσεων και η διοργάνωση αναλόγου φύσεως επιστημονικών εκδηλώσεων.

Το Τμήμα Ιστορικού Αρχείου παραλαμβάνει τα τεκμήρια από τη στιγμή που χάνουν την επιχειρηματική λειτουργικότητά τους.

Στη διάρκεια του 2003 συνεχίσθηκε και ολοκληρώθηκε η εκκαθάριση και επεξεργασία υλικού της Διευθύνσεως Προσωπικού της Τραπέζης Πίστεως και

δημιουργήθηκε ονομαστικό ευρετήριο για εύκολη και άμεση ανάκληση των στοιχείων.

Συνεχίσθηκε η παραλαβή, ταξινόμηση, ευρετηρίαση και τοποθέτηση φακέλων

Προσωπικού της Ιονικής και Λαϊκής Τραπέζης.

Ολοκληρώθηκε η ταξινόμηση και ευρετηρίαση τμημάτων υλικού Διοικήσεως, Διευθύνσεων και Καταστημάτων των δύο Τραπεζών. Συνεχίσθηκε το πρόγραμμα ηλεκτρονικής αρχειοθέτησεως αποκομμάτων τύπου των δύο Τραπεζών, της Alpha Bank και θυγατρικών εταιριών, η ψηφιοποίηση Εγκυκλίων, η ταξινόμηση και ευρετηρίαση αρχειακού υλικού της Ενώσεως Ελληνικών Τραπεζών, η εκκαθάριση και ταξινόμηση προσωπικών αρχείων, κ.λπ.

Συνεχίσθηκε επίσης η συλλογή μελετών-εκθέσεων ελληνικών και ξένων οίκων

με στοιχεία για την πορεία και τα μεγέθη κυρίως της Alpha Bank αλλά και του συνόλου των ελληνικών τραπεζών.

Η προσπάθεια αυτή, που γίνεται σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών της Τραπέζης, σκοπό έχει τη δημιουργία ψηφιακής βιβλιοθήκης, η οποία θα παρέχει τη δυνατότητα ενημερώσεως σε ενδιαφερόμενους ερευνητές

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	2 0 0 0		1 9 9 9		2 0 0 0		1 9 9 9	
ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ								
α. Ταμείο	88.722.053		52.536.534					
β. Επιτοχές εισπρακτικές	26.946.491		13.065.460					
γ. Διαθέσιμα στην Τράπεζα της Ελλάδος	641.975.931	757.844.475	602.317.543	667.909.537				
ΚΡΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΔΕΚΤΑ ΓΙΑ ΕΠΑΝΑΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ								
α. Ελληνικού Δημοσίου	2.377.394.160		1.318.241.099					
β. Λοιπά	67.300	2.377.461.460	48.308	1.318.289.407				
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ								
α. Οφειλές	91.968		1.717.542					
β. Λοιπές	1.156.902.197	1.156.994.165	319.893.846	321.811.188				
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ								
- Χορηγήσεις :								
α. Βραχυπρόθεσμες	2.815.444.111		1.861.228.538					
β. Μακροπρόθεσμες	1.230.389.970		761.730.226					
	4.045.834.081		2.622.958.764					
- Λοιπές απαιτήσεις	8.601.344		7.778.835					
	4.052.435.425		2.630.737.599					
Μείον : Προβλέψεις	58.000.000	3.994.435.425	30.000.000	2.600.737.599				
ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ								
Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σιασθερής αποδόσεως								
α. Εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου	131.541.295		160.853.543					
β. Άλλων εκδοτών	143.582.632		77.099.722					
	275.123.927		237.953.265					
Μειοχίες και άλλοι τίτλοι μεταβλητής αποδόσεως	46.566.130	321.890.057	15.361.722	253.314.987				
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΙΣ								
Σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις	4.011.172		810.705					
Σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	427.588.538	431.597.710	513.303.660	514.114.305				
ΆΛΛΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ								
α. Υπεραξία συγχωνεύσεως	237.739.635							
Μείον : Αποσβέσεις	7.924.651	229.814.884						
β. Εξόδα ιδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως	6.358.686							
Μείον : Αποσβέσεις	3.988.474	2.370.212	1.580.592					
γ. Λοιπά άλλα πάγια στοιχεία	39.010.636							
Μείον Αποσβέσεις	22.234.808	16.775.828	9.182.153	10.762.745				
ΕΝΔΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ								
α. Γήπεδο - Οικόπεδο	19.728.302		11.532.401					
β. Κτίρια - Εγκαταστάσεις κτηρίων	72.152.995							
Μείον : Αποσβέσεις	39.549.158	32.603.837	22.869.418					
γ. Εππλη και λοιπός εξοπλισμός	16.041.025							
Μείον : Αποσβέσεις	9.943.761	6.097.264	3.899.285					
δ. Ηλεκτρονικός εξοπλισμός	59.415.100							
Μείον : Αποσβέσεις	39.700.298	19.714.842	9.604.803					
ε. Λοιπά ενσώματα πάγια στοιχεία	564.825							
Μείον : Αποσβέσεις	270.865	293.940	108.633					
στ. Ακίνητοποιήσεις υπό κατασκευή και προκαταβολές		913.613	79.351.798	2.077.961	50.080.521			
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		86.990.285		55.813.314				
ΠΡΟΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΕΣΟΔΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ								
α. Εξόδα επομένων χρήσεων	1.844.508		968.620					
β. Δεδουλευμένοι τόκοι :								
- Ομολόγων Δημοσίου	109.893.368							
- Λοιπών Ομολόγων	3.785.616							
- Χορηγήσεων	21.097.092							
- Λοιποί	23.342.845	158.119.121	159.983.629	110.578.867	111.547.467			
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		9.615.089.928		5.904.191.098				
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ								
α. Οφειλές	290.144.777							
β. Προθεσμίας	1.092.381.142							
γ. Υποχρεώσεις από πράξεις προσωρινής εκχωρήσεως	336.173.254	1.718.699.173						843.707.354
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΕΛΑΤΕΣ								
α. Καταθέσεις								
- Οφειλές	1.046.140.131							865.482.185
- Ταμειοληρίου	2.287.369.233							1.289.235.568
- Πρόθεσμίας	1.921.060.398							1.366.511.977
	5.254.569.762							3.521.229.730
β. Άλλες υποχρεώσεις								
- Επιτοχές και εντολές πληρωτέες	64.735.823							74.294.367
- Υποχρεώσεις από πράξεις προσωρινής εκχωρήσεως	1.538.518.411	6.857.823.996						612.391.102
4.207.915.199								
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ								
α. Μέρηματα πληρωτέα	50.288.684							43.560.000
β. Υποχρεώσεις για φόρο εισοδήματος και λοιπούς φόρους	48.473.811							50.020.745
γ. Κρατήσεις και εισφορές υπέρ τρίτων	49.815.332							16.181.725
δ. Λοιπές υποχρεώσεις	45.163.075	193.740.902						25.138.682
134.901.152								
ΠΡΟΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΕΣΟΔΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ								
α. Εσοδα επομένων χρήσεων	1.493.653							175.417
β. Τόκοι προθεσμιακών καταθέσεων δεδουλευμένοι	13.003.168							9.980.898
γ. Λοιπά έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα	45.152.747	59.649.568						48.426.748
58.583.063								
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΒΑΡΗ								
α. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	3.023.185							2.023.871
β. Λοιπές προβλέψεις	21.441.699	24.464.884						18.100.000
20.123.871								
ΔΑΝΕΙΑ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ		93.706.250						57.811.250
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΙΑ								
Μειοχικό Κεφάλαιο								
- Καταβληθέντο (Μειοχίες 162.221.560 προς Δρ. 1.564)	253.714.520							148.500.000
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το όριο Αποθεματικό	130.651.955							210.100.000
α. Τακτικό	50.000.000							41.000.000
β. Εκτακτο	50.000.000							30.000.000
γ. Αποθεματικό ειδικών διατάξεων νόμων	127.610.795							107.131.298
δ. Διαφορά αποπληρώσεως αξίας συμμετοχών	35.813.404							35.320.899
Υπεραξία από την αναπροσαρμογή ακινήτων (Ν. 2065/92)	2.459.047							
Αποτελέσματα εις νέον								
- Υπόλοιπα κερδών χρήσεως εις νέον	16.855.434	667.005.155						9.097.004
581.149.201								
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		9.615.089.928		5.904.191.098				

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ

Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

- Από εγγυήσεις υπέρ τρίτων

944.235.450

807.811.736

Υποχρεώσεις που απορρέουν από

πράξεις προσωρινής εκχωρήσεως

1.874.691.665

674.926.584

Λοιποί λογαριασμοί τάξεως

α. Δικαιούχοι αλλοτρίων περιουσιακών στοιχείων

258.830.605

113.013.648

β. Υποχρεώσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις

6.536.533.915

3.943.106.705

γ. Λογαριασμοί πληροφοριών (Εγγυήσεις,

εμπράγματα εξασφαλίσεις κ.λπ.)

6.787.314.259

3.829.105.452

δ. Μεριδιούχοι αμοιβαίων κεφαλαίων

2.206.900.758

15.789.579.537

1.755.167.017

9.640.392.822

ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΑΞΕΩΣ

18.608.506.652

11.123.131.142

Σημειώσεις :

1. Στο λογαριασμό "Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις" περιλαμβάνονται και μετοχές εταιριών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο αξίας κτήσεως Δρ. 226,0 δισ. και τρέχουσας αξίας (μέσος όρος χρηματιστηριακής τιμής μηνός Δεκεμβρίου 2000) Δρ. 385,1 δισ.
2. Σύμφωνα με το Ν. 2065/1992 έγινε, στη χρήση 2000, αναπροσαρμογή της αξίας κτήσεως των γηπέδων και κτηρίων και των συσσωρευμένων αποσβέσεων των κτηρίων, εξαιτίας της οποίας αυξήθηκε η αξία κτήσεως των γηπέδων και κτηρίων κατά Δρ. 4,1 δισ. περίπου και οι συσσωρευμένες αποσβέσεις των κτηρίων κατά Δρ. 1,6 δισ. περίπου. Η διαφορά αναπροσαρμογής που προέκυψε εκ Δρ. 2,5 δισ. περίπου εμφανίζεται στο λογαριασμό "Υπεραξία από την αναπροσαρμογή ακινήτων (Ν. 2065/1992)". Οι αποσβέσεις της χρήσεως 2000 υπολογίστηκαν στην αναπροσαρμοσμένη αξία των κτηρίων και είναι μεγαλύτερες από εκείνες που θα προέκυπταν, αν δεν είχε γίνει η αναπροσαρμογή, κατά Δρ. 63,4 εκατ. περίπου.
3. Στο λογαριασμό "Υπεραξία συγχωνεύσεως" περιλαμβάνεται η εκ Δρ. 238 δισ. περίπου υπεραξία που προέκυψε από την συγχώνευση της πρώην Ιονικής Τραπέζης. Η υπεραξία αυτή αποτελεί διαφορά μεταξύ της αξίας κτήσεως του 51% των μετοχών της Ιονικής Τραπέζης και της αντίστοιχης εσωτερικής λογιστικής τους αξίας και αποσβένεται σε 20 έτη, σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, αντί των 5 ετών που προβλέπεται από τον Κ.Ν. 2190/1920. Τα αποτελέσματα της χρήσεως 2000 έχουν επιβαρυνθεί με αναλογία αποσβέσεως της υπεραξίας αυτής ποσού Δρ. 7,9 δισ. περίπου, που υπολογίστηκε από την ημερομηνία εγκρίσεως της συμβάσεως συγχωνεύσεως.
4. Βάσει αναλογιστικής μελέτης εκτιμάται ότι μετά την πρόσθετη καταβολή ποσού Δρ. 15 δισ., απαιτούνται Δρ. 54 δισ. περίπου (αποφορολογημένο υπόλοιπο) για την πλήρη κάλυψη των υποχρεώσεων της Τραπέζης προς το Ταμείο Αλληλοβοηθείας του προσωπικού της. Έναντι των υποχρεώσεων αυτών, η Τράπεζα σχημάτισε στην προηγούμενη χρήση πρόβλεψη Δρ. 15 δισ., επιβαρύνοντας τα αποτελέσματά της.
5. Στις οικονομικές καταστάσεις της 31.12.2000 περιλαμβάνονται και τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της πρώην Ιονικής Τραπέζης καθώς και τα αποτελέσματά της από 1.10.1999 τα οποία, σύμφωνα με το Νόμο 2515/97 και τη σύμβαση συγχωνεύσεως που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. Κ2-5127/25.4.2000 απόφαση του Υπουργείου Ανάπτυξης, ανήκουν στην απορροφώσα ALPHA BANK.
6. Η Τράπεζα υπάγεται στον κωδικό 651.9 σύμφωνα με την 4-ψήφια ταξινόμηση των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας.
7. Δεν υπάρχουν εμπράγματα βάρη επί των παγίων στοιχείων.
8. Δεν υπάρχουν επίδικες ή υπό διαιτησία διαφορές, καθώς και αποφάσεις δικαστικών ή διαιτητικών οργάνων που ενδέχεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση ή λειτουργία της Τραπέζης.
9. Ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού την 31.12.2000 ήταν 8.299 άτομα.
0. Το έτος 2000 έγινε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τραπέζης κατά Δρ. 84,6 δισ. από κεφαλαιοποίηση διαφοράς υπέρ το άρτιο και κατά ποσό Δρ. 20,6 δισ. από κεφαλαιοποίηση του εισφερθέντος μετοχικού κεφαλαίου της συγχωνευθείσας Ιονικής Τραπέζης.
1. Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τραπέζης κατά Δρ. 132 δισ., που πραγματοποιήθηκε με μετρήτά, όπως προβλεπόταν στην από 30.4.1999 απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως των Μετόχων, χρησιμοποιήθηκε μέχρι την 30.9.1999 σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που είχαν αναληφθεί από την Τράπεζα βάσει του σχετικού Ενημερωτικού Δελτίου.
2. Η ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ μετονομάστηκε, από 10 Μαΐου 2000, σε ALPHA BANK.

2 0 0 0

1 9 9 9

2 0 0 0

1 9 9 9

Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα					Καθαρά κέρδη χρήσεως	115.018.762	144.576.589
- Τόκοι τίτλων σταθερής αποδόσεως	221.227.570		152.552.720		Υπόλοιπο αποτελεσμάτων προηγούμενων χρήσεων	18.397.007	7.385.597
- Λοιποί τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	377.315.155	598.542.725	196.146.206	348.698.928	Φορολογημένα αποθεματικά προηγούμενων χρήσεων προς διάθεση	14.207.683	18.321.781
						147.623.452	188.283.947
Μείον :					Μείον :		
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		435.290.689		248.078.493	Φόρος εισοδήματος και λοιποί φόροι	33.914.812	37.508.803
		163.252.036		100.620.433	Κέρδη προς διάθεση	113.708.640	130.775.144
Πλέον :							
Εσοδα από τίτλους							
α. Έσοδα από μετοχές και άλλους τίτλους μεταβλητής αποδόσεως	2.751.972		625.442				
β. Έσοδα από συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	23.510.772	28.262.744	9.639.530	10.264.972	Η διάθεση των κερδών γίνεται ως εξής :		
					Τακτικό αποθεματικό	7.083.120	9.000.000
Εσοδα προμηθειών	78.838.302		61.576.870		Μέρισμα χρήσεως (Μετοχές 162.221.560 X Δρ. 310)	50.288.684	43.560.000
Μείον :					Ειδικά και έκτακτα αποθεματικά :		
Έξοδα προμηθειών	6.145.225	72.693.077	4.840.950	56.735.720	- Εκτακτό	9.040.758	19.824.496
					- Αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμων	28.819.477	48.730.883
Πλέον :					- Αμοιβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου	122.670	72.000
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων		70.383.035		97.517.139	Διανομόμενα κέρδη στα Στελέχη	1.498.499	481.761
Πλέον :					Υπόλοιπο κερδών εις νέον	16.856.434	9.097.004
Λοιπά έσοδα εκμεταλλεύσεως		23.680.226		12.624.193		113.708.640	130.775.144
Μικτά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως		358.271.118		277.762.457			
Μείον :							
Γενικά έξοδα διοικήσεως							
α. Δαπάνες προσωπικού							
- Μισθοί και ημερομίσθια	70.304.959		37.947.479				
- Επιβαρύνσεις από τισφορές για συντάξεις προσωπικού	41.039.774		11.230.556				
- Λοιπές επιβαρύνσεις προσωπικού	9.163.564	120.508.297	3.924.087	53.102.122			
β. Άλλα έξοδα διοικήσεως							
- Γενικά έξοδα	52.956.812		30.369.901				
- Φόροι	8.489.166	61.445.978	3.695.221	34.065.122			
Μείον :							
Αποσβέσεις πάγιων στοιχείων		28.496.136		12.474.989			
Διαφορές προσαρμογής αξίας απαιτήσεων και προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις							
- Πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις	33.505.218		18.751.201				
- Πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	823.191		708.521				
- Λοιπές προβλέψεις		34.328.409	15.000.000	34.459.722			
Ολικά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως		111.492.298		143.660.502			
Εκτακτά έσοδα		2.411.377		870.277			
Εκτακτά έξοδα		-708.227		-23.990			
Εκτακτά αποτελέσματα		1.823.314		69.800			
Καθαρά κέρδη χρήσεως (προ φόρου)		115.018.762		144.576.589			

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 2001

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣΟ ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ

ΓΙΑΝΝΗΣ Σ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΚΟΝΤΟΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ
Προς τους κ.κ. Μετόχους της "ALPHA BANK"

Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις, καθώς και το σχετικό Προσάρτημα της Ανώνυμης Εταιρίας "ALPHA BANK" της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2000. Ο έλεγχός μας, στα πλαίσια του οποίου λάβαμε και γνώση πλήρους λογιστικού απολογισμού των εργασιών των Κοινοπραξιών και Υποκοινοπραξιών της Τραπέζης, έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του Κωδ. Ν. 2190/1920 "περί Ανωνύμων Εταιριών" και τις ελεγκτικές διαδικασίες, που κρίναμε κατάλληλες, βάσει των αρχών και κανόνων ελεγκτικής που ακολουθεί το Συμβ. Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Τέθηκαν στη διάθεσή μας τα βιβλία και στοιχεία που τήρησε και μας δόθηκαν οι αναγκαίες για τον έλεγχο πληροφορίες και επεξηγήσεις που ζητήσαμε. Η Τράπεζα εφάρμοσε ορθά το Κλασικό Λογιστικό Σχέδιο. Δεν τροποποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, εκτός της περιπτώσεως που αναφέρεται στη σημείωση Νο 2 της Τραπέζης κάτω από τον Ισολογισμό. Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του περιεχομένου της Εκθέσεως Διαχειρίσεως του Διοικητικού Συμβουλίου προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων, με τις σχετικές Οικονομικές Καταστάσεις. Το Προσάρτημα περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από το άρθρο 129 του Κωδ. Ν. 2190/1920. Κατά τη γνώμη μας, οι ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις, οι οποίες προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της Τραπέζης, απεικονίζουν μαζί με το Προσάρτημα, και αφού ληφθούν υπόψη οι σημειώσεις Νο 2, 3 και 4 της Τραπέζης, την περιουσιακή διάρθρωση και την οικονομική θέση της Τραπέζης κατά την 31η Δεκεμβρίου 2000, καθώς και τα αποτελέσματα της χρήσεως που έληξε αυτή την ημερομηνία, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν και λογιστικών αρχών, οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδεκτές και, εκτός της περιπτώσεως που προαναφέραμε, δεν διαφέρουν από εκείνες που η Τράπεζα εφάρμοσε στην προηγούμενη χρήση.

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 2001
Οι Ορκωτοί Ελεγκτές ΛογιστέςΑναστάσιος Γ. Ρουσόπουλος Βασίλειος Ι. Λουμνίτης
ΣΟΛ Ανώνυμη Εταιρία Ορκωτών ΕλεγκτώνΣπύρος Α. Λορενζιάδης Γεώργιος Δ. Αποστολίδης
Arthur Andersen A.E

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	2 0 0 0	1 9 9 9	2 0 0 0	1 9 9 9	ΠΑΘΗΤΙΚΟ				
ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ					ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ				
α. Ταμείο	260.373	159.033			α. Οψεως	851.489		353.246	
β. Επιταγές εισπρακτέες	79.080	39.520			β. Προθεσμίας	3.205.814		2.011.432	
γ. Διαθέσιμα στην Τράπεζα της Ελλάδος	1.884.006	1.823.271	2.223.462	2.021.824	γ. Υποχρεώσεις από πράξεις προσωρινής εκχωρήσεως	986.569	5.043.872	189.301	2.553.980
ΚΡΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΔΕΙΟΓΡΑΦΑ ΔΕΚΤΑ ΓΙΑ ΕΠΑΝΑΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ					ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΕΛΑΤΕΣ				
α. Ελληνικού Δημοσίου	6.976.945	3.980.438			α. Καταθέσεις				
β. Λοιπά	197	146	6.977.142	3.990.584	- Οψεως	3.070.111		2.619.895	
					- Ταμειωτηρίου	6.712.749		3.902.635	
					- Προθεσμίας	5.637.742		4.136.556	
						15.420.602		10.659.086	
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ					β. Άλλες υποχρεώσεις				
α. Οψεως	270	5.198			- Επιταγές και εντολές πληρωτέες	189.980		224.896	
β. Λοιπές	3.395.164	968.348	3.395.434	973.547	- Υποχρεώσεις από πράξεις προσωρινής εκχωρήσεως	4.515.094	20.125.676	1.853.764	12.737.746
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ					ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ				
- Χορηγήσεις :					α. Μεριάσματα πληρωτέα	147.582		131.860	
α. Βραχυπρόθεσμες	8.262.492	5.634.111			β. Υποχρεώσεις για φόρο εισοδήματος και λοιπούς φόρους	142.256		151.417	
β. Μακροπρόθεσμες	3.610.829	2.305.826			γ. Κρατήσεις και εισφορές υπέρ τρίτων	146.193		48.984	
	11.873.321	7.939.937			δ. Λοιπές υποχρεώσεις	132.540	568.571	76.097	408.356
- Λοιπές απαιτήσεις	19.373	23.547			ΠΡΟΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ				
	11.892.694	7.963.484			α. Εσοδα επομένων χρήσεων	4.383		531	
Μείον : Προβλέψεις	170.213	90.813	11.722.481	7.872.673	β. Τόκοι προθεσμιακών καταθέσεων δεδουλευμένοι	38.160		30.213	
					γ. Λοιπά έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα	132.510	175.053	146.592	177.336
ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ					ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΒΑΡΗ				
Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής αποδόσεως					α. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	8.872		6.127	
α. Εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου	386.036	486.919			β. Λοιπές προβλέψεις	62.925	71.797	54.790	60.917
β. Άλλων εκδοτών	421.372	233.388			ΔΑΝΕΙΑ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ		275.000		175.000
	807.407	720.307			ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ				
Μετοχές και άλλοι τίτλοι μεταβλητής αποδόσεως	136.658	46.501	944.065	766.808	Μετοχικό Κεφάλαιο				
					- Καταβεβλημένο (Μετοχές 182.221.560 προς Euro 4,59)	744.577		449.524	
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ					Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτις	383.131		635.992	
Σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις	11.771	2.454			Αποθεματικά				
Σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	1.254.839	1.553.817	1.266.610	1.556.271	α. Τακτικό	148.735		124.111	
					β. Εκτακτο	146.735		90.813	
ΆΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ					γ. Αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμων	374.500		324.296	
α. Υπεραξία συγχωνεύσεως	697.695				δ. Διαφορά αποτιμήσεως αξίας συμμετοχών	105.102		108.920	
Μείον : Αποσβέσεις	23.256		674.439		Υπεραξία από την αναπροσαρμογή ακινήτων (Ν. 2065/92)	7.217			
					Ατιμολέσματα εις νέον				
β. Έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως	18.661				- Υπόλοιπο κερδών χρήσεως εις νέον	49.466	1.957.463	27.537	1.759.193
Μείον : Αποσβέσεις	11.705		6.956	4.785					
γ. Λοιπά άύλα πάγια στοιχεία	114.485				ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ				
Μείον : Αποσβέσεις	65.253		49.232	730.627					
					ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ				
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ									
α. Γήπεδα - Οικόπεδα	57.897	34.910							
β. Κτήρια - Εγκαταστάσεις κτηρίων	211.746	69.228							
Μείον : Αποσβέσεις	116.065		95.683						
γ. Επιπλα και λοιπός εξοπλισμός	47.076	11.803							
Μείον : Αποσβέσεις	29.182		17.894						
δ. Ηλεκτρονικός εξοπλισμός	174.366	29.075							
Μείον : Αποσβέσεις	116.508		57.858						
ε. Λοιπά ενσώματα πάγια στοιχεία	1.657	323							
Μείον : Αποσβέσεις	795		862						
στ. Ακινήτοποιήσεις υπό κατασκευή και προκαταβολές		151.629	2.681	232.875					
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ			255.291	168.952					
ΠΡΟΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΕΣΟΔΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ									
α. Έξοδα επομένων χρήσεων	5.413	2.932							
β. Δεδουλευμένοι τόκοι :									
- Ομολόγων Δημοσίου	322.504								
- Λοιπών Ομολόγων	11.110								
- Χορηγήσεων	61.914								
- Λοιποί	68.504	469.445	464.032	334.732					
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ			28.217.432	17.872.632	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ			28.217.432	17.872.632

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ

Ενδεχόμενες υποχρεώσεις - Από εγγυήσεις υπέρ τρίτων		2.771.050		2.445.321
Υποχρεώσεις που απορρέουν από πράξεις προσωρινής εκχωρήσεως		5.501.663		2.043.065
Λοιποί λογαριασμοί τάξεως				
α. Δικαιούχοι αλλοτρίων περιουσιακών στοιχείων	759.591		342.103	
β. Υποχρεώσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις	19.182.785		11.936.149	
γ. Λογαριασμοί πληροφοριών (Εγγυήσεις, εμπράγματα εξασφαλίσεις κ.λπ.)	19.918.751		11.591.056	
δ. Μεριδιούχοι αμοιβαίων κεφαλαίων	6.476.598	46.337.725	5.313.053	29.182.361
ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΑΞΕΩΣ		54.610.438		33.670.747

Σημειώσεις :

1. Στο λογαριασμό "Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις" περιλαμβάνονται και μετοχές εταιριών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο αξίας κτήσεως Euro 0,66 δισ. και τρέχουσας αξίας (μέσος όρος χρηματιστηριακής τιμής μηνός Δεκεμβρίου 2000) Euro 1,13 δισ..
2. Σύμφωνα με το Ν. 2065/1992 έγινε, στη χρήση 2000, αναπροσαρμογή της αξίας κτήσεως των γηπέδων και κτηρίων και των συσσωρευμένων αποσβέσεων των κτηρίων, εξαιτίας της οποίας συζητήθηκε η αξία κτήσεως των γηπέδων και κτηρίων κατά Euro 12,03 εκατ. περίπου και οι συσσωρευμένες αποσβέσεις των κτηρίων κατά Euro 4,70 εκατ. περίπου. Η διαφορά αναπροσαρμογής που προέκυψε εκ Euro 7,34 εκατ. περίπου εμφανίζεται στο λογαριασμό "Υπεραξία από την αναπροσαρμογή ακινήτων (Ν. 2065/1992)". Οι αποσβέσεις της χρήσεως 2000 υπολογίστηκαν στην αναπροσαρμοσμένη αξία των κτηρίων και είναι μεγαλύτερες από εκείνες που θα προέκυπταν, αν δεν είχε γίνει η αναπροσαρμογή, κατά Euro 0,18 εκατ. περίπου.
3. Στο λογαριασμό "Υπεραξία συγχωνεύσεως" περιλαμβάνεται η εκ Euro 0,70 δισ. περίπου υπεραξία που προέκυψε από την συγχώνευση της πρώην Ιονικής Τραπέζης. Η υπεραξία αυτή αποτελεί διαφορά μεταξύ της αξίας κτήσεως του 51% των μετοχών της Ιονικής Τραπέζης και της αντίστοιχης εσωτερικής λογιστικής τους αξίας και αποσβένεται σε 20 έτη, σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, αντί των 5 ετών που προβλέπεται από τον Κ.Ν. 2190/1920. Τα αποτελέσματα της χρήσεως 2000 έχουν επιβαρυνθεί με αναλογία αποσβέσεως της υπεραξίας αυτής ποσού Euro 0,02 δισ. περίπου, που υπολογίστηκε από την ημερομηνία εγκρίσεως της συμβάσεως συγχωνεύσεως.
4. Βάσει αναλογιστικής μελέτης εκτιμάται ότι μετά την πρόσθετη καταβολή ποσού Euro 0,04 δισ., απαιτούνται Euro 0,16 δισ. περίπου (αποφορολογημένο υπόλοιπο) για την πλήρη κάλυψη των υποχρεώσεων της Τραπέζης προς το Ταμείο Αλληλοβοηθείας του προσωπικού της. Έναντι των υποχρεώσεων αυτών, η Τράπεζα σχημάτισε στην προηγούμενη χρήση πρόβλεψη Euro 0,04 δισ., επιβαρύνοντας τα αποτελέσματά της.
5. Στις οικονομικές καταστάσεις της 31.12.2000 περιλαμβάνονται και τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της πρώην Ιονικής Τραπέζης καθώς και τα αποτελέσματά της από 1.10.1999 τα οποία, σύμφωνα με το Νόμο 2515/97 και τη σύμβαση συγχωνεύσεως που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. Κ2-5127/25.4.2000 απόφαση του Υπουργείου Ανάπτυξης, ανήκουν στην απορροφώσα ALPHA BANK.
6. Η Τράπεζα υπάγεται στον κωδικό 651.9 σύμφωνα με την 4-ψήφια ταξινόμηση των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας.
7. Δεν υπάρχουν εμπράγματα βάρη επί των παγίων στοιχείων.
8. Δεν υπάρχουν επιδικές ή υπό διαιτησία διαφορές, καθώς και αποφάσεις δικαστικών ή διαιτητικών οργάνων που ενδέχεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση ή λειτουργία της Τραπέζης.
9. Ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού την 31.12.2000 ήταν 8.299 άτομα.
10. Το έτος 2000 έγινε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τραπέζης κατά Euro 0,25 δισ. από κεφαλαιοποίηση διαφοράς υπέρ το άρτιο και κατά ποσό Euro 0,06 δισ. από κεφαλαιοποίηση του εισφερθέντος μετοχικού κεφαλαίου της συγχωνευθείσας Ιονικής Τραπέζης.
11. Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τραπέζης κατά Euro 0,39 δισ., που πραγματοποιήθηκε με μετρητά, όπως προβλεπόταν στην από 30.4.1999 απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως των Μετόχων, χρησιμοποιήθηκε μέχρι την 30.9.1999 σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που είχαν αναληφθεί από την Τράπεζα βάσει του σχετικού Ενημερωτικού Δελτίου.
12. Η ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ μετονομάστηκε, από 10 Μαΐου 2000, σε ALPHA BANK.

	2000	1999		
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα				
- Τόκοι τίτλων σταθερής αποδόσεως	643.237		467.791	
- Λοιποί τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	1.107.308	1.756.545	593.753	1.055.544
Μείον :				
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		1.277.449		750.957
		479.096		304.587
Πλέον :				
Εσοδα από τίτλους				
α. Εσοδα από μετοχές και άλλους τίτλους μεταβλητής αποδόσεως	8.076		1.893	
β. Εσοδα από συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	68.997	77.073	29.180	31.073
Εσοδα προμηθειών	231.367		183.399	
Μείον :				
Έξοδα προμηθειών	18.034	213.333	14.854	171.745
Πλέον :				
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων		203.553		293.193
Πλέον :				
Λοιπά έσοδα εκμεταλλεύσεως		69.495		38.215
Μικτά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως		1.045.550		840.813
Μείον :				
Γενικά έξοδα διοικήσεως				
α. Δαπάνες προσωπικού				
- Μισθοί και ημερομίσθια	203.324		114.870	
- Επιβαρύνσεις από εισφορές για συντάξεις προσωπικού	120.440		33.996	
- Λοιπές επιβαρύνσεις προσωπικού	26.892	353.656	11.879	163.746
β. Άλλα έξοδα διοικήσεως				
- Γενικά έξοδα	155.413		91.932	
- Φόροι	24.913	180.326	11.186	103.118
Μείον :				
Αποσβέσεις πάγιων στοιχείων		83.628		37.763
διαφορές προσαρμογής αξίας απαιτήσεων και προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις				
- Πρόβλεψη για επισφάλεις απαιτήσεις	93.328		56.762	
- Πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	2.416		2.145	
- Λοιπές προβλέψεις		100.744	45.406	104.313
Όγκοι αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως	327.196		434.874	
Εκτακτο έσοδα	7.077		2.635	
Εκτακτα έξοδα	(2.078)		(73)	
Εκτακτα αποτελέσματα	5.351		211	
Καθαρά κέρδη χρήσεως (πρό φόρου)	337.645		437.847	

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 2001

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΠΑΝΝΗΣ Σ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ
Προς τους κ.κ. Μετόχους της "ALPHA BANK"

Ελέξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις, καθώς και το σχετικό Προσάρτημα της Ανώνυμης Εταιρίας "ALPHA BANK" της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2000. Ο έλεγχός μας, ο οποίος έγινε με βάση τον ισχύοντα Κώδικα Ελέγχου Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, περιλάμβανε την επάρκεια των εγγράφων των Καταστάσεων και Υποκαταστημάτων της Τραπεζής, έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του Κωδ. Ν. 2190/1920 "περί Ανωνύμων Εταιριών" και τις ελεγκτικές διαδικασίες, που κρίνουμε κατάλληλες, βάσει των αρχών και κανόνων ελεγκτικής που ακολουθεί το Σωμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Τέθηκαν στη διάθεσή μας τα βιβλία και στοιχεία που ήρθαν η Τράπεζα και μας δόθηκαν οι αναγκαίες για τον έλεγχο πληροφορίες και εξηγήσεις που ζητήσαμε. Η Τράπεζα εφαρμόσει ορθά το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο. Δεν τροποποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, εκτός της περιπτώσεως που αναφέρεται στη σημείωση Νο. 2 της Τραπεζής κάτω από τον Ισολογισμό. Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του περιεχομένου της Εκθέσεως Διαχειρίσεως του Διοικητικού Συμβουλίου προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων, με τις σχετικές Οικονομικές Καταστάσεις. Το Προσάρτημα περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από το άρθρο 129 του Κωδ. Ν. 2190/1920. Κατά τη γνώμη μας, οι ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις, οι οποίες προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της Τραπεζής, απεικονίζουν μαζί με το Προσάρτημα, και αφού ληφθούν υπόψη οι σημειώσεις Νο. 2, 3 και 4 της Τραπεζής, την περιουσιακή διάρθρωση και την οικονομική θέση της Τραπεζής κατά την 31η Δεκεμβρίου 2000, καθώς και τα αποτελέσματα της χρήσεως που έληξε αυτή την ημερομηνία, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν και λογιστικών αρχών, οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδεκτές και εκτός της περιπτώσεως που προαναφέραμε, δεν διαφέρουν από εκείνες που η Τράπεζα εφαρμόσει στην προηγούμενη χρήση.

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 2001
Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές

Αναστάσιος Γ. Ρουσόπουλος Βασίλειος Ι. Λουμνίτης
Ε.Α. Διεύθυνση Εταιρικών Οικονομικών Ελεγκτών

Σπύρος Α. Λορέντζαδης Γεώργιος Δ. Αποστολίδης
Α.Α.Α. Διεύθυνση Εταιρικών Οικονομικών Ελεγκτών

	2000	1999
Καθαρά κέρδη χρήσεως	337.646	437.647
Υπόλοιπο αποτελεσμάτων προηγούμενων χρήσεων	53.990	22.357
Φορολογημένα αποθεματικά προηγούμενων χρήσεων προς διάθεση	411.895	49.407
	433.231	509.411
Μείον :		
Φόρος εισοδήματος και λοιποί φόροι	99.530	113.543
Κέρδη προς διάθεση	333.701	395.868
Η διάθεση των κερδών γίνεται ως εξής :		
Τακτικό αποθεματικό	20.797	27.244
Μέρισμα χρήσεως (Μετοχές 162.221.560 Χ Euro 0,91)	147.582	131.660
Ειδικά και έκτακτο αποθεματικά :		
- Εκτακτο	26.532	60.011
- Αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμων	84.576	147.540
Αμοιβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου	360	218
Διανεμόμενα κέρδη στα ΣΤΕΙΛΧΗ	4.398	1.458
Υπόλοιπο κερδών εις νέον	49.465	27.537
	333.701	395.868

Σημείωση :
31/12/2000 EURO = Δρ. 340,75
31/12/1999 EURO = Δρ. 330,35

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η κατάσταση των ταμιακών ροών Cash Flows αποτελεί τη σημαντικότερη.

Οικονομική κατάσταση που υποχρεωτικά συντάσσουν και δημοσιεύουν, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 2992/2002, όλες οι Ανώνυμες Εταιρίες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και προαιρετικά οι λοιπές επιχειρήσεις που έχουν τη μορφή Ανωνύμου Εταιρίας και επιλέγουν τους τακτικούς κατά Νόμο ελεγκτές από το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών – Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ.).

Η εν λόγω κατάσταση πληροφορεί κάθε ενδιαφερόμενο (προμηθευτή, δανειστή, επενδυτή κλπ) για την κίνηση των ταμιακών διαθεσίμων της εταιρίας κατά τη διάρκεια μίας συγκεκριμένης περιόδου και εάν αυτή είναι σε θέση τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή να εκπληρώσει τις οικονομικές υποχρεώσεις της προς αυτούς.

Κυρίως όμως αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για τη Διοίκηση κάθε επιχείρησης, γιατί με βάση την κατάσταση αυτή μπορεί με ορθό και σωστό τρόπο να προγραμματίζει, να ενεργεί και να αποφασίζει για τις ανάγκες της σε αγορές, προμήθειες, δάνεια, μερίσματα κλπ, χωρίς να διατρέχει τον κίνδυνο αδυναμίας εξόφλησης ή αποπληρωμής των υποχρεώσεων λόγω έλλειψης ταμιακών διαθεσίμων κατά το χρόνο που αυτές καθίστανται απαιτητές.

Κάθε σύγχρονη επιχείρηση που επιζητεί την ανάπτυξη πρέπει να εκμεταλλευτεί τα πολλαπλά ωφελήματα που παρέχουν οι καταστάσεις Cash Flows στην Διοίκηση για τη ορθή λήψη αποφάσεων προγραμματισμού και να συντάσσει καταστάσεις ταμιακών ροών.

Γι' αυτό η ομάδα εργασίας έχει τη γνώμη ότι η υποχρεωτική σύνταξης των καταστάσεων ταμιακών ροών Cash Flows πρέπει να επεκταθεί σε όλες γενικά τις Ανώνυμες εταιρίες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.- Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο
- 2.- Λογιστική εταιριών Σαρσέντης Βασίλειος – Παπαναστασίου Αναστάσιος
- 3.- Κατάσταση ταμιακών ροών Δρ. Νικολάου Γ. Πρωτοψάλτη
- 4.- Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα Ιωάννης Α. Φίλος
- 5.- Δημοσιεύματα (Οικονομικά χρονικά, περιοδικό Λογιστής)
- 6.- Νόμος 2992/2002 " Μέτρα για την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και άλλες διατάξεις "
- 7.- Νόμος 2190/1920 " Περί Ανωνύμων Εταιριών "
- 8.- Internet

